КАЛЕНДАР

ЗНАМЕННИХ І ПАМ'ЯТНИХ ДАТ ВОЛИНІ

2002 РІК

Управління культури Волинської обласної державної адміністрації

Волинський краєзнавчий музей

Волинська державна обласна універсальна наукова бібліотека
ім. Олени Пчілки

КАЛЕНДАР
ЗНАМЕННИХ І ПАМ'ЯТНИХ ДАТ ВОЛИНІ
2002 РІК

Луцьк 2001

"Календар знаменних і пам'ятних дат Волині" надає матеріали про визначні події історії, громадсько-політичного і культурного життя області, ювілеї уродженців краю та видатних діячів, чиї життєві шляхи пролягли через Волинь.

Посібник відкривається хронологічним переліком основних дат 2002р. Далі подається число, місяць, назва події, текстова довідка і список літератури, у якому вказуються документи, книги, статті з періодичних видань та збірників, довідники та бібліографічні посібники. В кінці календаря є покажчик імен видатних діячів Волині.

"Календар знаменних і пам'ятних дат Волині" буде корисним для культосвітніх працівників, викладачів, студентів, краєзнавців.

Упорядники: *Бабій В. В.*
Давидова Г. В.
Мігас М. В.
Понагайба А.А.
Рибачук Н. В.

Відповідальні за випуск: *Сипюк А. М.*
Стасюк Л. А.

ЗНАМЕННІ ТА ПАМ'ЯТНІ ДАТИ ВОЛИНІ НА 2002 РІК

2 січня	160 років від дня народження П.А.Косача (1842-1909) – українського громадського діяча, батька Лесі Українки
2 січня	100 років від дня народження Ф.І.Радчука (1902-1986) - українського актора, народного артиста України
2 січня	70 років від дня народження М.І.Дубини (1932)- українського літературознавця та критика
3 січня	70 років від часу заснування Волинського українського театрального товариства у м.Луцьку (1932)
7 січня	75 років від дня народження Р.А.Братуня (1927-1995) - українського поета
10 січня	80 років від дня народження М.Г.Пронька (1922)- українського письменника
14 січня	60 років від дня народження В.С.Гея (1942)- українського письменника
15 січня	120 років від дня народження І.І.Огієнка (1882-1972) - українського церковного і громадського діяча, мовознавця, історика церкви
25 січня	60 років від дня смерті А.Ю.Кримського (1871-1942) – українського вченого-сходознавця, письменника, перекладача
26 січня	55 років від дня народження Т.Д.Галькун (1947) - української художниці
21 лютого	120 років від дня народження К.Пшемиського (1882-1940) - польського педагога і палеонтолога, дослідника Волині
25 лютого	131 рік від дня народження Лесі Українки (1871-1913) - видатної української поетеси, драматурга, громадської діячки

2 березня	80 років від дня народження Ю.П.Лащука (1922) - українського мистецтвознавця, дослідника Полісся
4 березня	50 років від дня смерті Н.Хасевича (1905-1952) - українського митця-графіка
9 березня	188 років від дня народження Т.Г.Шевченка (1814-1861) - видатного українського поета, художника, мислителя
9 березня	60 років від дня смерті М.П.Кравчука (1892-1942) – українського вченого-математика
10 березня	141 рік від дня смерті Т.Г.Шевченка (1814-1861) – видатного українського поета, художника, мислителя
11 березня	55 років від дня народження Л.Я.Лежанської (1947-1981) – української поетеси
26 березня	110 років від дня народження Г.Н.Остапенка (1892-1971) – українського живописця і педагога
30 березня	145 років від дня народження Габріелі Запольської (1857-1921) – польської письменниці і актриси
31 березня	90 років від дня народження А.І.Юницького (1912-1976) – українського актора, народного артиста України
1 квітня	75 років від дня народження М.С.Стефанишина (1927) – українського композитора
17 квітня	120 років від дня народження В.К.Липинського (1882-1931) – українського історика, публіциста, громадського та політичного діяча
9 травня	80 років від дня смерті О.І.Левицького (1848-1922) – українського історика, письменника, дослідника Волині
12 травня	75 років від дня народження І.Г.Сокола (1927-1974) – Героя Радянського Союзу

16 травня	185 років від дня народження М.І.Костомарова (1817-1885) – українського історика, письменника та етнографа
17 травня	80 років від дня народження А.А.Дімарова (1922) – українського письменника
Травень	120 років від часу переїзду Лесі Українки в с.Колодяжне, тепер Ковельського району (1882)
5-6 червня	75 років від часу проведення Українського церковного з'їзду у м.Луцьку (1927)
7 червня	125 років від дня народження О.П.Косач-Кривинюк (1877-1945) – української письменниці та перекладача, сестри Лесі Українки
10 червня	120 років від дня народження О.П.Косач (1882-1975) – дочки Олени Пчілки, сестри Лесі Українки
12 червня	110 років від дня народження А.В.Річинського (1892-1956) – українського культурно-освітнього і громадського діяча
16 червня	70 років від дня смерті М.П.Левицького (1866-1932) – українського письменника та громадського діяча
17 червня	120 років від дня народження І.Ф.Стравінського (1882-1971) – російського композитора і диригента
17 червня	65 років від дня смерті М.П.Косача (1884-1937) – брата Лесі Українки
26 червня	65 років від дня народження М.П.Шамрила (1937) – українського художника-графіка
29 червня	153 роки від дня народження Олени Пчілки (1849-1930) – української письменниці, етнографа, фольклориста, громадської діячки
10 липня	110 років від дня народження О.І.Барановича (1892-1961) – українського історика, дослідника історії Волині

12 липня	75 від дня народження С.І.Бородуліна (1927) – українського письменника
16 липня	165 років від дня народження А.Ф.Хойнацького (1837-1888) – українського богослова та історика, дослідника історії Волині
20 липня	60 років від народження В.А.Карпося (1942) – українського співака, заслуженого артиста України
24 липня	90 років від дня народження С.М.Радіона (1912) – українського письменника, журналіста і критика
27 липня	100 років від дня народження Я.О.Галана (1902-1949) – українського прозаїка, драматурга, публіциста
28 липня	190 років від дня народження Ю.І.Крашевського (1812-1887) – польського письменника
1 серпня	89 років від дня смерті Лесі Українки (1871-1913) – видатної української поетеси, драматурга, громадської діячки
12 серпня	125 років від дня народження О.С.Грушевського (1877-1943) – українського історика, етнографа, літературознавця, дослідника історії Волині
15 серпня	25 років від дня створення Волинської обласної бібліотеки для юнацтва
17 серпня	335 років від дня народження Й.Кондзелевича (1667-бл.1740) – українського іконописця
18 серпня	50 років від часу відкриття Ківерцівського технікуму підготовки культурно-освітніх працівників, нині Волинське державне училище культури і мистецтв (1952)
20 серпня	500 років першої писемної згадки про с.Річиця, тепер Ратнівського району (1502)

26 серпня	240 років від дня народження Д.Макклера (1762-1853) – ірландського ландшафтного архітектора і ботаніка
12 вересня	80 років від дня народження Я.О.Гудемчука (1922), громадського діяча у Польщі
15 вересня	150 років від дня народження Г.О.Мачтета (1852-1901) – російського письменника, діяча революційного народницького руху
23 вересня	60 років від дня Кортеліської трагедії (1942)
4 жовтня	72 роки від дня смерті Олени Пчілки (1849-1930) – української письменниці, етнографа, фольклориста та громадської діячки
7 жовтня	75 років від дня народження О.П.Вольського (1927) – українського художника
8 жовтня	50 років від дня народження К.Д.Корецької (1952) – української поетеси
10 жовтня	110 років від дня народження Й.Н.Бєлих (1892-1969) – Героя Радянського Союзу
12 жовтня	110 років від дня народження М.П.Кравчука (1892-1942) – українського вченого математика
14 жовтня	60 років від часу створення на Волині УПА (1942)
4 листопада	60 років від дня трагедії у с.Клубочин, тепер Ківерцівського району (1942)
4 листопада	25 років від дня відкриття Рожищенського народного краєзнавчого музею (1977)
11 листопада	90 років від дня народження А.З.Дублянського (1912-1997) – історика, журналіста, митрополита УАПЦ
13 листопада	240 років від дня народження С.Стубелевича (1762-1814) – вченого в галузі фізики і математики

[illegible] листопада	300 років від дня смерті Д.Б.Братковського (30-40-і рр. XVII ст.-1702) – українського поета і громадського діяча
26 листопада	90 років від дня народження Г.М.Канишевського (1912-1991) – українського актора і режисера, народного артиста України
7 грудня	50 років від дня народження Н.С.Кумановської (1952) – української художниці
19 грудня	80 років від дня народження Н.Г.Горлицької (1922) – української вишивальниці, заслуженого майстра народної творчості України
25 грудня	140 років від дня народження О.О.Фотинського (1862-?) – українського історика-краєзнавця, одного із засновників Товариства дослідників Волині
Грудень	115 років від часу відкриття Волинського давньосховища при Свято-Володимирському братстві у м.Володимирі-Волинському (1887)
[illegible]0 років	від часу створення Волинської єпархії (992)
8[illegible] років	від початку написання Галицько-Волинського літопису (1202)
[illegible]25 років	від часу завершення будівництва Михайлівської церкви у с.Киснлин, тепер Локачинського району (1677)
250 років	від часу спорудження костелу Якима і Ганни у м.Володимирі-Волинському (1752)
225 років	від часу спорудження Воздвиженської церкви у с.Коршів, тепер Луцького району (1777)
22[illegible] років	від часу спорудження церкви Св.Параскеви у с.Осівці, тепер Камінь-Каширського району (1777)
225 років	від часу спорудження Хрестовоздвиженської церкви у с.Туропин, тепер Турійського району (1777)

225 років	від часу спорудження комплексу церкви Йоана Богослова с.Штунь, тепер Любомльського району (1777)
190 років	Вітчизняної війни 1812 року

2 СІЧНЯ

160 років від дня народження П.А. Косача (1842-1909) – українського громадського діяча, батька Лесі Українки

2 січня 1842 р. на Чернігівщині народився Петро Антонович Косач – український громадський діяч, батько Лесі Українки. Навчався на юридичному факультеті Петербурзького, потім Київського університету, який закінчив у 1864 р. Брав участь у похоронах Т.Г. Шевченка. Був активним членом "Старої громади". Довгий час жив і працював на Волині. Брав участь у діяльності Луцького Хрестовоздвиженського братства. До кінця життя служив у відомстві по селянських справах.

Література:

Мороз М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. – К.: Наук. думка, 1992. – 630с.

Бірюліна О. П.А. Косач і Луцьке братство // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Луцьк, 1996. – С.4.

Денисюк Т., Скрипка Т. Петро Антонович Косач (1841-1909) // Денисюк Т., Скрипка Т. Дворянське гніздо Косачів. – Львів, 1999. – С.39-46.

Кравчук А. Родина Косачів в документальних джерелах обласного архіву // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Луцьк, 1996. – С.22.

Ошуркевич О. Родина Косачів у спогадах волинян // Леся Українка і родина Косачів в контексті української та світової культури: Наук. зб.: Матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. – Луцьк, 2001. – С.89-90.

Семенюк А. Голова з'їзду мирових посередників м.Ковеля // Семенюк А. Ковель: минуле і сучасне. – Луцьк, 2000. – С.246-249.

Бірюліна О. Петро Антонович Косач – один із кагорти славних луцьких братчиків // Аверс-прес. – 2001. – 8 лют.

Бірюліна О. Петро Косач – луцький братчик // Вістя Ковельщини. – 2001. – 13 лют.

Листи Косачів про українців // Волинь. – 1998. – 17 лют.

Мазярж Е. Вшануймо Петра Косача // Волинь. – 1994. – 14 лип.

Мазярж Е. Незгасна пам'ять // Луцький замок. – 1999. – 22 квіт.

Міяковський В. Батько Лесі Українки // Рад. Волинь. – 1991. – 11 лип.

2 СІЧНЯ

100 років від дня народження Ф.І. Радчука (1902-1986) – українського актора, народного артиста України

2 січня 1902 р. у с.Окунин, тепер Турійського району, народився Федір Іванович Радчук – український актор, народний артист України (з 1948). У 1921 р. закінчив драматичну школу Товариства народного театру мистецтва у Києві. В 1922-1965 рр. працював у театрі "Березіль" (з 1935 р. – Харківський український драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка). Виконував ролі Бублика ("Платон Кречет" О. Корнійчука), Осипа ("Ревізор" М.Гоголя), Яго ("Отелло" В.Шекспіра) та ін. Знявся у фільмах Київської кіностудії художніх фільмів "Киянка" (1958, 1959) та "Фата моргана" (1965).

Література:

Радчук Ф. Художник-мислитель // Лесь Курбас: Спогади сучасників. – К., 1969. – С.261-266.

* * *

Горбенко А.Г. Харківський театр імені Т.Г.Шевченка. – К.: Мистецтво, 1979. – 200с.: іл.
Про Ф.І.Радчука – С.28, 37, 52, 66, 101, 109, 130.

Молодий театр: Генеза. Завдання. Шляхи. – К.: Мистецтво, 1991. – 318с.
Про Ф.І.Радчука – С.165, 222.

Станішевський Ю.О. Театр, народжений революцією: Нариси історії укр. рад. театр. культури. 1917-1987 р.р. – К.: Мистецтво, 1987. – 243с.: іл.
Про Ф.І.Радчука – С.98, 121, 122.

Сандул В. Майстер перевтілення // Рад. життя. – 1989. – 19 січ.

* * *

Радчук Федір (1902) // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1998. – Т.7. – С.2452.

Радчук Федір Іванович // Митці України: Енцикл. довід. – К., 1992. – С.485.

2 СІЧНЯ

70 років від дня народження М.І. Дубини (1932) – українського літературознавця та критика

2 січня 1932 р. у с. Дідичі, тепер Ківерцівського району, народився Микола Іванович Дубина – український літературознавець, критик, доктор філологічних наук (з 1980), професор (з 1981). Після закінчення Львівського педінституту вчителював на Волині. У той час займався дослідженням творчості революційних поетів Західної України. З 1967 р. працював у Київському університеті, з 1989 р. був керівником Шевченківського науково-дослідного центру при Київському університеті. Написав багато праць, у яких досліджується українська класична література.

Література:

Дубина М.І. За правду слова Шевченка. – К.: Вища шк., 1989. – 168с.

Дубина М.І. Олександр Гаврилюк: Нарис життя і творчості. – К.: Дніпро, 1988. – 189с.

Дубина М.І. Правда звинувачує: Літ.-крит. нарис. – К.: Рад. письменник, 1982. – 206с.

Дубина М. Микола Калинчук // Літ. Україна. – 1997. – 25 груд.

Дубина М. Моя любовь-Волынь... // Радуга. – 1982. - №9. – С.137-141.

* * *

Вербич В. Як позбутися тавра раба? // Луцький замок. – 2001. – 11 січ.

Юхимчук Н. З волинських витоків: Професору, доктору філолог. наук М.І.Дубині – 60 років // Рад. Волинь. – 1992. – 3 січ.

* * *

Дубина Микола Іванович // Українська літературна енциклопедія. – К., 1990. – Т.2. – С.117.

Дубина Микола Іванович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покаж. - Луцьк, 1988. – С.36-37.

3 СІЧНЯ
70 років від часу заснування Волинського українського театрального товариства у м. Луцьку (1932)

3 січня 1932 р. у м. Луцьку проведені організаційні збори Волинського українського театрального товариства – добровільного, благодійного, просвітницького об'єднання. Основним своїм завданням вважало створення та всебічну матеріальну і духовну підтримку українського театру, організацію та розвиток драматичного мистецтва і театральної справи з метою піднесення культурного рівня волинян. Діяло в 1932-1939 рр.

Література:

Інформація про Волинське українське театральне товариство // Кучерепа М., Давидюк Р. Волинське українське об'єднання (1931-1939 р.р.): Монографія. – Луцьк, 2001. – С.194-195.

Мить М.Я. Історія Волинського українського театру // Минуле і сучасне Волині: Освіта. Наука. Культура: (Тези доп. та повідомл. IV Волинської іст.-краєзн. конф. – 13-14 квіт. 1990 р.) – Луцьк, 1990. – Ч. II. – С.41-44.

Мить М. Перший Волинський український театр // Волинський календар. 1992. – Луцьк, 1991. – С.23.

7 СІЧНЯ
75 років від дня народження Р.А.Братуня (1927-1995) – українського поета

7 січня 1927 р. у м. Любомлі народився Ростислав Андрійович Братунь – український поет. Після закінчення у 1950 р. Львівського університету був на журналістській роботі. У 1965-1966 рр. працював головним редактором журналу "Жовтень", у 1966-1980 рр. – очолював правління Львівської організації Спілки письменників України. Автор багатьох збірників поезій. Крім поетичної творчості, займався також публіцистикою.

Література:

Братунь Р. Твори: В 2 т. – К.: Дніпро, 1979. – Т.1-2.

Братунь Р. Батьківський заповіт: Поезії. – К.: Рад. письменник, 1981. – 127с.

Братунь Р. Двобій: Вірші, поеми, публіцистика! – К.: Дніпро, 1985. – 187с.

Братунь Р.А. Літо пізніх жоржин: Поезії. – Львів: Каменяр, 1987. – 271с.

* * *

Лис В.С. Ростислав Братунь // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С.4-5.

Олійник Б. Одна нас пісня окриля // Олійник Б. Криниці моралі та духовна посуха: Статті, виступи, публіцистич. роздуми, інтерв'ю. – К., 1990. – С.110-113.

Ростислав Братунь у товаристві земляків-волинян // Літопис Волині. – Вінніпег, 1990. – Ч.16. – С.124.

Чучман Л. Майстри художнього слова // Чучман Л. Горохів. – Луцьк. 2001. – С.164-165.

Базів В. Із когорти вічних революціонерів // Молодь України. –1995. – 17 берез.

Волиняни його пам'ятають // Луцький замок. – 1997. – 10 січ.

Кудлик Р. Віхи неспокою: Штрихи до портрета Ростислава Братуня // Жовтень. – 1987. - №1. – С.102-112.

Мах П. Поетове поле // Рад. Волинь. – 1987. – 7 січ.

Новиченко Л. Пора зрілості // Літ. Україна. – 1987. – 8 січ.

Пам'яті Ростислава Братуня // Волинь. – 1995. – 11 берез.

Ростислав Братунь // Наше життя. – 2001. – 20 січ.

Того дня Ростиславу Братуню було б 70 // Літ.Україна.–1997.– 13 берез.

* * *

Братунь Ростислав Андрійович // Українська літературна енциклопедія. К., 1988. – Т.1. – С.230.

Братунь Ростислав Андрійович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. – Луцьк, 1988. – С.21-24.

10 СІЧНЯ

80 років від дня народження М.Г. Пронька (1922) – українського письменника

10 січня 1922 р. у м. Новомосковську на Дніпропетровщині народився Михайло Григорович Пронько – український письменник. Учасник Великої Вітчизняної війни, фронтовими дорогами пройшов від Сталінграду до Праги. Нині офіцер у відставці. Живе у м.Луцьку. Працював директором Теремнівського Будинку культури, у Товаристві книголюбів, обласній бібліотеці для юнацтва, керував обласним літоб'єднанням "Гранослов". Опублікував окремими книгами, у газетах, журналах і колективних збірниках понад шістсот поетичних, прозових і публіцистичних творів. Член Спілки письменників України з 1980 р.

Література:

Пронько М. Андрійкова мандрівка: Казка. – Луцьк: Надстир'я, 1997. – 16с.

Пронько М.Г. Відлуння громів: Поезії. – Львів: Каменяр, 1975. – 78с.

Пронько М.Г. Де ночує грім: Поезії. – К.: Веселка, 1974. – 24с.

Пронько М. Дорогами війни: Фронтові бувальщини. – Луцьк: Надстир'я, 2000. – 26с.

Пронько М.Г. Життєцвіт: Поезія. – Львів: Каменяр, 1989. – 86с.

Пронько М. Іринка і жаринка. – Луцьк: Надстир'я, 1995. – 15с.

Пронько М. Орден слави. – Луцьк: Надстир'я, 1999. – 11с.

Пронько М.Г. Перевесло: Поезії. – Львів: Каменяр, 1969. – 35с.

Пронько М.Г. Щедрий день: Поезії. – Львів: Каменяр, 1982. – 87с.

Пронько М. Як Василько в Африку літав: Казка. – Луцьк: Надстир'я, 1998. – 8с.

Пронько М.Г. Яшко з Решетняків: Повість. – Львів: Каменяр, 1985. – 72с.

Пронько М. Світязькі етюди: Ранок; Хвилі; Острів; Тиша // Світязь: Альманах Волинської орг. Нац. Спілки письменників України. – Луцьк, 2000.

– Вип. 7. – С.61-63.

Пронько М. Рідна мова на Кубані; Жорстокість; "Навпочіпки сиджу я на осонні..."; "Коли негайно й неждано..."; "Ріка відбила грацію твою..."; "О донечко, моє ластовеня..."; "Говори, говори без кінця..." // Світязь: Альманах Волин. орг. Нац. Спілки письменників України. – Луцьк, 1999. – Вип.6. – С.49-53.

Пронько М. Психічна атака; Шинеля; Під Сталінградом; Оточення; "Язик"; Снайпер; Кавунівка; Говерла; "Лінія арпада"; 9 Травня; Останній бій // Світязь: Альманах Волин. орг. Спілки письменників України. – Луцьк, 1998. – Ч.5. – С.32-36.

Пронько М. Гумористичні мініатюри // Світязь: Альманах Волин. орг-ції Спілки письменників України. – Луцьк, 1996. – Вип.4. – С.141-143.

Пронько М. Поклик життя: [Оповідання] // Світязь: Літ. зб. Волин. орг-ції Спілки письменників України. – Луцьк, 1995. – Кн.3. – С.61-63.

Пронько М. Лесі Українці; Лесин ставок; Повернення // Незгасна зоря України: Поетич. антологія. – Луцьк, 2001. – С.56-58.

Пронько М. Земля людей; Місячна соната; Самотність: З нових поезій // Волинь. – 2000. – 6 трав.

* * *

Пронько М. Дороги крізь вогонь і смерть: [Автобіографія] // Світязь: Альманах Волин. орг. Спілки письменників України. – Луцьк, 1998. – Ч.5. – С.29-31.

Філатенко А.В. Михайло Пронько // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С.3.

Гей В. «... І віра на попечених вустах» // Рад. Волинь. – 1992. – 10 січ.

Гей В. Михайлові Проньку – 75 // Літ. Україна. – 1997. – 6 лют.

Губарчук П. Поезії фронтовика // Рад. Волинь. – 1990. – 13 жовт.

Ленський Ф. Боєць, патріот, поет // Справедливість. – 1995. – 23 черв.

Михайло Пронько // Досвіт. зоря. – 1998. – 11 черв.

Михайло Пронько: «І бачу шлях свій уві млі, той що протопав по землі» // Віче. – 1995. – 5 трав.

Пам'ять: через 56 років майору Проньку присвоїли звання підполковник // Волинь. – 2001. – 8 трав.

* * *

Михайло Пронько // Письменники Лесиного краю: Літературознав. довід. – Луцьк, 1994. – С.34.

Пронько Михайло Григорович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. – Луцьк, 1988. – С.54-55.

14 СІЧНЯ

60 років від дня народження В.С. Гея (1942) – українського письменника

14 січня 1942 р. у с. Заболоття Любомльського району народився Василь Степанович Гей – український письменник. Після закінчення школи був культпрацівником, вчителем, служив в армії, працював у районній та обласній газетах. Закінчив редакторський відділ Українського поліграфічного інституту. Керував обласною літстудією "Лесин кадуб". З 1974 р. – член Національної Спілки письменників України. Нині очолює Волинську організацію Національної Спілки письменників України. Автор багатьох збірок поезій, пише прозові та публіцистичні твори. За повість "Яворник" В. Гею присуджено літературну премію імені Андрія Головка 1996 року.

Література:

Гей В. Витоки: Поезії. – К.: Молодь, 1979. – 72с.

Гей В. Вічно пам'ятати: Поеми, балади. – К.: Рад. письменник, 1983. – 118с.

Гей В. Де маминим голосом тиша мовчить...: Восьмивірші з рідного села. – Луцьк: Волин. обл. друкарня, 2001. – 124с.

Гей В. Закон вірності: Поезії. – Львів: Каменяр, 1985. – 54с.

Гей В. Кольори вересня: Поезії. – Львів: Каменяр, 1985. – 54с.

Гей В. Краплі на листі: Поезії. – К.: Рад. письменник, 1987. – 93с.

Гей В. Крила Світязя: Поезії. – К.: Рад. письменник, 1978. – 88с.

Гей В. Лесин кадуб: Поезії. – Львів: Каменяр, 1991. – 111с.

Гей В. Під сузір'ям калини. – Луцьк: Гранослов, 1993. – 63с.

Гей В. Підрубане дерево роду. – Луцьк: Надстир'я, 1996. – 31с.

Гей В. Яворник: Повість; Оповідання. – Луцьк: Надстир'я, 1997. – 172с.

Гей В. При світлі сивої роси: З літ. щоденника. Статті, виступи. Рядки з рецензій. Принагідні записи. – Луцьк: Вежа, 2001. – 272с.

Гей В. Іван і колода: Оповідання // Перевесло: Антологія: У 2-х т. – Луцьк, 2001. – т.2. – С.36-43.

Гей В. Колодяжне; Довга наука біди; Бережці; Вулиця Лесі України в Луцьку; Сльоза і слово // Незгасна зоря України: Поет. антологія. – Луцьк, 2001. – С.15-22.

Гей В. [Переклади з польської Б.Когута, З.Фліса, Л.Левіна, Ю.Михальського] // Світязь: Альманах Волин. орг. Нац. Спілки письменників України. – Луцьк, 1999. – Вип.6. – С.135-137.

Гей В. [Переклади з польської К.Е. Стешука, В.Л. Мореля, Ю.Я.Роека] // Світязь: Альманах Волин. орг. Нац. Спілки письменників України. – Луцьк, 2000. – Вип.7. – С.141-143.

Гей В. Сполохи поезії на тлі життя // Філологічні студії: Наук. часопис.- Луцьк, 2001. - №1. – С.14-18.

Гей В. Ступінь зрілості народу: Мова і засоби масової інформації // Державність, мораль і засоби масової інформації: Матеріали наук.-практ. конф. – Луцьк, 2000. – С.48-56.

Гей В. Дядько Степан і русалки Нечимного // Літ. Україна.–2001.–14 черв.

Гей В. Прорвати облогу рідного слова // Волинь. – 2001. – 1 листопад.

* * *

Кобець А.Б. Творчість Василя Гея // Література рідного краю: Зб. метод. матеріалів. – Луцьк, 2000. – С.15-20.

Лис В.С. Василь Гей // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С.5-6.

Садівська В.М. "Душа природи чуйна і ласкава": Екологічна тема у творчості В.Гея // Література рідного краю: Зб. метод матеріалів. – Луцьк, 2000. – С.11-15.

Васиаь Гей // Досвіт. зоря. – 1998. – 28 трав.

Василь Гей // Наше життя. – 2001. – 20 січ.

Гуменюк Н. Закон вірності Василя Гея // Віче. – 1997. – 16 січ.

Денисюк В. Єднаються мелодія і слово // Волинь. – 2000. – 23 груд.

Лауреат премії імені Андрія Головка // Літ. Україна. – 1997. – 16 січ.

Логвиненко О. Художня проза на грані миті й вічності // Літ. Україна. – 1999. – 2 груд.

* * *

Гей Василь Степанович // Українська літературна енциклопедія: - К., 1988. – Т.1. – С.403.

Василь Гей // Письменники Лесиного краю: Літературознав. довід. – Луцьк, 1994. – С.10-11.

Гей Василь Степанович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. – Луцьк, 1988. – С.32-33.

15 СІЧНЯ

120 років від дня народження І. І. Огієнка (1882-1972) – українського церковного і громадського діяча, мовознавця, історика церкви

15 січня 1882 р. у м. Брусилові, тепер Житомирської області, народився Іван Іванович Огієнко (митрополит Іларіон) - український церковний діяч, мовознавець, історик церкви. В 1903 р. закінчив Острозьку класичну гімназію, у 1909 р. – історико-філологічний факультет Київського університету, де в 1915-1917 рр. був приват-доцентом, а у 1918 р. – професором. Протягом 1917 -1918 рр. у київських видавництвах вийшло друком близько 20 його навчальних підручників і посібників, призначених для вивчення української мови.

У 1918-1919 рр. був міністром освіти УНР, а в 1919-1920 рр. – міністром віровизнань. Після 1920 р. – в еміграції. У 1933 р. заснував у Варшаві науково-популярний місячник "Рідна мова", а в 1935 р. – журнал "Наша культура". У 1939 р. з метою відновлення УПЦ на окупованих фашистами землях, заснував у Варшаві Українську Церковну Раду. В жовтні 1940 р.

прийняв чернечий постриг та церковне ім'я Іларіон. Був рукоположений у сан архієпископа Холмського і Підляського УАПЦ, а в 1944 р. одержав сан митрополита. Неодноразово бував на Волині, займався справою відродження релігійного і національного життя. З 1947 р. мешкав у Вінніпезі, де у 1951 р. був обраний першоієрархом УПЦ в Канаді. Автор багатьох творів з історії української культури та церкви.

Література:

Іларіон, митрополит. Вікові наші рани: Драм. поеми. – Вінніпег, 1990. – 272с.

Іларіон, митрополит. Дохристиянські вірування українського народу: Іст.-реліг. монографія. – К.: Обереги, 1994. – 422с.

Іларіон, митрополит (Іван Огієнко). Життєписи великих українців.- К.: Либідь, 1999. – 672с.

Іларіон, митрополит. Князь Костянтин Острозький і його культурна праця: Іст. монографія. – Без м. в.: МП "Світязь", 1992. – 216с.: іл.

Іларіон, митрополит. Українська культура і наша Церква. Ідеологія Української Церкви. Життєпис. – Вінніпег і Тов-во "Волинь", 1991. – 84с.

Іларіон, митрополит (професор Іван Огієнко). Хвалимо Бога українською мовою. Віра: Православний молитовник. – К.: ПБП "Фотовідеосервіс", 1993. – 80с.

Огієнко І.І. Історія українського друкарства. – К.: Либідь, 1994. – 448с.

Огієнко І.І. (Митрополит Іларіон). Історія української літературної мови. – К.: Либідь, 1995. – 296с.: іл.

Огієнко І. Костянтин і Мефодій: Їх життя та діяльність: іст.-літ. монографія. Ч.2. – Вінніпег: Т-во "Волинь", 1970. – 400с.

Огієнко І. Нариси з історії української мови: Система українського правопису: Попул. курс з іст. освітленням. – 2-е вид. – Вінніпег: Т-во "Волинь", 1990. – 216с.

Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки: Рідномовний Катехизис для вчителів, робітників пера, духовенства, адвокатів, учнів і широкого громадянства: Факс. вид. 1936р. – К.: Обереги, 1994. – 72с.

Огієнко І. Повстання азбуки й літературної мови в слов'ян. – 2-е вид. – Вінніпег: Т-во "Волинь", 1976. – 300с.

Огієнко І. Рятування України: На тяжкій службі своєму народові. – 2-е вид., доп. – Вінніпег: Т-во "Волинь", 1968. – 94с.

Огієнко І. Українська культура: Коротка історія культур. життя укр. народу. – К.: Довіра, 1992. – 142с.

Огієнко І. Українська церква: Нариси з історії укр. православ. церкви. – К.: Україна, 1993. – 284с.

* * *

Власовський І. Нарис історії Української Православної Церкви. В 4-х т. – К., 1998. – Т.1-4.

Про І.І. Огієнка – див. іменний покажчик історичних осіб.

Гайдай Л.І. Огієнко Іван Іванович // Гайдай Л.І. Історія України в особах, термінах, назвах і поняттях (від найдавніших часів до Хмельниччини). – Луцьк, 2000. – С.304-305.

Горний М. Іван Огієнко // Горний М. Українці Холмщини і Підляшшя. – Львів, 1997. – С.78-85.

Ляхоцький В.П. Просвітитель: Видавничо-редакційна діяльність Івана Огієнка (митрополита Іларіона). – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2000. – 528с.

Ляхоцький В.П. Тільки книжка принесе волю українському народові...: Книга, бібліотека, архів у житті та діяльності Івана Огієнка (митрополита Іларіона). – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2000. – 664с.

Опанасик О. Створено Товариство Івана Огієнка // Літопис Волині. – Вінніпег, 1999. – Ч.19-20. – С.124-126.

Опанасюк Г.О. Моральні принципи як основа якостей управління в працях Івана Огієнка // Українська національна ідея: історія і сучасність. – Житомир, 1997. – С.32-34.

Басінська Ю. "Хто любить свій народ, той йому служить": Іван Огієнко й українське відродження // Укр. мова і літ. в середній школі. – 2001. - №2. – С.89-100.

Левітас Ф. Дослідження про подвижницьку діяльність Івана Огієнка (митрополита Іларіона) у царині бібліотечної справи // Вісн. Книж. палати. – 2001. - №1. – С.6-7.

Ляхоцький В. Християнський місячник "Слово істини" – перший видавничий проект митрополита Іларіона в Канаді // Пам'ять століть. – 2001. - №1. – С.62-75.

Сохацька Є. Ідея соборності в культурологічній спадщині Івана Огієнка // Укр. Слово. – 1997. – 9 січ.

Тимошик М. "Лишусь навіки з чужиною...": Митрополит Іларіон (Іван Огієнко) і українське відродження // Освіта. – 2000. – 1-8 листоп.

Тюрменко І.І. Іван Огієнко- головуповноважений уряду УНР (листопад 1919 – жовтень 1920 р.р.) // Укр. іст. журнал.- 1999. - №5. – С.101-109; №6. – С.101-111.

* * *

Іларіон // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1994. – Т.3. – С.863.

Огієнко Іван Іванович // Мала енциклопедія етнодержавознавства. – К., 1996. – С.869-870.

Огієнко Іван Іванович // Довідник з історії України: (А-Я). – К., 2001. – С.523-524.

25 СІЧНЯ

60 років від дня смерті А. Ю. Кримського (1871-1942) – українського вченого-сходознавця, історика, фольклориста, літературознавця, письменника, перекладача

25 січня 1942 р. у тюремній лікарні м. Кустанаю Казахської РСР помер Агатангел Юхимович Кримський – український вчений-сходознавець, історик, фольклорист, етнограф, мовознавець, літературознавець, письменник, перекладач, академік АН України (з 1918), заслужений діяч науки України (з 1940). Закінчив Інститут східних мов у Москві. Був дійсним членом Московського археологічного товариства. З 1918 р. – один із засновників і перших академіків АН України. У 1925 р. з його ініціативи створено Київський філіал Всесоюзної наукової асоціації сходознавців. У 1941 р. – незаконно репресований. Справу проти нього припинено у 1957 р. за відсутністю складу злочину, в 1960 р. – повністю реабілітовано.

Література:

Кримський А. [Вірші]; Андрій Лаговський: (Розділ з першої частини роману) // Українське слово: Хрестоматія укр. літ. та літ. критики: В 4-х кн. – К., 2001. – Кн.1. – С.716-726.

Кримський А. "Забрався я на шпиль..."; "Рече пророк..."; "Я спинився на спочинок..."; "З червоним блиском місяць згасає...": [Поезії] // Сто років юності: Антологія укр. поезії XX ст. в англомов. перекладах. – Львів, 2000. – С.96-101.

Кримський А. Література кримських татар // Хроніка-2000. – Вип.34. – С.24-32.

* * *

Вербич В. Агатангел Кримський // Філологічні студії: Наук. часопис. – Луцьк, 2000. – Вип.3. – С.121-122.

Глущук П.М. Слово про А.Ю. Кримського // Література рідного краю: Збірник метод. матеріалів. – Луцьк, 2000. – С.69-79.

Горблянський Ю. Пошуки характерів у художній прозі А. Кримського // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Зб. наук. праць Міжнар. конф. – Львів, 1999. – Ч.1. – С.582-589.

Горблянський Ю. Специфіка автобіографізму роману А.Ю. Кримського "Андрій Лаговський" // Молода нація: Альманах. – К., 1997. – Вип.5.–С.41-47.

Гром О.Ф. Агатангел Кримський: Академік. Поет. Перекладач. Етнограф // Педагогічний пошук: Наук.-метод. вісник. – Луцьк, 2001. – Вип.2 (30). – С.28-30.

Марченко В. Обличчям на схід // Марченко В. Творчість і життя. – К., 2001. – С.28-32.

Ольшевський І. Добровісник // Світязь: Альманах Волин. орг. Нац. Спілки письменників України. – Луцьк, 1999. – Вип.6. - С.111-118.

Павличко С. Націоналізм, сексуальність, орієнталізм: Складний світ Агатангела Кримського. – К.: Основи, 2000. – 328с.

Полонська-Василенко Н. Академік А.Ю. Кримський // Хроніка-2000. – Вип.35. – С.430-440.

Філологічні студії: Зб наук. праць. Вип.2. – Луцьк, 1997. – 106с.
Про А.Ю. Кримського. – С.3-11, 21-28, 91-95.

Чашук М. Леся Українка та Агатангел Кримський: (До історії творчих взаємин) // Леся Українка і родина Косачів в контексті української та світової культури: Матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. 24-25 лют. 2001 р., с. Колодяжне. – Луцьк, 2001. – С.64-68.

Шаров І. Кримський Агатангел Юхимович // Шаров І. 100 видатних імен України. – К., 1999. – С.200-204.

Веретельник Р. Жива людина Агатангел Кримський // Сучасність. – 2001. - №6. – С.113-115.

Віктор В. Агатангел Кримський: іспит 130-літтям // Луцький замок. – 2000. – 18 січ.

Войтюк Н. Вчений зі світовим іменем // Наше місто. – 2001. – 25 січ.

Глущук П. Волинське коріння роду і слова: Агатангел Кримський // Волинь літературна. – 2000. - №1. – С.7-9.

Гуменюк Н. Агатангел Кримський – добровісник і провісник // Віче. – 2001. – 11 січ.

Гуменюк Н. Агатангел Кримський і його доба // Віче. – 2001. – 18 січ.

Довгань М. Хто за національністю академік Агатангел Кримський // Літ. Україна. – 2000. – 28 груд.

І політолог, і академік із Волині // Луцький замок. – 2001. – 11 січ.

Кремінь Т. Спогад про названого батька // Літ. Україна. – 2001. – 12 квіт.

Курас І. Великий учений-гуманіст: (до 130-річчя академіка А.Ю. Кримського) // Київ. старовина. – 2001. - №2. – С.118-126.

Маленька Т. Агатангел Кримський: портрет на тлі епох // Слово і час. – 2001. - №1. – С.11-14.

Огнєва О. Вчений-патріот, звинувачений у націоналізмі // Волинь. – 2001. – 13 січ.

Пасховер О. Агатангел Кримський: Шлях у безсмертя // Політика і культура. – 2001. – №22. – С.38-39.

Поліщук О. Пам'яті Агатангела Кримського // Досвіт. зоря. – 2001.–18 січ.

Романюк Н. Учений поліглот, підданий анафемі за український націоналізм // Україна мол. – 2001. – 16 січ.

Сегеда Ж. Велет українського сходознавства // Освіта України.–2000.–22 лют.

Ситник А. Вісник знань, науки і добра, який звеличив націю // Слово правди. – 2001. – 11 січ.

Скоробагатько С. "Душа чиста, як сльоза" // Сіл. вісті. – 2001. – 30 січ.

Татарина Кримського репресували як українського націоналіста // Нар. справа. – 2001. – 4 січ.

Хоменко В. Немає потреби уточнювати // Літ. Україна. – 2001. – 25 січ.

Штинько В. Поет, що передбачив свою долю: Волинь урочисто відзначила 130-річчя від дня народж. А. Кримського // Волинь. – 2001. – 20 січ.

* * *

Кримський Агатангел Юхимович // Довідник з історії України: (А-Я). – К., 2001. – С.373.

Кримський Агатангел // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1994. – Т.3. – С.1184.

Кримський Агатангел Юхимович // Мала енциклопедія етнодержавознавства. - К., 1996. – С.849-850.

Кримський Агатангел Юхимович // Укр. літ. енциклопедія. – К., 1995. – Т.3. – С.58-60.

26 СІЧНЯ
55 років від дня народження Т. Д. Галькун (1947) – української художниці

26 січня 1947 р. у с. Ропотуха на Чернігівщині народилася Тетяна Дмитрівна Галькун – українська художниця, заслужений художник України (з 1994). У 1961 р. закінчила Київську республіканську художню школу, в 1972 р. – Київський державний художній інститут, факультет станкового живопису. У 1972 р. переїхала на Волинь, де працювала в художніх майстернях. Член Волинської організації Національної Спілки художників України з 1972 р. Працює у жанрі пейзажу та натюрморту. Брала участь у 12 республіканських, регіональних та міжнародних виставках. Її твори зберігаються як у багатьох державних та приватних збірках картин України, так і за її межами. Живе у м. Луцьку.

Література:

Галькун Т. Мистецтво княжої доби // Науковий вісник ВДУ: Мистецтвознавство. – Луцьк, 1997. – Вип.II. – С.11-13.

Галькун Т. Натюрморт: Посібник. – Луцьк: Надстир'я, 1998. – 108с.

Галькун Т. Андрій Рубльов з Волині // Волинь. – 1995. - №2. – С.64-65.

Галькун Т., Якубюк А. Андрій Рубльов: Міфи і реальність // Віче. – 1996. – 12 січ.

* * *

Тетяна Галькун: Каталог персональної виставки творів живопису. – Луцьк: Надстир'я, 1997. – 31с.

Галькун Тетяна Дмитрівна // Художники Прикарпаття: Альбом. – К., 1989. – С.247.

Берекета Б. Поліські мотиви Тетяни Галькун // Голос України. – 1998. – 1[illegible] [illegible]ют.

Визнання: звання доцента – волинській художниці // Волинь. – 2000. – 11 січ.

Владич М. Гальшка Гулевич в уяві Тетяни Галькун // Віче.–1997.–16 жовт.

Владич М. Книга живописної еліти України //Віче. – 2000. – 3 лют.

Гуменюк Н. І "солодке серце" для Тетяни Галькун // Віче. – 1999.–30 груд.

Гуменюк Н. Тетяна Галькун: Є три речі, в яких неможливо фальшивити... // Віче. – 1997. – 23 січ.

Гуменюк Н. Тетяна Галькун у чудовій сімці // Віче. – 1997. – 11 верес.

Калиновська Н. Первоцвіти весни на художніх полотнах // Волинь. – 2000. – 14 берез.

Підгора В. Поліські дзвони мисткині // Культура і життя. – 1997. – 26 берез.

Філатенко А. На художніх полотнах Полісся // Волинь. – 1997. – 30 січ.

Філатенко А. Сонячна палітра Тетяни Галькун // Волинь. – 1997. – 25 січ.

* * *

Галькун Тетяна Дмитрівна // Митці України. Енцикл. довід. – К., 1992. – С.148.

Галькун Тетяна Дмитрівна // Мистецтво України: Біограф. довід. – К., 1997. – С.140.

21 ЛЮТОГО

120 років від дня народження К.Пшемиського (1882-1940) – польського педагога і палеонтолога, дослідника Волині

21 лютого 1882 р. у м. Радомі (Польща) народився Казимір Пшемиський – польський педагог і палеонтолог, дослідник Волині. Навчався на природничому відділі Варшавського університету (1901-1905), в Ягелонському університеті у Кракові (1907-1908) та Наворосійському університеті Одеси (1908-1910). Проводив геолого-палеонтологічні дослідження біля Одеси, на півдні України, одночасно займаючись викладацькою роботою. З вересня 1929 р. – викладач географії у державній гімназії ім.Т.Костюшка в Луцьку, одночасно до кінця року виконував обов'язки директора Волинського музею. Працюючи в гімназії, постійно підтримував зв'язки з музеєм – передавав туди природничі та археологічні матеріали, зібрані ним та його учнями під час краєзнавчих і туристичних експедицій. Був активним членом Волинського Товариства Приятелів Наук у Луцьку та його наукової ради. Разом з музейними співробітниками Я.Фітцке, З.Леським, С. Мацком брав участь у численних експедиціях по Волині, досліджуючи антропологічні, палеонтологічні та археологічні пам'ятки. Частина з них нині є окрасою експозиції Волинського краєзнавчого музею.

Література:

Дмитрук В. Вибрані часом: (Краєзнавці Волині 20-30 р.р. XX ст.) // Волинський музей: Історія і сучасність: Наук. збірник. – Луцьк, 1999. – Вип.II. – С.59-62.

Силюк А. Волинський краєзнавчий музей: сторінки історії формування колекції // Волинський музей. Історія і сучасність: Наук. збірник. – Луцьк, 1999. – Вип.II. – С.6-10.

25 ЛЮТОГО

131 рік від дня народження Лесі Українки(1871-1913) – видатної української поетеси, драматурга, громадської діячки

25 лютого 1971 р. у м. Новограді-Волинському, тепер Житомирської області, народилася Леся Українка (псевдонім; справжнє прізвище, ім'я, по батькові – Косач-Квітка Лариса Петрівна) - видатна українська поетеса, драматург, громадська діячка. Значна частина її життя пов'язана з Волинню. З 1879 р. сім'я Косачів жила в м. Луцьку, а в 1882 р. переїхала у с. Колодяжне Ковельського повіту, де мала велику садибу. Вдруге Леся Українка жила в м. Луцьку в 1890-1891 рр. Потім повернулася у с. Колодяжне, де жила і плідно працювала з деякими перервами до 1907 р. На Волині вона написала близько 80 творів. Вершиною її творчості стала драматична драма-феєрія "Лісова пісня", на яку поетесу надихнула природа рідної Волині. Померла в м. Сурамі у Грузії.

Література:

Українка Леся. Коханий мій краю...: Поезії. – Луцьк: Надстир'я, 2001. – 208с.

* * *

Агеєва В. Леся Українка: Усе для школи. Укр. літ. 10 кл. Вип.2. – К.: Всеувито, 2001. – 72с.

Барчук Ю.Т. Незгасна зоря України: Образ Лесі Українки у творчості волинський поетів // Педагогічний пошук: Наук.-метод. вісник. – Луцьк, 2001. – Вип.3. – С.42-46.

Бондаренко Г.В. Ім'я Лесі Українки і родини Косачів у волинезнавстві // Педагогічний пошук: Наук.-метод. вісник. – Луцьк, 2001. – Вип.2. – С.65-68.

Горський В.С. Леся Українка // Горський В.С. Історія української філософії: Навч. посібник. – К., 2001. – С.246-256.

Леся Українка і родина Косачів в контексті української та світової культури: Матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. – Луцьк: Надстир'я, 2001. – 140с.: іл.

Луцюк В. Його провідна зоря: Образ Лесі Українки у творчості Касяна Граната // Світязь: Альманах Волин. орг. Нац. Спілки письменників України. – Луцьк, 2000. – Вип.7. – С.121-134.

Мірошниченко Л. Над рукописами Лесі Українки: Нариси з психології творчості та технології. – К., 2001. – 263с.

Незгасна зоря України: Поетич. антологія. – Луцьк: Надстир'я, 2001. – 72с.

Філологічні студії: Зб. наук. праць: Вип.1. – Луцьк, 2001. – 88с.

Філологічні студії: Наук. часопис: Вип.2. – Луцьк, 2001. – 148с.
Матеріали про Лесю Українку – С.35-40, 132-136.

Філологічні студії: Наук. часопис: Вип.3. – Луцьк, 2000. – 133с.\
Матеріали про Лесю Українку – С.8-16, 123-124.

Шилак Л.П. Особистісно зорієнтоване вивчення творчості Лесі Українки на уроках лутературн рідного краю // Педагогічний пошук. – Луцьк, 2001. – Вип.1. – С.13-15.

Андреєва Т. Леся Українка і Волинь // Аверс-прес. – 2001. – 22 лют.

Бойко В. Пам'ятаємо, любимо, шануємо // Вісті Ковельщини. – 2001. – 24 лют.

Бурбан В. Україна, Українка, українці: Нотатки з приводу 130-річного ювілею однієї з найвидатніших жінок світу // Дзеркало тижня. – 2001. – 24 лют.

Валько І. Два українці – три гетьмани // Уряд. кур'єр. – 2001. –24 лют.

Ворон В. “Нема без влади волі” // Вісті Ковельщини. – 2001. – 24 лют.

Дмитрів І. Фотографію Лесі Українки сторічної давності й досі зберігає гуцульська родина // Вісник. – 2001. – 16 серп.

Гаврилюк Я., Лис В. Незгасна зоря України: Урочистості з нагоди 130-ї річниці від дня народження Лесі Українки // Волинь. – 2001. – 27 лют.

Ганджилова Г. Творча генеза тексту драми Лесі Українки “Руфін і Прісцілла” та особливості характеротворення // Слово і час. – 2001. – №4. – С.51-57.

Грабовський В. Леся Українка і санскрит // Укр. мова і літ. в серед. школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2001. - №3. – С.21-28.

Гуменюк Н. Волинська Лесеніана // Літ. Україна. – 2001. – 8 берез.

Гуменюк Н. До Лесиних джерел, як до причастя // Віче. – 2001. – 1 берез.

25 лютого – 130 років від дня народження Лесі Українки // Укр. мова та літ. – 2001. - №6. – С.1-15.

Диба А. "Сяйво далекої зірниці": До проблеми особистісного і творчого феномену Лесі Українки // Укр. мова та літ. – 2001. - №17. – С.4.

Забужко О. Une princesse lointaine: Леся Українка як культурно-інтерпретаційна проблема // Слово і час. – 2001. - №2. – С.6-18.

Заклекта П. Леся Українка на Володимирщині // Слово правди. – 2001. – 6 берез.

І дух, і пісня волі: Доктор філології, професор, член НСПУ Олександр Рисак відповідає на запитання магістра Василя Ворона // Луцький замок. – 2001. – 22 лют.

Йовенко С. 2001 рік оголошений ЮНЕСКО роком Лесі Українки // Вітчизна. – 2000. - №3-4. – С.134.

Кевнич В. Символ нашої України // Вісті України. – 2001. – 24 лют.

Коваль В. Формування патріотичної вихованості на матеріалі творів Лесі Українки // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2000. - №5. – С.13-16.

Кодак М. Дві з'яви одного ангела (Леся Українка і Максиміліан Волошин) // Слово і час. – 2001. - №2. – С.18-27.

Комзюк В., Пушкар Н. "Люблячи Вас Мушка, Хрушка і Марушка..." // Вісті Ковельщини. – 2001. – 24 лют.

Лавров Д. "Ні, я жива! Я буду вічно жити!": Київ. адреси Лесі Українки // Україна. – 2001. - №2. – С.22-23.

Лесик В. Філософсько-естетичний зміст драми Лесі Українки "Кассандра" // Дивослово. – 2001. - №2. – С.7-9.

Маленька Т. Орієнтальна поезія Лесі Українки: від романтизму до модернізму // Слово і час. – 2001. - №6. – С.28-33.

Міжнародна конференція "Леся Українка і сучасність" у Луцьку // Волинь. – 2001. – 2 жовт.

Мірошниченко Л. "Патос думок...": (Первісний рукопис Лесі Українки – закономірності поодиничих правок) // Слово і час. – 2001. - №4.- С.44-51.

Моклиця М. Не прочитана й досі...: Слово про Лесю Українку // Рад. Волинь. – 2001. – 15 берез.

Моклиця М. Pro et contra християнства: (Драматургія Лесі Українки) // Слово і час. – 2001. - №6. – С.21-28.

Мороз Л. Традиції української класики у творчості Лесі Українки (стан і напрям досліджень) // Слово і час. – 2001. - №2. – С.28-34.

Ненадкевич Є. Українська жінка // Довослово. – 2001. - №2. – С.52-56.

Пепа В. Вогонь від іскри Прометея // Уряд. кур'єр. – 2001. – 27 лют.

Петриченко Н. Віч-на-віч з Лесею Українкою: (Використання епістолярних матеріалів на уроці літератури) // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2001. - №1. – С.15-19.

Підлужна А. "Леся Українка й театр" без розмежування тисячоліть // Дзеркало тижня. – 2001. – 14 квіт.

Плющ В. "Ні! Я жива! Я буду вічно жити!": До 130-річчя від дня народження Лесі Українки // Літ. Україна. – 2001. – 22 лют.

Пушкар Н. Адреса гімназії: Луцьк, вул. Плоцька, 20 // Аверс-прес. – 2001. – 25 січ.

Пушкар Н. "Вона уміла єдину забавку – плести вінки..." // Аверс-прес. – 2001. – 2 серп.

Пушкар Н. Леся Українка на монетах незалежної України // Аверс-прес. – 2001. – 11 січ.

Рисак О. Приходьмо до Лесі, як до храму // Волинь. – 2001. – 24 лют.

Руженцева Є. ...І прем'єра Лесиної драми // Літ. Україна. – 2001. – 8 берез.

Скиба С. Національний образ світу і художні часово-просторові поезії Лесі Українки // Визвол. шлях. – 2000. - №8. – С.48-51.

Сюндюков І. Шлях Кассандри // День. – 2001. – 24 лют.

Терещенко М. В її наймені – барви України // Культура і життя. – 2001. – 24 лют.

Філатенко А. "Лісова пісня" поетеси і художниці // Волинь.–2001.–22 лют.

Штонь Г. Життєсущий талант // Слово і час. – 2001. - №2. – С.4-5.

Якименко М. Бродить пам'ять Колодяжним // Волин. губерн. відомості. – 2001. – 2 серп.

* * *

Роздольська І. Українка Леся // Довідник з історії України: (А-Я). – К., 2001. – С.900-901.

Леся Українка: Бібліогр. покаж. праць викладачів, аспірантів та студентів ВДУ імені Лесі Українки (1957-2000). – Луцьк, 2001. – 34с.

"Я житиму сльозою серед співів": Бібліогр. список: До 130-ї річниці від дня народження Лесі Українки. – Луцьк, 2001. – 39с.

Сидорук І. Драма-феєрія "Лісова пісня" – гімн української міфології. Правдиві оповідки дядька Лева: [Буклет]. – Ковель, 2001.

2 БЕРЕЗНЯ

80 років від дня народження Ю.П. Лащука (1922) – українського мистецтвознавця, дослідника Полісся

2 березня 1922 р. у с. Липках, тепер Рівненської області, народився Юрій Пилипович Лащук – український мистецтвознавець, доктор мистецтвознавства (з 1974), дослідник Полісся. У 1953 р. закінчив Львівський інститут прикладного та декоративного мистецтва, у 1962-1975 рр. працював його викладачем. Досліджує народне і декоративно-ужиткове мистецтво України, зокрема, Волині і Полісся. Автор наукових праць "Українські гончарі" (1968), "Розвиток народних художніх промислів України" (1982), "Кераміка" (1987), "Народне мистецтво українського Полісся" (1991) та ін.

Література:

Лащук Ю. Кераміка // Народні художні промисли УРСР: Довідник. – К., 1986. – С.59-66.

Лащук Ю. Народне мистецтво Українського Полісся. – Львів: Каменяр, 1992. – 134с.

Лащук Ю.П. Нові дані про кераміку XIV-XVI ст.: (За матеріалами знахідок на Верхньому Придністров'ї та Волині). // Середні віки на Україні. – К., 1971. – Вип.1. – С.200-203.

Лащук Ю.П. Родовища майбутньої творчості // Народні художні промисли України: Зб. наук. праць. – К., 1979. – С.25-32.

Полесье. Материальная культура. – К.: Наук. думка, 1988. – 446с. Праці Ю. Лащука – на с.178-185; 201-217; 225-229; 253-256; 262-263.

Лащук Ю., Ошуркевич О., Хведась П. Дослідження народної культури в XIX – першій половині XX століть // Народна творчість та етнографія. – 1995. - №1. – С.17-25.

Лащук Ю. З історії вивчення народних художніх промислів Українського Полісся // Народна творчість та етнографія. – 1985. - №1. – С.34-41.

Лащук Ю.П., Тесленко Є.Є. Каменярство Полісся // Народна творчість та етнографія. – 1983. - №1. – С.79-81.

Лащук Ю.П. Овруцький шифер // Наука і суспільство. – 1983. - №10. – С.38-39.

Лащук Ю. Різьбярство на Поліссі // Жовтень. – 1984. - №4. – С.101-104.

* * *

Кравець М. Волинь у монографії науковця // Волинь. – 1992. – 14 лип.

Лащук Юрій Пилипович // Мистецтво України: Біограф. довід. – К., 1997. – С.358.

4 БЕРЕЗНЯ

50 років від дня смерті Н. Хасевича (1905-1952) – українського митця-графіка

4 березня 1952 р. на хуторі біля с. Сухівці на Рівненщині у бою з загоном НКВС загинув Ніл Хасевич – український митець-графік, воїн УПА. У 30-х рр. закінчив Академію мистецтв у Варшаві, заснував мистецький гурток "Спокій" (Варшава). Його роботи (графіка, екслібриси) в 1932-1933 рр. здобули високу оцінку на міжнародних виставках у Чикаго, Берліні, Празі та Лос-Анжелесі. В роки другої світової війни входив до загону УПА "Північ", що діяв на Волині, мав псевдо "Бей Зот". У 1951 р. за кордоном видав альбом "Волинь у боротьбі". Роботи Ніла Хасевича є у зібранні Волинського краєзнавчого музею.

Література:

Хасевич Н. Графіка. – Луцьк, 1992. – 31с.

Книжкові знаки Ніла Хасевича. – Варшава, 1939. – 32с.

Берекета Б. Ніл Хасевич – митець бункерного підпілля. // Берекета Б. Вічні розмови: Нариси, репортажі, інтерв'ю. – Луцьк, 1998. – С.207-220.

Іванова Ю.І. Ніл Хасевич та доля його творчої спадщини // Шоста Всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства. – Луцьк, 1993. – С.147-148.

Кучерепа М., Семенюк І. Ніл Хасевич – український митець і патріот // Волинь і Волинське зарубіжжя: Тези доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф. – Луцьк, 1994. – С. 255-258.

Сидор В.О. Митець дереворіту: (Про творчість Н. Хасевича) // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. – Луцьк, 1996. – Т.ІІ. – С.114-125.

Яремчук А. Карби Ніла Хасевича // Історичний календар-97. – К., 1996. – С.80-81.

Балик Н. Мистецький світ Ніла Хасевича // Волинь. – 1995. – 11 листоп.

Берекета Б. Де його поховали – ніхто не знає // Голос України. – 1997. – 15 берез.

Грибовицький В. Нілу Хасевичу – 90 // Нар. трибуна. – 1995. – 10 листопад.

Грушка Є. Знову мініатюри Хасевича // Волинь. – 1994. – 17 листопад.

Дем'ян Г. Українські художники до ювілеїв ОУН і Степана Бандери // Визвол. шлях. – 1999. - №6. – С.735.

Дзира І. Ніл Хасевич, людина-легенда // Літ.Україна. – 1997. – 4 верес.

Калюжна А. Рукописи не горять // Вісник. – 1996. – 30 трав.

Карпюк А. То ж коли народився Ніл Хасевич? // Молодь України. – 1995. – 26 груд.

Карпюк А., Юркова О. Екслібриси Ніла Хасевича яскраві, як і його життя // Голос України. – 1999. – 4 верес.

Кралюк П. "Невідома" робота Ніла Хасевича // Нар. трибуна. – 1995. – 15 верес.

Литвин М. Сторожовий української волі // Наш час. – 1995. – 24 лют.

Маричевський М. Мистецтво з бункерів УПА // Образотворче мистецтво. – 1992. - №5. – С.2 обкл.

Павличко Я. До ювілею Ніла Хасевича // Нар. трибуна. – 1995. – 8 верес.

Повстанські гроші // Луцький замок. – 1998. – 23 квіт.

Пушкар Н. Слава не поляже... // Аверс-прес. – 1999. – 13 трав.

Романюк Н. "Здобути або не бути" // Україна мол. – 1995. – 17 січ.

Сидор О. Трагедія Ніла Хасевича // Мол. Волинь. - 1992. – 28 серп.

Тарасюк В. Про Хасевича Ніла пам'ять не зотліла // Волин. губерн. відомості. – 2001. – 15 листоп.

У ці дні колись: Ніл Хасевич прийняв героїчну смерть у бункері повстанців // Волинь. – 2001. – 3 берез.

У ці дні колись: талант Ніла Хасевича загинув у повстанському бункері // Волинь. – 2001. – 13 листопад.

Удодік Ю. Різець Ніла Хасевича // Мол. Волинь. – 1994. – 9 верес.

Чернілевський С. "Покликав вас господній глас" // Кіно-Театр. – 1996. - №3. – С.47-49.

Черняк В. Ніл Хасевич – головний художник Української Повстанської Армії // Аверс-прес. – 2000. – 1 черв. – С.1, 22.

Черняк В. "Я б'юся різцем і долотом" // Зеркало недели. – 2000. – 18 ноября.

Шевченко С., Веденеев Д. Разведчик "Ярема" и подпольщик "ЗОТ" // Зеркало недели. – 2000. - №33. – С.11.

Яців Р. Ніл Хасевич: акценти творчості і долі // Воля і Батьківщина. – 1996. - №1. – С.123-133.

9 БЕРЕЗНЯ

188 років від дня народження Т.Г. Шевченка (1814-1861) – видатного українського поета, художника, мислителя

9 березня 1814 р. у с. Моринці, тепер Черкаської області, народився Тарас Григорович Шевченко – видатний український поет, художник, мислитель. У 1846 р. за завданням Київської Археографічної комісії відвідував Волинь, замальовуючи її історичні та архітектурні пам'ятки. Існують версії про його перебування у м. Берестечку та селах Секунь і Вербка, тепер Ковельського району, а також про зупинку у м. Любешові по дорозі з Києва до Вільно.

Література:

Про вшанування пам'яті Тараса Григоровича Шевченка: Указ Президента України // Літ. Україна. – 2000. – 9 листоп.

* * *

Куліш П. Слово над гробом Шевченка // Історія української культури. – К., 2000. – С.193.

Скрипник Г. Етнографічні аспекти творчості Тараса Шевченка // Етнічна історія народів Європи: Зб. наук. праць. – К., 2000. – Вип.4. – С.4-12.

Смілянська В.Л., Чамата Н.П. Структура і смисл: Спроба наукової інтерпретації поетичних текстів Тараса Шевченка. – К.: Вища шк., 2000. – 207с.

Шанько Г. Біля вічних джерел духовності. Перші наукові праці. На сторожі Шевченкового Слова // Шанько Г. У змаганнях за долю нації. – Полтава, 2000. – С.130-212.

Вербич В. "В останню тяжкую минуту" // Луцький замок. – 2001. – 8 берез.

Гальченко С. "І Дніпро, і кручі...": До 140-річчя перепоховання Тараса Шевченка // Укр. культура. – 2001. - №4-5. – С.24-25.

Гуменюк Н. Якби ми вчились так, як треба...// Віче. – 2001. – 15 берез.

Дзюба В. Шевченків острів – у моїй долі // Літ. Україна. – 2001. – 22 берез.

Жулинський М. Повернення "в нашу Україну" // Слово і час. – 2001. - №3. – С.7-16.

Ільницький М. У колі світових імен // Дзвін. – 2001. -№3. – С.131-133.

Клочек Г. До істинного Тараса Шевченка // Літ. Україна. – 2001. – 17 трав.

Король В. Історія України в житті та творчості Тараса Шевченка // Історія в школі. – 2001. -№3-4. – С.2-9.

Лис В. Вшанували великого Кобзаря // Волинь. – 2001. – 13 берез.

Пушик С. Хто тримає наше небо // Дзвін. – 2001. – №3. – С.134-138.

Рожко В. Реставрований Тарасом Шевченком образ Богородиці // Наша віра. – 2000. - №3. – С.5.

Сірак І. Тарас Шевченко і Волинь // Волинь літературна. – 2000. - №1. – С.2-5.

* * *

Кушплір Д., Скоць А. Шевченко Тарас Григорович // Довідник з історії України: (А-Я). – К., 2001. – С.1079-1082.

9 БЕРЕЗНЯ

60 років від дня смерті М.П. Кравчука (1892-1942) – українського вченого-математика

Див. 12 жовтня.

10 БЕРЕЗНЯ

141 рік від дня смерті Т.Г. Шевченка (1814-1861) – видатного українського поета, художника, мислителя

Див. 9 березня.

11 БЕРЕЗНЯ

55 років від дня народження Л.Я. Лежанської (1947-1981) – української поетеси

11 березня 1947 р. у с. Вербичне Турійського району народилася Людмила Ярославівна Лежанська – українська поетеса, член Спілки письменників України. З дитинства прикута хворобою до ліжка, самотуж здобула середню освіту. Добірки її віршів публікувалися у журналах "Жовтень" і "Ранок", в альманасі "Вітрила", у колективних збірках "Пісня і праця" (Львів, 1974) і "Перші промені" (Київ, 1978), обласних газетах. У 1980 р. вийшли її збірка "Поезії" та книга віршів для дітей "Стежечка". Останні роки життя провела у Луцьку. В 1986 р. у видавництві "Каменяр" видана посмертна збірка поетеси "Мій доброокий світ".

Література:

Лежанська Л. Мій доброокий світ: Поезії. – Львів: Каменяр, 1986. – 30с.

Лежанська Л. Поезії. – Львів: Каменяр, 1980. – 110с.

Лежанська Л. Стежечка: Поезії. – К.: Веселка, 1980. – 12с.

Лежанська Л. Поезії // Світязь: Літ. зб. Волин. орг-ції Спілки письменників України. – К., 1992. – Кн.1. – С.119-121.

Лежанська Л. Портрет Лесі Українки в моїй кімнаті; Леся в білому будиночку // Незгасна зоря України: Поетич. антологія. – Луцьк, 2001. – С.41.

Лежанська Л. Осяяння: [Новела] // Волинь. – 1997. – 11 берез.

Лежанська Л. "Хвилинами відлічую життя..." // Рад. Волинь.–1990.– 8 лип.

* * *

Гей В. Її доброокий світ // Гей В. При світлі сивої роси. – Луцьк, 2001. – С.218-219.

Гордасевич Г.Л. Метелик на долоні вічності: Людмила Лежанська // Гордасевич Г.Л. Силуети поетес: Літ. портрети. – К., 1989. – С.144-159.

Вербич В. "Все добро ввібрати і віддати людям..." // Луцьк молодий. – 2001. – 22 листоп.

Вербич В. Таїна незгасної мелодії слова // Сім'я і дім. Нар. трибуна. –

1997. – 13 берез.

Вечір пам'яті Людмили Лежанської // Волинь. –1997. – 18 берез.

Вшанування пам'яті поетеси // Луцький замок. – 1996. –7 листоп.

Гей В. Солодка мука, безмежна мить // Волинь. – 1997. – 11 берез.

Гордасевич Г. Ліричне есе // Уряд. кур'єр. –1997. – 8 берез.

Гуменюк Н. "Крізь біль - в життя, до світла" // Віче. – 1997. – 13 берез.

Пам'ять: доброокий світ Людмили Лежанської // Волинь. – 2001. – 13 листоп.

У ці дні колись: [Виповнюється 20 років як не стало Людмили Лежанської] // Волинь. – 2001. – 8 листоп.

Штинько В. «Метелик на долоні вічності...» // Волинь. – 1996.–12 листоп.

* * *

Василевська Л.В. Пам'яті волинської поетеси Людмили Лежанської: Вірш // Педагогічний пошук. – Луцьк, 1995. – Вип.5. - С.74.

* * *

Лежанська Людмила Ярославівна // Українська літературна енциклопедія. – К., 1995. –Т.3. – С.151.

Лежанська Людмила Ярославівна // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. – Луцьк, 1988. – С.42-43.

26 БЕРЕЗНЯ

110 років від дня народження Г.Н. Остапенка (1892-1971) – українського живописця і педагога

26 березня 1982 р. в Маріїнській станиці І-го Донського округу (Росія) народився Гаврило Никифорович Остапенко – український живописець і педагог. У 1914 р. закінчив живописні курси в м. Одесі. Брав участь у першій світовій війні. У 20-х роках працював креслярем, землеміром, потім – до 60-х років викладав у містах Ковелі, Володимирі-Волинському та Луцьку. Ще у 30-х роках брав участь у художньому житті м. Луцька. На виставці "Крайобрази польськіего" (1932) отримав похвальну грамоту. Мав персональні виставки у Волинському краєзнавчому музеї (1971,

1987-1988). Особливої уваги заслуговують його міські пейзажі, зокрема, куточки Ковеля і Луцька 30-х років, а також твори аналогічної тематики, написані у 50-60-ті роки. Помер у м. Луцьку. Багато робіт художника зберігається у Волинському краєзнавчому музеї.

Література:

Ними гордиться Ковельщина: Гаврило Остапенко // Ковельський календар. – Луцьк, 1996. – С.21.

Семенюк А. Гаврило Остапенко // Семенюк А. Ковель: минуле і сучасне. – Луцьк, 2000. – С.254.

Сидор О.В. Гаврило Остапенко // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С.16-17.

Сидор О.В. В личаках і кашкеті або Просте життя Гаврила Остапенка // Мол. Волинь. – 1991. – 29 берез.

Сидор О. З життя одного художника // Нар. трибуна. – 1992. – 30 квіт.

Степанюк Ф. Луцьк очима художника Гаврила Остапенка // Нар. справа. – 1997. – 20 листоп.

Штинько В. Давній Луцьк очима Гаврила Остапенка // Волинь. – 1997. – 3 квіт.

30 БЕРЕЗНЯ

145 років від дня народження Габрієлі Запольської (1857-1924) – польської письменниці і актриси

30 березня 1857 р. у с. Підгайці, тепер Луцького району, народилася Габріеля Запольська (псевдонім; справжнє прізвище – Корвін-Піонтровська) – польська письменниця і актриса. Дитинство провела у с.Ківерці, нині с.Прилуцьке Ківерцівського району. Автор відомої п'єси "Мораль пані Дульської". Українській тематиці присвячені її повість "Мелашка", п'єса "Осіннього вечора". Виступала в театрах Львова, Варшави, Петербурга, Парижа.

Література:

Запольская Г. Мораль пани Дульской: Пьесы, рассказы, повести. – М.: Худож. лит., 1965. – 343с.

Запольская Г. Пьесы. – М.: Искусство, 1958. – 504с.

* * *

Коваленко Л.Е. Габріеля Запольська: сторінки життя і творчості // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. Волин. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1991. – С.86.

Штинько В.С. Габріеля Запольська // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С.17.

Бичкова Л. Габріеля Запольська: "Ніде моя душа не жила так повно, як на Волині" // Луцький замок. – 1998. – 29 жовт.

Зубчук К. У Прилуцькому, де жила Запольська // Рад. Волинь. – 1988. – 9 серп.

Кулик В. Співачка "чарівної душі Львова..." // Дзвін. – 1990. - №1. – С.139-142.

Кулик В. "Талановита писателька і артистка" // За вільну Україну. – 1992. – 31 берез.

Юрчук А. Мужня гуманістка // Слово правди. – 1993. – 7 груд.

* * *

Запольська Габріеля // Українська літературна енциклопедія. – К., 1990. – Т.2. – С.241.

Запольська Габріеля // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. – Луцьк, 1988. – С.9.

31 БЕРЕЗНЯ

90 років від дня народження А.І. Юницького (1912-1976) – українського актора, народного артиста України

31 березня 1912 р. у м. Ніжині на Чернігівщині народився Анатолій Іванович Юницький – український актор, народний артист України (з 1968). Творчу діяльність почав у 1932 р. Працював у театрах України, у 1945-1976 рр. – у Волинському українському музично-драматичному театрі ім. Т.Г. Шевченка. Серед ролей – Шельменко ("Шельменко-денщик" Г. Квітки-Основ'яненка), Микола ("Наталка Полтавка" І. Котляревського), Фігаро ("Весілля Фігаро" П.Бомарше) та ін.

Література:

Канішевський Г., Юницький А. Дружба єднає серця // Рад. Волинь. – 1966. – 19 листоп.

* * *

Про присвоєння почесного звання народного артиста Української РСР: Указ Президії Верховної Ради Української РСР // Рад. Волинь. – 1968. – 13 лют.

* * *

Волинський обласний український драматичний театр імені Т.Г.Шевченка, 1940-1965. – Луцьк, 1965. – 39с.

Про А.І. Юницького – с.10,16.

Грушка Є. Народний артист // Рад. Волинь. – 1968. – 18 лют.

Мах П. Шана людська // Рад. Волинь. – 1962. – 4 квіт.

Філатенко А. Збережена пам'ять про митця // Волинь. – 1995. – 30 берез.

Хоруженко В. Тридцять років на сцені // Рад.Волинь. –1962. – 26 січ.

Шафета П. До чаю серце кличе // Рад. Волинь. – 1965. –1 січ.

* * *

Юницький Анатолій Іванович // Митці України: енцикл. довід. – К., 1992. – С.667-668.

Анатолій Іванович Юницький: [Некролог] // Рад.Волинь. – 1976. –14 трав.

1 КВІТНЯ

75 років від дня народження М.С.Стефанишина (1927) – українського композитора

1 квітня 1927 р. у с. Бовшів Білицького району Івано-Франківської області народився Мирослав Степанович Стефанишин – український композитор. У 1949 р. закінчив Івано-Франківське музичне училище, а в 1954 р. – диригентсько-хоровий факультет Львівської консерваторії. За направленням приїхав до Луцька і працював, зокрема, у Волинському народному хорі обласної філармонії, музично-драматичному театрі, педагогічному інституті; керівником і диригентом гуртків художньої самодіяльності, вокальних ансамблів «Калинонька», «Лучанка», «Веснянка» та ін. У 1961-1974 рр. – голова об'єднання композиторів-аматорів Будинку народної творчості, з 1996 р. – голова Волинської обласної організації Національної Ліги українських композиторів. Написав близько 400 музичних творів на різну тематику. Збирає зразки фольклору Волині та Полісся.

Література:

Стефанишин М. Пісенні узори. – Луцьк: Волин. центр нар. творчості, 1997. – 121с.

Стефанишин М. Пісні нової Волині. – К.: Муз. Україна, 1969. – 82с.

Стефанишин М. Пісня про Луцьк: Вокал. Ансамблі, тріо та дуети. – Луцьк: Надстир'я, 2000. – 44с.

Стефанишин М. Об'єдналися заради добрих справ // Волинь. – 2000. – 20 трав.

Сину мій /Сл. М.Сащук; Муз. М.Стефанишина // Волинь. – 2001. – 31 лип.

* * *

Вербич В. Мирослав Стефанишин: Пісня живе в мені // Луцький замок. – 2000. – 22 черв.

Вербич В. Пісня про Луцьк // Луцький замок. – 2001. – 29 берез.

Гуменюк Н. До зустрічі у день сторіччя! // Віче. – 1997. – 3 квіт.

Ємельянова О. Творча зустріч з композитором // Досвіт. зоря. – 1999. – 20 трав.

Козачук М. Пісенний літопис про Луцьк // Досвіт. зоря. – 2001. – 5 квіт.

Луцьк літературний // Луцький замок. – 2001. – 1 берез.

Мурахевич Н. Що відкривають скрипічним ключем // Сім'я і дім. – 2001. – 29 берез.

Творчість: пісня про Луцьк Мирослава Стефанишина // Волинь. – 2000. – 3 квіт.

Філатенко А. 30 пісень композитора // Волинь. – 1998. – 29 жовт.

Філатенко А. Які вони нові пісні Волині? // Волинь. – 2001. – 11 верес.

* * *

Стефанишин Мирослав Степанович // Волинська обласна організація Національної Ліги українських композиторів: Довідник. – Луцьк, 2000. – С.29-31.

Стефанишин Мирослав Степанович // Композитори Волині: Довідник. – Луцьк, 2000. – С.30-32.

17 КВІТНЯ

120 років від дня народження В.К. Липинського (1882-1931) – українського історика, публіциста, громадського та політичного діяча

17 квітня 1882 р. у с. Затурці, тепер Локачинського району, народився В'ячеслав Казимирович Липинський – український історик, публіцист, громадський та політичний діяч. Гімназійну освіту здобув у Луцьку, Житомирі, Києві, університетську – у Кракові та Женеві (Швейцарія). Виходець з польського шляхетного оточення В.К. Липинський пройнявся ідеєю незалежності України і все своє життя пов'язав з українським визвольним рухом. З утворенням УНР став її послом у Відні, пізніше, не погоджуючись з політикою уряду республіки, емігрував. Автор праць з питань історії, філософії, культури, релігії, політології. Помер в Австрії. Згідно заповіту його поховано у с. Затурці.

Література:

Липинський В. Листи до братів-хліборобів // Федів Ю.О., Мозгова Н.Г. Історія української філософії. – К., 2000. – С.474-481.

Липинський В. Мораль і політична дія // Консерватизм: Антологія. – К., 1998. – С.196-201.

Липинський В. Релігія і церква в історії України. – К., 1993. – 128с.

Липинський В. Україна на переломі (1657-1659): Замітки до історії українського державного будівництва в XVII ст.: (Фрагменти); Листи до братів-хліборобів: Про ідею і організацію українського монархізму: (фрагменти) // Політологія. Кін. XIX – перша половина XX ст.: Хрестоматія. – Львів, 1996. – С.316-477.

* * *

В'ячеслав Липинський – ідеолог українського державотворення: Зб. наук. праць. – Луцьк: Волин. обл. друкарня, 2001. – 188с.

В'ячеслав Липинський: історико-політологічна спадщина і сучасна Україна. – К., Філадельфія, 1994. – 282с.

Галушко К. Уявлення В.Липинського про природу нації в контексті європейської правої політичної думки (1920-ті р.р.) // Етнічна історія народів Європи: Зб. наук. праць. – К., 2000. – Вип.4. – С.89-93.

Гатальська Н.Г., Рудецький П.А. Справа всього життя – Україна: (Життєвий і творчий шлях В'ячеслава Липинського) // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. – Луцьк, 1999. – Т.3. – С.298-318.

Горський В.С. Історія української філософії: Навч. посібник. – К.: Наук. думка, 2001. – 375с.

Про В. Липинського – с.19, 337, 344-349, 365, 366.

Гуртовий Г. Козацькому роду – нема й не буде переводу // Гуртовий Г. Волинь – край козацький: Іст.-краєзн. нариси. – Луцьк, 2000. – С.257-280.

Кондратик Л. Релігія української нації у соціологічній концепції В'ячеслава Липинського // Волинь у новітній історії української державності: Зб. наук. праць. – Луцьк, 1999. – С.301-308.

Кукта Б. З історії української політичної думки першої половини XX століття. – Львів: Кальварія, 1999. – 202с.

Про В.Липинського – с.96-100.

Лисяк-Рудницький І. Історичні есе: В 2-т. Т.2. – К.: Основи, 1994. – 573с.
Про В.Липинського – с.125-236.

Масненко В. Історичні концепції М.С. Грушевського та В.К.Липинського: Методолог. і псуп.-політ. виміри укр. іст. думки 1920-х років. - Київ-Черкаси: Брама; ІСУЕП, 2000. – 283с.

Огородник І.В., Огородник В.В. Історія філософської думки в Україні: Курс лекцій. – К.: Вища шк., т-во "Знання", КОО, 1999. – 543с.
Філософія В.Липинського – с.499-507.

Перші та другі читання пам'яті В'ячеслава Липинського: Укр.нац.еліта; Проблема влади в Україні; Життя і творчість В.Липинського. – Луцьк; Львів. 1996. – 112с.

Степанков В. Формування нової концепції української революції XVII ст.: (Праці В'ячеслава Липинського "Станіслав Михайло Кричевський" та "Україна на переломі 1627-1659") // Україна в Центрально-Східній Європі. Студії з історії XI-XVIII ст. – К., 2000. – С.272-285.

Вербич В. В'ячеслав Липинський: "Живучість нашої віри" // Луцький замок. - 2001. – 28 черв.

Галушко К. Парадокси консерватизму В'ячеслава Липинського // Київ. старовина. – 2001. – №3. – С.119-126.

Гирич І. Речник суспільної злагоди: Липинський у молоді роки // Хроніка-2000. – Вип.31-32. – С.238-244.

Горєлов М. Місцевий патріотизм у державницькій теорії В.Липинського // Історія України. – 2001. - №18. – С.4-5.

Дацюк І. Славний син землі української // Нар. справа. – 2001. – 14 черв.

Знатні люди землі Локачинської: В'ячеслав Казимирович Липинський // Сел. життя. – 2001. – 23 серп.

Пушкар Н. У садибі Липинського знайдено сімейні фотографії: Вони пролежали тут 57 років // Вісник. – 2001. – 19 лип.

Романюк Н. Повернення Липинського // Україна молода. – 2001. – 31 берез.

Романюк Н. "Я хочу, щоб була Україна..." // Досвіт. зоря. – 2001. – 19 квіт.

Шудря М. Історія державотворення в іменах: Липинський В'ячеслав (Вацлав-Вікентій) Казимирович // Укр. культура. – 2000. - №4. – С.26-27.

* * *

Липинський В'ячеслав // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1994. – Т.4. – С.1292-1293.

Липинський В'ячеслав // Мала енциклопедія етнодержавознавства. – К., 1996. – С.856-858.

Кушплір Д., Підкова І. Липинський В'ячеслав Казимирович // Довідник з історії України: (А-Я). – К., 2001. – С.408.

Липинський В'ячеслав // Малий словник історії України. – К., 1997. – С.233-234.

Липинський В'ячеслав Казимирович // Політологічний енциклопедичний словник. – К., 1997. – С.184.

9 ТРАВНЯ

80 років від дня смерті О.І.Левицького (1848-1922) – українського історика, письменника, дослідника Волині

9 травня 1922 р. у с.Драбів на Полтавщині помер Орест Іванович Левицький – український історик, письменник, третій президент АН України. Низку своїх лосліджень і творів присвятив Волині. У 1882 р. перебував на Волині, досліджуючи архіви Луцька, церкву Св. Іоанна Богослова. В 1886-1887 рр. працював у Комісії по дослідженню Мстиславого храму в м. Володимирі-Волинському. У 1890 р. обраний довічним членом Луцького Хрестовоздвиженського братства.

Література:

Левицький О. Богдан Хмельницький // Гетьмани України: Іст. портрети. – К., 1991. – С.33-44.

Левицький О. Ганна Монтовт: Іст. повість; Сім'я і побут українців у XVI

ст. // На переломі. – К., 1994. – С.96-151; 190-255.

Левицький О. Єзуїтська преподобниця: Іст. оповідання. – Канада: УВС. [1997]. – 69с.

Левицький О. Кримінальна хроніка XVIII ст. // Скрипторій історичної прози. – Львів, 1997. – Т.VII. – С.5-117.

* * *

Баженов Л.В. Левицький Орест Іванович // Баженов Л.В. Поділля в працях дослідників і краєзнавців XIX-XX ст. – Кам'янець-Подільський, 1993. – С.266.

Гайдай Л.І. Левицький Орест Іванович // Гайдай Л.І. Історія України в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. посіб. – Коментар. – Луцьк, 2000. – С.252.

Дзира Я. Третій президент // Наука і культура. Україна: Щорічник. – К., 1989. – Вип.23. – С.374-383.

Єфремов С. Історія українського письменства. – К.: Femina, 1995. – 685с.
Про О.Левицького – с.519-520.

Журба А.С. О.І. Левицький як дослідник історії Волині // Матеріали IV науково-краєзнавчої конференції "Остріг на порозі 900-річчя". – Остріг, 1993. – С.5-7.

Журба О.І. Київська археографічна комісія, 1843-1921: Нарис історії і діяльності. – К.: Наук. думка, 1993. – 184с.
Про О.І.Левицького – див. іменний покажчик.

Кудь В. Створення Городоцького музею // Тези наукової конференції до 100-річчя Волинського Єпархіального давньосховища. – Житомир, 1993. – С.44.

Мокляк В.О. О.І.Левицький – історик Волинського краю // Житомир в історії Волині і України: Тези Всеукраїнської наук. краєзн. конф. – Житомир, 1994. – С.155-158.

Прокопчук В.І., Прокопчук В.Є. Луцька старовина в описах Ореста Левицького // Минуле і сучасне Волині: Проблеми джерелознавства: Тези доп. і повідомл. VII Волин. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1994. - С.129-131.

Рисак О.О. Волинь в історичних оповіданнях Ореста Левицького та спогадах Ю.І.Крашевського // Минуле і сучасне Волині: (Тези доп. і повідомл. II-ї Волин. іст.-краєзн. конф. 26-28 трав. 1988р.) – Луцьк, 1988. –

Ч.II. – С.172-173.

Туркевич В. Із славетного роду // Історичний календар, 99. – К., 1998. – С.27-28.

Баран Є. "...Над іншими джерелами ставлю матеріал документовий": (Іст. проза О.Левицького) // Слово і час. – 1998. - №2. – С.31-34.

Баран Є. Художня проза Ореста Левицького // Київ. старовина. – 1997. - №5. – С.127-133.

Огнєва О. Свято-Володимирське братство та діячі Археографічної комісії // Нар. трибуна. – 1994. – 21 верес.

Приступа С. Орест Левицький – фундатор української Академії Наук – нащадок давнього священницького роду // Наша віра. – 1995. - №7-8. – С.12; №9. – С.12.

Приступа С. Останній притулок Ореста Левицького // Вісник НАН України. – 1999. - №7. – С.39-41.

Романюк Б. Дослідник Волині // Волинь. – 1993. – 15 лип.

Сарбей В., Москвич Л. Академік Орест Левицький // Київ. старовина. – 1998. - №6. – С.74-93.

Сарбей В., Москвич Л. "Історичний жанр придбав в особі цього письменника визначну силу" // Літ. Україна. – 1999. – 7 січ.

Сарбей В., Москвич Л. Тернистий шлях ученого-патріота // Укр. слово. – 1998. – 24 груд.

Сарбей В., Москвич Л. Учений з роду Левицьких // Наука і суспільство. – 1990. - №6. – С.27-29.

Хідекелі А. Шана Оресту Левицькому // Дем. Україна. – 1999. – 2 берез.

* * *

Левицький Орест // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1994. – Т.4. – С.1269.

Левицький Орест Іванович // Українська літературна енциклопедія. – К., 1995. – Т.3. – С.146-147.

Москвич Л. Левицький Орест Іванович // Довідник з історії України: (А-Я). – К., 2001. – С.398-399.

Палієнко М. Левицький О.І. // Малий словник історії України. – К., 1997. – С.230.

12 ТРАВНЯ
75 років від дня народження І.Г. Сокола (1927-1974) – Героя Радянського Союзу

12 травня 1927 р. у с.Старий Чарторийськ, тепер Маневицького району, народився Іван Григорович Сокол. У 1944 р. був призваний в армію. Брав активну участь у боях в районі р. Ніда (Польща). 26 січня 1945 р. у числі перших переправився з кулеметом на лівий берег р. Одер (Німеччина) і зайняв рубіж, чим забезпечив успішне форсування ріки іншими підрозділами полку. 10 квітня 1945 р. Указом Президії Верховної Ради СРСР командир кулеметної обслуги 25 гвардійського стрілецького Вісленського полку 6 гвардійської стрілецької Ровенської дивізії гвардії сержант І.Г. Сокол за особисту мужність і героїзм удостоєний звання Героя Радянського Союзу. Після війни проживав у с.Старий Чарторийськ, де і помер 2 лютого 1974 р.

Література:

Подвиг Сокола // Их подвиг бессмертен. – Львов, 1983. – С.103-108.

Васильченко А. Подвиг земляка // Зоря комунізму. – 1985. – 5, 7, 10, 12 верес.

Гнатюк В. Плацдарм на Віслі // Мол. ленінець. – 1985. – 9 квіт.

Кордунов О. Свідки з воєнної юності // Волинь. – 1995. – 13 лип.

Кулаков О. Подвиг гвардійця // Зоря комунізму. – 1990. – 19 груд.

Наші славні земляки // Нова доба. – 1991. – 24 груд.

Хомич П. Невмируща пісня соколина // Нова доба. – 1995. – 11 берез.

* * *

Сокол Иван Григорьевич // Герои Советского Союза: Крат. биогр. словарь. – М., 1988. – Т.2. – С.494.

Сокол Іван Григорович // Їх славні імена: Бібліогр. покажч. – Луцьк, 1985. – С.98.

[Погруддя Герою Радянського Союзу І.Г.Соколу в селі Старий Чорторийськ]: Фото // Нова доба. – 1998. – 9 трав.

16 ТРАВНЯ

185 років від дня народження М.І.Костомарова (1817-1885) – українського історика, письменника та етнографа

16 травня 1817 р. у Юрасовській слободі Воронезької губернії (Росія) народився Микола Іванович Костомаров – український історик, письменник, публіцист, етнограф, член-кореспондент Петербурзької АН (з 1876), громадсько-політичний і культурний діяч. У 1844-1845 рр. працював вчителем Рівненської гімназії. Мандрував по Волині, збираючи матеріали з історії народно-визвольної боротьби під керівництвом Богдана Хмельницького. У «Малорусском литературном сборнике» (Саратов, 1859) опублікував «Народные песни, собранные в западной части Волынской губернии в 1844г.».

Вчений опрацював значну кількість архівних матеріалів, частина яких опублікована в окремих томах "Архива Юго-Западной Руси". Багато з них мають пряме відношення до Волині.

Література:

Костомаров М.І. Твори: В 2 т. – К.: Дніпро, 1990. - Т.1-2.

Костомаров М. Автобіографія // Самі про себе: Автобіографії видатних українців XIX століття. – Нью-Йорк, 1989. – С.57-114.

Костомаров М.І. Галерея портретів: Біогр. нариси. – К.: Веселка, 1993. – 326с.

Костомарів М. Історія України в життєписах визначних єї діячів: Репринт. вид. 1918р. – К, Україна, 1991. – 493с.

Костомаров М.І. Слов'янська міфологія: Вибр. праці з фольклористики й літературознавства. – К.: Либідь, 1994. – 384с.

Костомаров Н.И. Старый спор: Последние годы Речи Посполитой: Ист. монографии и исследования. – М.: Чарли; Смоленск: Смядынь, 1994. – 786с.

* * *

Василенко О. Історія Волині в теоретичній спадщині М.І. Костомарова та С.М.Соловйова: (Історіософське порівняння) // Волинь у житті та творчості письменників: Зб. наук. праць. – Луцьк, 1999. – С.35-39.

Гень О.М. Волинь у долі Миколи Костомарова // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. – Луцьк, 1996.–Т.ІІ.–С.129-131.

Огородник І.В., Огородник В.В. Історія філософської думки в Україні: Курс лекцій. – К.: "Вища шк."; Т-во "Знання", КОО, 1999. – 543с.

Про М.Костомарова – с.289-296.

Пінчук Ю., Пасещенко Г. З волинських років М.І.Костомарова // Осягнення історії: Зб. наук. праць. – Острог – Нью-Йорк, 1999. – С.418-424.

Дудко В. Із коментаря до "Воспоминания о двух малярах" Миколи Костомарова // Київ. старовина. – 1999. - №4. – С.45-51.

Ковальчук О., Кислюк О. Для України він жив і працював // Голос України. – 1997. – 21 черв.

Цюриць С. Визначні фольклористи: М.Костомаров // Віче. –1998.–21 трав.

* * *

Костомаров Микола // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1994. – Т.3. – С.1148-1149.

Костомаров Микола Іванович // Мала енциклопедія етнодержавознавства. – К., 1996. – С.848-849.

Костомаров Микола Іванович // Малий словник історії України. – К., 1997. – С.215.

Шуст Р. Костомаров Микола Іванович // Довідник з історії України: ⁻ʾ). – К., 2001. – С.357-358.

17 ТРАВНЯ

80 років від дня народження А.А. Дімарова (1922) – українського письменника

17 травня 1922 р. у м. Миргороді на Полтавщині народився Анатолій Андрійович Дімаров – український письменник. Учасник Великої Вітчизняної війни. У 1944-1951 рр. працював у редакції газети "Радянська Волинь". Перша його видана книга – збірник оповідань "Гості з Волині" (1949). Автор збірок оповідань та новел "На Волинській землі" (1951), "Волинські легенди" (1956) та ін., багатьох повістей і романів. За дилогією "Біль і гнів" удостоєний Державної премії України ім. Т.Г.Шевченка 1981 р.

Література:

Дімаров А.А. Вибрані твори: В 2 Т. – К.: Дніпро, 1982. – Т.1-2.

Дімаров А.А. Біль і гнів: Роман. – К.: Дніпро, 1984. – 871с.

Дімаров А.А. Боги на продаж: Міс. історії. – К.: Рад. письменник, 1989. – 512с.

Дімаров А.А. В тіні Сталіна: Повісті. – К.: Дніпро, 1990. – 176с.

Дімаров А. Вибори в сорок шостому // Ми - волинські журналісти. – Луцьк, 1999. – С.134-138.

Дімаров А.А. Містечкові історії. Повісті. – К.: Дніпро, 1987. – 557с.

Дімаров А.А. На Волинській землі: Оповідання. – Львів: Кн.-журн. вид-во, 1951. – 160с.

Дімаров А.А. Самосуд: Повісті. Оповідання. Етюди. – К.: Укр. письменник, 1999. – 221с.

Дімаров А.А. Сільські історії. – К.: Дніпро, 1987. – 539с.

Дімаров А. Поема про камінь: Несподіване продовження // Березіль. – 2001. - №7-8. – С.97-163.

Дімаров А.Слово про нашу газету // Волинь. – 2001. – 23 жовт.

* * *

Єжелов Г. Тяжкий шлях пізнання // Літ. Україна. – 1999. – 14 січ.

Іващенко А. Анатолій Дімаров починав на Волині // Волин. вісник. – 1992. – 25 верес.

Лис В. Випробування і вершини Анатолія Дімарова: Роздуми письменника, колишнього журналіста нашої газети про минуле і теперішнє // Волинь. – 1999. – 27 лют; 4 берез.

Слабошпицький М. Приклад Анатолія Дімарова // Літ. Україна. – 1997. – 22 трав.

* * *

Дімаров Анатолій Андрійович // Українська літературна енциклопедія. – К., 1990. – Т.2. – С.69.

ТРАВЕНЬ

120 років від часу переїзду Лесі Українки в с. Колодяжне, тепер Ковельського району (1882)

На початку травня 1882 р. О.П. Косач з дітьми Лесею, Ольгою і Михайлом переїхала до с. Колодяжного, тепер Ковельського району, й оселилася у новозбудованому будинку. П.А. Косач після одруження придбав тут ділянку землі. У Колодяжному народилися сестри Лесі Оксана, Ізидора, брат Микола. Перебуваючи тут, Леся Українка написала близько 80 творів.

Література:

Українка Леся: Коханий мій краю...: Поезії. – Луцьк: Надстир'я, 2001. – 205с.

* * *

Берекета Б. Будуть приходити люди... будуть!; Від серця до серця ходить пам'ять у Колодяжному // Берекета Б. Вічні розмови: Нариси, репортажі, інтерв'ю. – Луцьк, 1998. – С.36-70.

Все та ж благословенна Волинь: Турист-краєзн. путівник по місцях життя і творчості Лесі Українки. – Луцьк: Ініціал, 1996. – 10с.

Денисюк В. До витоків «Лісової пісні» // Денисюк В. Волинь: Події, факти, цифри. Турист. маршрути. – 2-е вид. – Луцьк, 2000. – С.100-104.

Денисюк І., Скрипка Т. Родинний світець у Колодяжному // Денисюк І., Скрипка Т. Дворянське гніздо Косачів. – Львів, 1999. – С.171-206.

Комзюк В. Історія садиби Косачів у селі Колодяжному в документах і спогадах // Волинський музей: Історія і сучасність: Наук. збірник. – Луцьк, 1999. – Вип.ІІ. – С.111-122.

Косач-Борисова І. Леся Українка в оточенні близьких – родини і друзів: (Спогади до 50-ліття її смерті) // «Роде наш красний...»: Волинь у долях краян і людських документах. – Луцьк, 1996. – Т.1. – С.47-60.

Літературно-меморіальний музей-садиба Лесі Українки в Колодяжному. – Луцьк: Ініціал, 2000. – 5с.

Літературно-меморіальний музей-садиба Лесі Українки в Колодяжному: Путівник. – Луцьк: Ініціал, 1996. – 60с.

Рибчук С. Колодяжненське оточення родини Косачів // Леся Українка і родина Косачів в контексті української та світової культури: Матеріали ІІ

Всеукр. наук.-практ. конф. – Луцьк, 2001. – С.95-101.

Семенюк А. Самопожертва (Штрихи до життя Лесі Українки) // Семенюк А. Ковель: минуле і сучасне. – Луцьк, 2000. – С.236-240.

Федорук Л. «Колодяжне – то власне дома» // Олена Пчілка і Волинь: Матеріали наук.-практ. конф. – Луцьк, 1999. – С.104-105.

Вижовець І. Співачка правди і свободи // Вісті Ковельщини. – 2001. – 24 лют.

Горщарук П. Леся і Колодяжне: Про музей-садибу великої поетеси // Сіл. вісті. – 1998. – 27 лют.

Гуменюк Н. На ясні зорі, на тихі води – до родинного світця // Віче. – 2001. – 22 лют.

Комзюк В. Музей Лесі Українки в Колодяжному // Укр. мова та літ. – 2001. - №6. - С.14-15.

Комзюк В. «Хата і муки зелені…» // Вісті Ковельщини. – 1998. – 24 лют.

Ошуркевич О. Шляхами Лесі Українки // Укр. мова й літ. в серед. школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2000. - №2. – С.203-208.

Скоклюк С. «Мов те кубелечко, дбайливо звите…» // Досвіт. зоря. – 2001. – 22 лют.

Струцюк Й. Згадки з Колодяжного // Укр. мова й літ. в серед. школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2000. - №2. - С.195-200.

Швець М. Відчуєте щось особливе… // Вісті Ковельщини. – 2001.–24 лют.

5-6 ЧЕРВНЯ

75 років від часу проведення Українського церковного з'їзду у м. Луцьку (1927)

5-6 червня 1927 р. у м. Луцьку відбувся Український церковний з'їзд. У ньому взяли участь 565 делегатів від усіх повітів Волині й українських повітів Полісся, Холмщини та Підляшшя. З'їзд був важливим етапом у визволенні православної церкви на Волині від русифікації та полонізації. Цей рух отримав назву руху за українізацію церкви (запровадження української мови в богослужінні, церковному діловодстві, висвячення у священники українців, переклади і видання книг українською мовою).

Література:

Борщевич В. Українське церковне відродження на Волині (20-40-ві р.р. XX ст.) – Луцьк: Вежа. 2000. – 253с.

Про проведення Українського церковного з'їзду у м. Луцьку – с.59-60.

Борщевич В. Церковне життя на Волині у XIX – першій третині XX ст. // Борщевич В. Автономна церква на Волині. – Луцьк, 1998. – С.14-28.

Оніщук В.В. Православна церква на Волині у другій половині 30-х років XX століття // Науковий вісник ВДУ: Історичні науки. – Луцьк, 2000. – Вип.1. - С.117-122.

Стоколос Н. Духовно-національне відродження православ'я на західних землях України // Всеукраїнська міжнародна християнська Асамблея. – К., 1998. – С.54-56.

Кралюк П. Минуле, яке залишається // Сім'я і дім. – 1997. – 3 лип.

Кучерепа М. Рух за українізацію православної церкви на Волині у 1920-х – 1930-х р.р. // Нар.справа. – 1997. – 19.26 черв.

Стоколос Н. Арсен Річинський і боротьба за українізацію Православної церкви на Волині // Людина і світ. – 1998. - №2. - С.33-37.

Штинько В. Вистраждана віра: 70 років тому на Волині відбувся з'їзд Української автокефальної церкви // Волинь. – 1997. – 12 черв.

7 ЧЕРВНЯ

125 років від дня народження О.П. Косач-Кривинюк (1877-1945) – української письменниці та перекладача, сестри Лесі Українки

7 червня 1877 р. у м. Новограді-Волинському на Житомирщині народилася Ольга Петрівна Косач-Кривинюк (літературний псевдонім – Олеся Зірка) - українська письменниця та перекладач, сестра Лесі Українки, дослідниця її життя і творчості, автор спогадів про неї. У кінці XIX – на початку XX ст. жила у м.Луцьку та с. Колодяжному, тепер Ковельського району. Після закінчення у 1904 р. Петербурзького жіночого медичного інституту, працювала в Україні земським лікарем, вчителем української мови, бібліотекарем. Друкувалася у журналах. Багато зробила для збереження та впорядкування архіву Лесі

Українки та Олени Пчілки. У 1933-1945 рр. працювала над літописом життя і творчості Лесі Українки. У роботі використала рукописні матеріали архіву поетеси та родини Косачів, друковані джерела. При викладі подій досить часто супроводжувала їх власними спогадами та коментарями. У 1970 р. в м. Нью-Йорку (США) видано дослідження О.П. Косач-Кривинюк "Леся Українка. Хронологія життя і творчості". Померла в еміграції у Німеччині.

Література:

Косач-Кривинюк О. З моїх споминів // Спогади про Лесю Українку. – К., 1971. – С.29-79.

Косач-Кривинюк О. З моїх споминів // Українка Леся. Мрії зламані крила: Зб. творів, док. і спогадів. – К., 1993. – С.11-12, 125-126.

Косач-Кривинюк О. Леся Українка: Хронологія життя і творчості. – Нью-Йорк, 1970. – 923с.

Косач-Кривинюк О. Незабутня Леся / Публікація підготовлена Т.С. Борисюк // Рад.Волинь. – 1988. – 20 серп.

Косач-Кривинюк О. Спогади про колодяжненський період // Нар. трибуна. – 1991. – 1 черв.

Листи Ольги Косач-Кривинюк до Марії Деркач // Дзвін. – 1995. - №5. – С.108-121.

Андреєва Т. Берегиня родинної пам'яті // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Луцьк. 1996. – С.3.

Денисюк І., Скрипка М. Ольга Косач-Кривинюк // Денисюк І., Скрипка М. Дворянське гніздо Косачів. – Львів, 1999. – С.97-109.

Дун О.З. До біографії Ольги Косач-Кривинюк // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. – Луцьк, 1999. – Т.3. – С.230-231.

Мороз М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. – К, Наук. думка, 1992. – 630с.
Про О.Косач-Кривинюк – див. Покажчик імен.

Пушкар Н. До життєпису Ольги Косач-Кривинюк: роки навчання в Петербурзі: (Розповідь старого альбома) // Леся Українка і родина Косачів в контексті української та світової культури: Матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. 24-25 лют. 2001р., с.Колодяжне. – Луцьк. 2001. – С.91-95.

Пушкар Н. Істина через півстоліття: Листування Анатолія Дублянського та Ольги Косач-Кривинюк // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. - Луцьк. 1996. – С.28-29.

Федорук Л. Олеся Зірка – видатна постать Волині // Волинський музей. Історія і сучасність: Тези та матеріали І наук.-практ. конф., присвяченої 65-річчю Волин. краєзн. музею та 45-річчю Колодяжн. літ.-мемор. музею Лесі Українки. 16-17 червня 1994р. м.Луцьк. – Луцьк, 1998. – С.47.

Хмелюк М.М. Сестра і найближча людина по духу славетної Лесі Українки // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. – Луцьк, 1996. – Т.1. – С.61-63.

Блажко Е. Сестри Косач // Полісся. – 1997. – 26 лют.

Борисюк Т., Денисюк І. Жінка з роду Косачів // Україна. – 1991. - №4. – С.8-12.

Вальо М. Подвиг сестри Лесі Українки // Дзвін. – 1995. - №5. – С.105-107.

Васильєва С. Ольга Косач-Кривинюк – бібліотекар // Бібліот. вісник. - 1998. - №6. – С.28-29.

Гінайло В. Вечір Ольги, сестри Лесі // Дем. Україна. – 1996. – 22 лют.

Денисюк В. Родина Косачів у Запрудді: Нові подробиці з біографії Лесі Українки та її родини // Волинь. – 2001. – 21 квіт.

Диба А. Доля рідних Лесі Українки // Освіта України. – 1998. – 28 жовт.

Комзюк В. Олеся Зірка, Лілея, Лілеєнька – Ольга Косач-Кривинюк // Нар. трибуна. – 1995. – 10 листоп.

Коцюбинська М. Подія великої ваги // Слово і час. – 1993. - №6. – С.91-93.

Мірошниченко Л. До історії архіву Драгоманових-Косачів // Укр. мова і літ. в школі. – 1993. - №4. – С.41-45.

Пушкар Н. "Як яснеє сонце закине свій промінь ясний..." // Аверс-прес. - 2000. – 10 лют.

Троневич П. Невідомий автограф Ольги Косач // Рад. Волинь. – 1991. – 9 серп.

Шалагінова Л. Сестри: Маловідомі сторінки родин. літопису сестер Лесі Українки та її матері Олени Пчілки // Київ. – 1991. - №3. – С.121-126.

Штинько В. Ольга, сестра Лесі Українки // Волинь. – 1995. – 18 листоп.

* * *

Косач-Кривинюк Ольга // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1994. – Т.3. – С.1144.

Косач-Кривинюк Ольга Петрівна // Українська літературна енциклопедія. – К., 1995. – Т.3. – С.12.

10 ЧЕРВНЯ

120 років від дня народження О.П. Косач (1882-1975) – дочки Олени Пчілки, сестри Лесі Українки

10 червня 1882 р. у с. Колодяжному, тепер Ковельського району, народилася Оксана Петрівна Косач (в одруженні Шимановська) – дочка Олени Пчілки, сестра Лесі Українки. Навчалася в політехнічному інституті у Льєжі (Бельгія). Проживала в основному за кордоном і рідко приїзджала в Україну. Жила з сім'єю в Лозанні (Швейцарія), а потім – у Празі (Чехословаччина), де працювала в українських установах і викладала французьку мову. Після 1945 р. співпрацювала з Словацьким педагогічним видавництвом, де брала участь у підготовці шкільних підручників для українських шкіл. Померла у Празі.

Література:

Леся Українка: Документи і матеріали. 1871-1970. – К.: Наук. думка, 1971. – 483с.

Про Оксану Косач – див. Покажчик імен.

Денисюк І., Скрипка М. Оксана Петрівна Косач-Шимановська (1882-1975) // Денисюк І., Скрипка М. Дворянське гніздо Косачів. – Львів, 1999. – С.111-122.

Комзюк В. Історія садиби Косачів у селі Колодяжному в документах і спогадах // Волинський музей. Історія і сучасність: Наук. збірник. – Луцьк, 1999. – Вип.II. – С.111-122.

Дата народження Оксани Косач – с.113.

Мороз М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. – К.: Наук. думка, 1992. – 630с.

Про Оксану Косач – див. Покажчик імен.

Блажко Е. Сестри Косач: Про відоме й маловідоме із життя видатної родини // Полісся. – 1997. – 26 лют.

Косач-Борисова І. Колодяжне // Рад. Волинь. – 1990. – 26 черв.; 3, 6, 7, 10 лип.

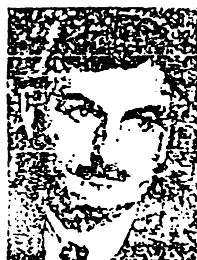
Коцюбинська М. Подія великої ваги // Слово і час. – 1993. - №6. – С.91-93.

Шалагінова Л. Сестри: Маловідомі сторінки родин. літопису Лесі Українки та її матері Олени Пчілки // Київ. – 1992. - №3. – С.121-126.

У ці дні колись: молодша сестра Лесі Українки Оксана прожила 93 роки // Волинь. – 2001. – 7 черв.

12 ЧЕРВНЯ

110 років від дня народження А.В. Річинського (1892-1956) – українського культурно-освітнього і громадського діяча

12 червня 1892 р. у с. Тетильківці, нині Тернопільської області, народився Арсен Васильович Річинський – український культурно-освітній і громадський діяч. Навчався у Житомирській духовній семінарії, з осені 1911 р. став студентом медичного факультету Варшавського університету. Був активним учасником і організатором культурно-освітніх студентських заходів. Після закінчення навчання працював лікарем Ізяславської повітової лікарні, входив у повітовий комітет освіти. У 1920 р. був дільничим лікарем в с.Тростянець під Луцьком. У квітні 1922 р. переведений дільничим, а згодом – головним лікарем до м. Володимира-Волинського. Тут він протягом десяти років видавав часописи "На варті", "Наше братство", що висвітлювали релігійне і духовне життя українського народу. У 1925-1926 рр. видав збірки "Всенародні співи в українській церкві", "Українські церковні співи" та ін. Був організатором пластунства, одночасно і головою Володимир-Волинської "Просвіти". Активний учасник боротьби за українську автокефальну церкву, ініціатор і організатор церковоного з'їзду у м. Луцьку в 1927 р. За активну громадську діяльність чотири рази арештовувався польським урядом.

20 жовтня 1939 р. заарештований органами НКВС. Вивезений у Горьківську область, а в 1942 р. заочно засуджений на 10 років як "ворог народу". Знаходився у Казахстані, де і помер 13 квітня 1956 р.

Література:

Комар В. Громадська й культурна діяльність Арсена Річинського на Волині: (За матеріалами Волин. краєзн. музею) // Минуле і сучасне Волині: Олександр Цинкаловський і край: Матеріали IX наук. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1998. – С.64-65.

Павлюк І.З. Українські часописи Волині, Полісся, Холмщини та Підляшшя (1917-1939 р.р.): Анот. покажч. – Львів, Луцьк: Надстир'я, 1997. – 179с.

Про часописи "На варті" та "Наше братство", які видавав А.В. Річинський – С.71- 73, 86.

Сивіцький М. Записки сірого Волиняка. – К.: Вид-во ім.Олени Теліги, 2000. – 399с.

Про А.Річинського – с.51.

Стоколос Н. Духовно-національне відродження православ'я на західних землях України // Всеукраїнська міжнародна християнська Асамблея. – К., 1998. – С.54-56.

Грабарчук Н. На Тернопіллі Річинського пам'ятають. А на Волині? // Нар. справа. – 1999. – 20 трав.

Гуменюк Н. Із забуття – через терни і випробування // Віче. – 1997. – 12 черв.

Калашникова Н. Про Річинського знають у Франції й Англії. А на Волині він не потрібен? // Нар. справа. – 2001. – 1 лют.

Калашникова Н. Справа Річинських // Нар. справа. – 1999. – 5 січ.

Лісова А. Арсен Річинський повертається із забуття // Наше місто. – 2000. – 12 жовт.

Лісова А. Пам'ять про патріотів України // Волинь. – 2001. – 12 лип.

Михальчук Л. Розплата за просвітництво або Трагедія волинського просвітника А. Річинського // Наше місто. – 1998. – 2 квіт.

Нестеренко Н. Фундатор "Просвіти" // Слово правди. – 1994. – 1 лют.

Потапенко Г. Донька репресованого шукає могилу батька // Волинь. – 2001. – 22 верес.

Процан О. Арсен Річинський і Пласт // Слово правди. – 1997. – 23 верес.

Людмила Річинська: "Батько любив нас і Україну...": [Родинне

листування] // Нар. справа. – 1996. – 20, 27 черв.; 4, 18, 25 лип.; 1 серп.

Степанюк К. Вертається слава родини Річинських // Слово правди. – 2001. – 12 лип.

Стоколос Н. Арсен Річинський і боротьба за українізацію православної церкви на Волині // Людина і світ. – 1998. - №2. – С.33-37.

Хведів О. Подвижницька доля подружжя Річинських // Сім'я і дім. – 2001. – 26 лип.

Юрченко Е. Україна згадує своїх кращих синів поволі… // Нар. справа. – 1998. – 7 трав.

* * *

Річинський Арсен // Енциклопедія українознавства. – Львів. 1998. – Т.7. – С.2529.

Леонюк В. Річинський Арсен, укр. діяч Волині // Леонюк В. Словник Берестейщини. – Львів. 1996. – С.264.

Арсен Річинський: Фото // Мартирологія українських церков: У 4-х т. Т.1. Українська православна церква. – Торонто-Балтимор. 1987. – С.1123.

16 ЧЕРВНЯ

70 років від дня смерті М.П. Левицького (1866-1932) – українського письменника та громадського діяча

16 червня 1932 р. у м. Луцьку помер Модест Пилипович Левицький – український письменник, педагог, лікар та громадський діяч. Закінчив історико-філологічний та медичний факультети Київського університету. Працював лікарем у Ковелі, Києві та інших містах. У 1919 р. був радником, згодом – головою української дипломатичної місії у Греції. У 1927 р. переїхав до Луцька, працював викладачем української мови та літератури у приватній гімназії ім. Лесі Українки.

Автор популярних медичних брошур, оповідань з життя простих людей. Друкувався у "Київській старовині", "Літературно-науковому віснику" та інших виданнях.

Література:

Левицький М. [Новели] // Українська новелістика кінця XIX – початку XX ст. – К., 1989. – С.253-287.

Левицький М.П. Пенсія: Уривок з оповідання // Література рідного краю: Волинь. 5-6 [кл]. – Луцьк, 1999. – С.57-59.

Левицький М.П. Перша "льгота". – Львів: Каменяр, 1966. – 111с.

* * *

Єфремов С. Історія українського письменства. – К.: Femina, 1995. – 685с.
Про М.Левицького – с.550-551.

Кучеренко О.О. Вчительська праця і суспільна діяльність М.П. Левицького в Луцькій приватній гімназії // Педагогічний пошук. – Луцьк. 1999. - №1 (21). – С.78-80.

Левчанівська І. Дідусь Модест // Левчанівська І. Далеке і близьке. – Луцьк: 2000. – С.55-59.

Ними гордиться Ковельщина: Модест Левицький // Ковельський календар. – Луцьк. 1996. – С.37.

Онуфрійчук М.А. Модест Левицький // Волинський календар, 1992. – Луцьк. 1991. – С.32-33.

Онуфрійчук М. Рідне, лагідне, щедре слово // Світязь: Альманах Волин. орг. Спілки письменників України. – Луцьк. 1996. – Вип.4. – С.86-97.

Онуфрійчук М.А. Син Поділля – дідусь Волині // Поділля і Південно-Східна Волинь в роки Визвольної війни українського народу середини XVII століття: Матеріали Всеукр. іст.-краєзн. конф. – Стара Синява. 1998. – С.273-276.

Рибчук С. Ковельські знайомі родини Косачів // Олена Пчілка і Волинь: Матеріали наук.-практ. конф. – Луцьк. 1999. – С.100-102.

"Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. Т.1. – Луцьк: Вежа, 1996. – 443с.
Про М.Левицького – с.334-339.

"Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. Т.3. – Луцьк: Вежа, 1999. – 904с.
Про М.П. Левицького – с.17-38.

Семенюк А. Модест Левицький – лікар і письменник // Семенюк А. Ковель: минуле і сучасне. – Луцьк. 2000. – С.249-251.

Стащенко Н. Із книги життя Модеста Левицького // Науковий вісник ВДУ: Філологічні науки (слов'янська філологія). – Луцьк, 1997. – Вип.12. – С.119-123.

Українська гімназія в Луцьку: Спогади гімназистів. – Луцьк, 1998. – 214с.

Болабольченко А. Модест Левицький // Рідна школа. – 1998. - №12. – С.22-28.

Віктор В. Згадуючи Модеста Левицького // Луцький замок. – 2001. – 2 серп.

Гуменюк Н. З іменем Модеста Левицького // Віче. – 1999. – 18 берез.

Діячі України доби національно-визвольних змагань (1917-1920 р.р.): Левицький Модест Пилипович // Історія в школі. – 1998. - №10. – С.40.

Онуфрійчук М. Модест Левицький (1866-1932) // Волинь літературна. – 2000. - №1. – С.21.

Пам'ять: Волинські письменники поклонились могилі "дідуся", який викладав у Луцькій гімназії // Волинь. – 2001. – 26 лип.

Пригадаймо, у ці дні колись: Модест Левицький був лікарем Лесі Українки // Волинь. – 1999. – 15 черв.

У ці дні колись: а вічний спочинок Модест Левицький знайшов у Празі // Волинь. – 2001. – 24 лип.

* * *

Левицький Модест Пилипович // Українська літературна енциклопедія. – К., 1995. – Т.3. – С.146.

Левицький Модест // Енциклопедія українознавства. – Т.4. – Львів, 1994. С.1269.

Вільшанська О. Левицький М.П. // Малий словник історії України. – К., 1997. – С.230.

Левицький Модест Пилипович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. – Луцьк, 1988. – С.11.

Пундій П. Левицький Модест // Пундій П. Українські лікарі: Бібліогр. довід. – Львів, 1994. – Кн.1. – С.122-123.

17 ЧЕРВНЯ
120 років від дня народження І.Ф. Стравінського (1882-1971) – російського композитора і диригента

17 червня 1882р. в Оранієнбаумі, тепер м.Ломоносово Ленінградської області (Росія), народився Ігор Федорович Стравінський- російський композитор і диригент. У 1890-1914 рр. щоліта жив у м. Устилузі, тепер Володимир-Волинського району, де сім'я Стравінського мала садибу. Тут він плідно працював над створенням майже 17 творів - балету "Весна священна", "Соловей", вокальних оркестрових творів, тощо. Збирав і обробляв народний мелос.

Література:

Стравинский И.Ф. Диалоги: Воспоминания. Размышления. Коментарии. - Л.: Музыка, 1971. – 414с.

* * *

Берекета Б. У країні ікон і добрих звичаїв // Берекета Б. Вічні розмови: Нариси, репортажі, інтерв'ю. – Луцьк, 1998. – С.58-62.

Денисюк В.Т. Волинь: Події, факти, цифри. Турист. маршрути. – 2-е вид. – Луцьк: Надстир'я, 2000. – 144с.
Про І. Стравінського – с.93.

Друскин М. Игорь Стравинский: Личность, творчество, взгляды. – 3-е изд. – Л.: Сов. композитор, 1982. – 208с.

Огнева О.Д. Музей І.Стравинського в Устилузі / "Роде наш красний..": Волинь у долях краян і людських документах. – Луцьк, 1999. – Т.3. – С.814-821.

Огнева О. Федір Стравінський і традиції волинського іконопису // Волинська ікона: Питання історії вивчення, дослідження та реставрації: Тези та матеріали наук. конф. – Луцьк, 1994. – С.54-56.

Стравінський та Україна: Матеріали міжнар. конф. - К.: Абрис, 1996. – 174с.

Зелинский Ю. Игорь Стравинский в картинках с выставки // Зеркало недели. – 2000. – 15 апр.

Ковальчук В. В Устилузі Ігор Стравінський навчився грати на скрипці і ... плавати // Волинь. – 2001. – 26 лип.

Михальчук А. В Устилузькім райськім куточку... // Слово правди. – 2001.- 5 трав.

Огнєва О. Жар-птиця Ігоря Стравінського: Дві дати з життя знаменитого композитора // Волинь. – 2000. – 27 черв.

Чечелюк П. Волынянин с тысячей лиц // Зеркало недели. – 2000. – 5 февр.

Чечелюк П. Стравінський і Волинь // Волин. губерн. відомості. – 2000. – 23 листоп. – С.15.

Штинько В. "Літо в Устилузі" // Волинь. – 1996. – 4 лип.

* * *

Стравінський Ігор Федорович // УРЕ. – 2-е вид. – К., 1984. – Т.11. – Кн.1. – С.13.

Стравинський Ігор Федорович // Мистецтво України: Біогр. довід. – К., 1997. – С.566-567.

Стравинські // Митці України: Енцикл. довід. – К., 1992. – С.559.

17 ЧЕРВНЯ
65 років від дня смерті М.П. Косача (1884-1937) – брата Лесі Українки

17 червня 1937 р. в с. Колодяжне, тепер Ковельського району, помер Микола Петрович Косач – брат Лесі Українки. Народився у цьому ж селі. Після закінчення гімназії навчався у Київському політехнічному інституті, який закінчив у 1921 р., здобувши освіту інженера-агронома. З 1904 р. – член РСДРП та Київського окружного комітету. Брав участь у студентських демонстраціях і заворушеннях. У 1913-1914 рр. був головою Ковельського земства. В 1917 р. обраний головою Ради робітничих і солдатських депутатів Прифронтової (Сарненської) округи. У 1920 р. був одним із засновників та першим головою товариства "Просвіта" в Мацейові. У 20-30-х роках проживав у Колодяжному, викладав на вечірніх курсах. Похований на сільському цвинтарі.

Література:

Леся Українка: Документи і матеріали, 1871-1970. – К.: Наук. думка, 1971. – 483с.

Про М.П. Косача – див. Покажчик імен.

Денисюк І., Скрипка Т. Микола Петрович Косач (1884-1937) // Денисюк І., Скрипка Т. Дворянське гніздо Косачів. – Львів, 1999. – С.125-135.

Микола Косач // Леся Українка і родина Косачів в контексті української та світової культури: Матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. 24-25 лют. 2001 р., с. Колодяжне. – Луцьк, 2001. – С.90.

Мороз М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. – К.: Наук. думка, 1992. – 630с.

Про М.П. Косача – див. Покажчик імен.

Рибчук С.І. Микола Косач у культурному відродженні України // Минуле і сучасне Волині: Проблеми джерелознавства. Тези доп. і повідомл. VII Волин. історико-краєзн. конф. – Луцьк, 1994. – С.141-142.

Не стало брата Лесі Українки // Волинь. – 1999. – 8 лип.

Рибчук С. Нелегка доля // Вісті Ковельщини. – 1994. – 20 серп.

26 ЧЕРВНЯ

65 років від дня народження М. П. Шамрила (1937) - українського художника-графіка

26 червня 1937 р. у м. Давид-Городку, тепер Брестської області (Білорусь), народився Микола Пилипович Шамрило - український художник-графік, член Волинської організації Національної Спілки художників України. У 1961 р. закінчив Вітебське художнє училище, а в 1969 р. – Український поліграфічний інститут ім.Івана Франка у Львові. Брав участь у 15 республіканських, зональних та міжнародних виставках. Його роботи зберігаються як у багатьох державних і приватних збірках та колекціях України, так і за її межами. Живе у м.Луцьку.

Література:

Каталог персональної виставки робіт художника-графіка М.П.Шамрила. – Луцьк, 1973. – 7с.

В сім'ї вольній, новій: Каталог виставки мініатюрних книг, присвяченої 175-річчю з дня народження Т.Г.Шевченка / Оформл. худож. М.П.Шамрила. – Луцьк, 1989. – 67с.

Каталог виставки мініатюрних книг / Оформл. худож. М.П.Шамрила. – Луцьк, 1982. – 40с.

Книжный знак: Каталог экслибрисов, выполненых художником Николаем Филипповичем Шамрилом. – Луцк, 1984. – 30с.

Українка Леся. Грай, моя пісне!: (Поезії, написані на Волині). І. / Худож. оформл. М.П.Шамрили. – Луцьк, 1990. – 51с.

Українка Леся. Грай, моя пісне!: (Поезії, написані на Волині). ІІ. / Худож. оформл. М.П.Шамрили. – Луцьк. 1990. – 44с.

* * *

Волошко Н. ...І журавлі у високості // Рад. Волинь. – 1988. – 7 листоп.

Гевелюк М. Майстер графічної мініатюри [М.Шамрило] // Рад.Волинь. – 1981. – 22 верес.

Гетьманський Е. Мовою графіки. – Рад.Волинь. – 1986. – 1 січ.

Філатенко А. Світ у мініатюрах // Рад. Волинь. – 1991. – 11 лип.

29 ЧЕРВНЯ

153 роки від дня народження Олени Пчілки (1849-1930) – української письменниці, етнографа, фольклориста, громадської діячки

29 червня 1849 р. в м.Гадячі на Полтавщині народилася Олена Пчілка (псевдонім; справжнє прізвище, ім'я, по батькові – Драгоманова-Косач Ольга Петрівна) - українська письменниця, етнограф, фольклорист, перекладач, публіцист, видавець, громадська діячка, член-кореспондент АН України (з 1924), сестра М.П.Драгоманова, мати Лесі Українки. У 1866 р. закінчила Київський пансіон шляхетних дівчат.

Майже 30 років жила на Волині, спочатку у м.Новограді-Волинському (1868-1879), потім у м.Луцьку (1879-1882), найдовше – у с. Колодяжному Ковельського повіту (з 1882 до 90-х років XIX ст.), сюди вона неодноразово приїзджала і пізніше. Друкуватися почала на початку 80-х років XIX ст. Автор поетичних творів, оповідань, п'єс, наукових праць "Український народний орнамент" (1876,1879), "Українські узори"(1903,1912,1927,1947) та ін. Була редактором-видавцем журналу "Рідний край" та додатку до нього "Молода Україна".Мала великий вплив на формування світогляду Лесі Українки.

У 1991 р. видавництво "Веселка" заснувало літературну премію ім.Олени Пчілки для відзначення кращих українських книжок для дітей. З 1991 р. ім'я Олени Пчілки носить Волинська державна обласна універсальна наукова бібліотека.

Література:

Гогось О.А. Вивчення в школі творчості Олени Пчілки // Література рідного краю: Зб. метод. матеріалів. – Луцьк, 2000. – С.7-11.

Денисюк І., Скрипка Т. Олена Пчілка // Денисюк І., Скрипка Т. Дворянське гніздо Косачів. – Львів, 1999. – С.11-37.

Леся Українка і родина Косачів в контексті української та світової культури: Матеріали ІІ Всеукр. наук.-практ. конф. – Луцьк: Надстир'я, 2001. – 140с.

Статті про Олену Пчілку – с.72-82.

Мікула О. Фольклоризм поетичної збірки Олени Пчілки «Думки-мережанки» // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Зб. наук. праць Міжнар. конф. – Львів, 1999. – Ч.2. – С.545-553.

Олена Пчілка і Волинь: Матеріали наук.-практ. конф. – Луцьк: Надстир'я, 1999. – 111с.

Олійник-Рахманий Р. Літературно-ідеологічні напрямки в Західній Україні (1919-1939 роки). – К.: Четверта хвиля, 1999. – 240с.

Про Олену Пчілку – с.43-49.

Семенюк А. Олена Пчілка // Семенюк А. Ковель: минуле і сучасне. – Луцьк, 2000. – С.240-243.

Скоклюк С. Олена Пчілка: Роман-есе. – Луцьк: Надстир'я, 1999. – 252с.

Шанько Г. Непідвладна забуттю: Життя і творчість Олени Пчілки. – Полтава: Рік, 1999. – 221с.

Вербич В. Олена Пчілка: погляд з відстані у 151 рік // Луцький замок. – 2000. – 29 черв.

Грабовська Н. Олена Пчілка (1849-1930) // Волинь літературна. – 2000. - №1. – С.19-20.

Ковальчук Є. За що Леся Українка так любила свою маму?: Післямова до рідкіс. фотопортрета Олени Пчілки, подаров. нашому краєзн. музеєві // Волинь. – 2001. – 10 трав.

Кочерга С. Що поріднило Олену Пчілку і Степана Руданського // Нар. справа. – 2000. – 30 листоп.

Кудрявцев Л. Працелюбна бджілка // Дем. Україна. – 2000. – 27 січ.

Осадча Т. Дослідники українських писанок // Нар. мистецтво. – 2001. №1-2. – С.48-51.

Сверстюк Є. Повернення Олени Пчілки // Укр. мова та літ. – 2000. - №35. – С.4.

Таємниця Олени Пчілки // Волинь. – 2000. – 4 лип.

Тарнавська М. Ювілей Олени Пчілки та її англомовний дебют // Сучасність. – 2000. - №2. – С.100-108.

* * *

Пчілка Олена // Мистецтво України: Біогр. довід. – К., 1997. – С.497.

10 ЛИПНЯ

110 років від дня народження О. І. Барановича (1892-1961) - українського історика, дослідника історії Волині

10 липня 1892 р. у м. Староконстянтинові Волинської губернії народився Олександр Іванович Баранович – український історик, автор праць з середньовічної та нової історії Волині. З 1934 р. працював у вузах та наукових закладах Москви, де і помер.

Література:

Баженов Л.В. Баранович Олексій Іванович // Баженов Л.В. Поділля в працях дослідників і краєзнавців XIX-XX ст. – Кам'янець-Подільський, 1993. – С.122.

Гайдай Л.І. Баранович Олексій Іванович // Гайдай Л.І. Історія України в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. посіб.-коментар. – Луцьк, 2000. – С.30-31.

* * *

Баранович Олекса // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1993. – Т.1. – С.91.

Баранович Олексій Іванович // Довідник з історії України: (А-Я). – К., 2001. – с.50.

12 ЛИПНЯ
75 років від дня народження С. І. Бородуліна (1927) - українського письменника

12 липня 1927 р. у м. Червоноармійську на Житомирщині народився Святослав Іванович Бородулін - український письменник і журналіст. Учасник партизанського руху на Волині. Працював завідувачем відділу Луцької районної газети "Слава праці". Автор ряду книг, повістей та нарисів, у яких відображена історія Волині 30-40-х та повоєнних років.

Література:

Бородулін С.І. Гнівний князь Багон: Докум. повість. – К.: Політвидав України, 1990. – 221с.

Бородулін С. Дивовижні новели. – Луцьк: Надстир'я, 1998. – 32с.

Бородулін С. Крутоярська заспа: Поліські оповідки. – Луцьк: Надстир'я, 1995. – 64с.

Бородулін С., Кордунова С. Пісні Надстир'я. – Луцьк: Надстир'я, 1995. – 38с.

Бородулін С. Прип'ять у тумані. – Луцьк: Надстир'я, 2001. – 336с.

Бородулін С.І. Робітнича гордість: [Нариси]. – Львів: Каменяр, 1964. – 72с.

Бородулін С.І. Серця повинні палати: Повість-хроніка. – К.: Держлітвидав УРСР, 1962. – 367с.

Бородулін С. Парадокси: [гуморески] // Зорі над Стиром: Колект. збірка

(поезія, проза, гумор, графіка). – Луцьк, 1991. – С.165-184.

Бородулін С. Спогад про зустріч; З війни не приходить мій тато; Бабине літо: [вірші] // Світязь: Літ. зб. Волин. орг. Спілки письменників України. – К., 1992. – Кн.2. – С.10-12.

Бородулін С. Життя, віддане Україні // Слава праці. – 2001. – 28 квіт.; 5, 12, 19, 26 трав.; 2, 9 черв.

Бородулін С. Кобзарська Покрова: (Реквієм) // Слава праці. – 2001. – 6 січ.

Бородулін С. Не загине пісня наша: Нарис // Слава праці. – 2000. – 1, 8, 15, 22, 29 лип.; 5, 12 серп.

Бородулін С.І. Чужий біль: [Оповідання] // Нар. слово. – 1997. –29 листоп.

* * *

Василевська Л. Учімось творити добро // Слава праці. – 2001. – 25 серп.

Вербич В. Святослав Бородулін: Не згасне проміння Людяності // Луцький замок. – 1999. – 1 квіт.

Святослав Бородулін // Досвіт. зоря. – 1998. – 23 лип.

Художнє слово потрібне людям: інтерв'ю з відомим волин. літератором С.І. Бородуліним // Феномен. – 1997. – 13 листоп.

* * *

Бородулін Святослав Іванович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. – Луцьк, 1988. – С.72.

Святослав Бородулін // Письменники Лесиного краю: Літературознав. довід. – Луцьк, 1994. – С.5-6.

16 ЛИПНЯ

165 років від дня народження А. Ф. Хойнацького (1837-1888) - українського богослова та історика, дослідника історії Волині

16 липня 1837р. у м. Полонне Новоград-Волинського повіту Волинської губернії народився Андрій Федорович Хойнацький - український богослов та історик. У своїх працях досліджував історію православ'я на Волині, обрядовість і догматику уніатства, історію інквізиції у Польщі та Литві, життя та діяльність видатних історичних та релігійних діячів Волині.

Література:

Баженов Л.В. Хойнацький Андрій Федорович // Баженов Л.В. Поділля в працях дослідників і краєзнавців XIX-XX ст. – Кам'янець-Подільський, 1993. – С.387.

Білецький Б. Сторінка з історії Волинської духовної семінарії і Київської Духовної Академії в XIX віці // Літопис Волині. – Вінніпег, 1990. – Ч.16. – С.13-16.
Про А.Хойнацького – с.14.

Копилов С.А. А.Ф.Хойнацький і Волинь // Минуле і сучасне Волині. Краєзнавство: історія, здобутки, перспективи: Тези доп. та повідомл. II регіон. "Велика Волинь" і IV обл. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1992. – С.51-52.

Теодоровичъ Н.И. Андрей Хойнацкій // Теодоровичъ Н.И. Волынская духовная семинарія. Исторія первоначальнаго устройства ея и подведомственныхъ ей духовныхъ училищъ. Списки воспитанниковъ, окончившихъ въ ней курсъ ученія, а также начальниковъ и наставниковъ ея въ періодъ времени съ 1796 по 1900г. – Почаевъ, 1901. – С.625-626.

Ярмощик І. Питання історії Волині в дослідженнях А.Ф.Хойнацького // Волинський музей. Історія і сучасність: Тези та матеріали І наук.-практ. конф., присвяченої 65-річчю Волин. краєзн. музею та 45-річчю Колодяжнен. літ.-меморіал. музею Лесі Українки. – Луцьк, 1998. – С.46.

20 ЛИПНЯ

60 років від дня народження В.А.Карпося (1942) – українського співака, заслуженого артиста України

20 липня 1942 р. у Грубешівському повіті (нині Республіка Польща) народився Володимир Антонович Карпось – український співак, заслужений артист України (з 1980). У трирічному віці разом з батьками переїхав у с.Рокині Луцького району. Закінчив Луцьке музичне училище та Київську консерваторію. З 1969 р. працює солістом Волинської філармонії.

Література:

Карпось В. Пісенними дорогами дружби // Рад.Волинь. – 1987. – 8 верес.

* * *

Про присвоєння працівникам мистецтв почесних звань Української РСР: Указ Президії Верховної Ради Української РСР // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1980. - №1. – С.20.

Звання заслуженого артиста України присвоєно Карпосю В.А. – солісту Волинської обласної філармонії.

Філатенко А.В. Володимир Карпось // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С.39.

Балик Н. Мелодії дружби // Рад. Волинь. – 1989. – 14 трав.

Балик Н. Пісня – його життя // Рад. Волинь. – 1987. – 18 січ.

Зубчук К. Якщо концерт – свято // Рад. Волинь. – 1977. – 13 листоп.

24 ЛИПНЯ

90 років від дня народження С.М.Радіона (1912) – українського письменника, журналіста і критика

24 липня 1912 р. у с. Сильне, тепер Ківерцівського району, народився Степан Микитович Радіон – український письменник, журналіст і критик. Закінчив народну школу в Олиці та середню – у Луцьку. В 1943 р. виїхав у Чехію. З 1949 р. мешкає в Австралії. Видав три збірники новел, написав більше 500 статей. Відомий як бібліограф історії Волині. Один з авторів колективної праці "Українці в Австралії ".

Література:

Радіон С. Із пожовклих листків в Австралії: (Епізоди з автобіографії віршами і прозою). - Мельбурн: Спадщина, 1995. – 137с.

Радіон С. Микола Береза. – Мельбурн, 1956. – 64с.

Радіон С. Нарис історії Наукового Товариства ім. Т.Шевченка в Австралії (1950-1975). – Мельбурн: Спадщина, 1993. – 234с.

Радіон С. Новий похід. – Аделаїда, 1954. – 60с.

Радіон С. Персонально-предметний індекс праць і діяльності членів НТША. 1950-1975. – Мельбурн, 1990. – 103с.

Радіон С. Припадкова зустріч: Збірка новел, оповідань, перекладів. – Мельбурн, 1991. – 150с.

Радіон С. Світ книжок – світ думок: Рецензії. – 2-е вид., перероб. і доп. – Мельбурн, 1986. – 196с.

Радіон С. Мій приїзд в Австралію // Літопис Волині: - Вінніпег, 1961. – Ч.5. – С.109-113.

Радіон С. Старий Джо // Новий обрій: альманах. – Мельбурн, 1988. – Ч.8. – С.44-45.

Радіон С. Дослідження духовности Полісся // Віл. думка. – 1996. – Ч.4. – С.12.

Радіон С. Мартирологія Української Православної Церкви // Визвол. шлях. – 1999. – №2. – С.251.

Радіон С. Проблиски нашої давнини // Визвол. шлях. – 1999. - №2. – С.245-248.

Радіон С. "Робилося з вірою і надією" // Мол. Волинь. – 1992. – 7 серп.

Радіон С. Тернистий шлях дивізійника // Визвол. шлях. – 1999. - №2. – С.243-250.

Радіон С. Цікава реалістична повість // Визвол. шлях. – 1998. - №3. – С.377-378.

Радіон С. Широкопочитний цінний журнал // Віл. думка. – 1997. – Ч.4. – С.12.

* * *

Будівничі Катедри Українознавства в Австралії (Пропам'ятна Книга). – Сідней, 1984. – 80с.

Про С. Радіона – с.31.

Рожко В. Безцінний дар з Австралії: Україніка Степана Радіона в держархіві області // Літопис Волині. – Вінніпег, 1999. – Ч.19-20. – С.253-255.

Зразки чисел ЕДУА: Радіон Степан // Віл. думка. – 1997. – Ч.15-16. – С.11.

Кухар Р. 85-ліття творчого життя Степана Радіона // Визвол. шлях. – 1998. - №1. – С.89-90; №9. – С.1146-1147.

Нові члени СПУ // Літ. Україна. – 1997. – 6 лют.

Рожко В. Щедра осінь Степана Радіона // Волинь. – 1997. – 21 жовт.

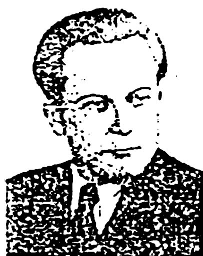
Шульга І. Сильненці гордяться Степаном Радіоном // Волинь. – 2000. – 5 груд.

* * *

Радіон Степан // Енциклопедія української діяспори. – К.; Нью-Йорк; Чікаго; Мельбурн, 1995. – Т.4. – С.166.

27 ЛИПНЯ

100 років від дня народження Я.О.Галана (1902 –1949) - українського прозаїка, драматурга, публіциста

27 липня 1902 р. у м.Динові (тепер Польща) народився Ярослав Олександрович Галан – український прозаїк, драматург, публіцист. Вчився у Перемишльській гімназії, Віденському та Краківському університетах. У 1924 р. вступив до КПЗУ, з 1926 р. – член КПП. Після закінчення у 1928 р. Краківського університету неповний рік працював у Луцькій українській гімназії, викладаючи польську мову. Виступав проти запровадження тілесних покарань у школах, хамства і знущань над учнями. Його педагогічні погляди відбилися у статті “Так ростуть паростки”. Проводив пропагандистську роботу серед вчителів та учнів, за що був звільнений без права викладання. Виступав як письменник і журналіст, був членом об'єднання пролетарських письменників Західної України “Горно”, один з організаторів Антифашистського конгресу діячів культури 1936 р. у Львові.

Після возз'єднання працював журналістом обласної газети, завідував літературною частиною у драматичному театрі ім. Лесі Українки у Львові. У роки війни був коментатором українських радіостанцій ім. Т.Шевченка і “Дніпро”, спеціальним кореспондентом органу ЦК КП(б) газети “Радянська Україна”. Після визволення західних областей України від німецько-фашистських загарбників продовжував працювати у газеті, співпрацюючи з обласними і республіканськими виданнями. Написав багато памфлетів проти ідеології і практики ОУН, п'єси “Під золотим орлом” (1947), “Любов на світанні” (1949). Загинув у Львові 28 жовтня 1949 р.

Література:

Галан Я. Твори: В 4т. – К.: Наук. думка, 1977. – 1980. – Т.1-4.

Галан Я. Избранное. – М.: Правда, 1985. – 463с.

Галан Я. Драматичні твори. Художня проза. Публіцистика. – К.: Наук. думка, 1983. – 591с.

Галан Я.О. З неопублікованого: Фейлетони. Статті. Виступи. Листування. Щоденник. – Львів: Каменяр, 1990. – 103с.

Галан Я.О. Об этом нельзя забывать: Рассказы, очерки, памфлеты, пьесы. – К.: Рад.шк., 1987. – 414с.

* * *

Вартанов Г.И. Ярослав Галан: Очерк жизни и творчества. – Львов: Каменяр, 1985. – 108с.

Сіпака Г.І. Луцьк у творчості Ярослава Галана: (На матеріалі памфлету "В Луцьку, місті воєводському...") // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. Волин. регіон. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1985. – С.222-224.

Чоловський В.Ю. Революційна діяльність Я. Галана в Луцькій українській гімназії // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. III Волин. іст.-краєзнав. конф. – Луцьк, 1989. – С.235-237.

Демиденко П. Сила і гордість українського письменства: До 50-річчя від дня загибелі Ярослава Галана // Рад. Волинь. – 1999. – 4 листоп.

Коссой В. Вогонь його серця // Рад. Волинь. – 1987. – 26 лип.

Петрушок К. На лінії Вогню // Рад. Волинь. - 1985. – 27, 28 лип.

Рубльов О.С. Невідомі радіокоментарі Ярослава Галана 1943 р.: Радянська Волинь у бою // Укр. іст. журн. - 1985. - №11. – С.116-118.

* * *

Галан Ярослав Олександрович // Українська літературна енциклопедія. – К., 1988. – Т.1. – С.378.

Галан Ярослав Олександрович // Мистецтво України: Біогр. довід. – К., 1997. – С.138.

Галан Ярослав Олександрович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. – Луцьк, 1988. – С.27-31.

Галан Ярослав (1902-1949): Бібліогр. покажч. – Львів, 1982. – 354с.

28 ЛИПНЯ

190 років від дня народження Ю.І. Крашевського (1812-1887) – польського письменника

28 липня 1812 р. у Варшаві (Польща) народився Юзеф Ігнацій Крашевський – польський письменник, літературний критик, філософ, фольклорист, етнограф, художник. Прожив 20 років на Волині в селах Губин, тепер Локачинського, Городок Луцького, Омельно Ківерцівського районів. Написав багато творів, серед них частина і про Волинь: "Остап Бондарчук", "Ульяна", "Історія Савки", "Хата за селом" та ін. Автор книги "Спогади Волині, Полісся і Литви", у якій відображено побут і господарювання поліщуків.

Література:

Крашевский Ю.И. Брюль: Роман. – М.: Худож. лит., 1980. – 320с.

Крашевский Ю.И. Графиня Козель. – М.: Худож. лит., 1971. – 335с.

Крашевский Ю.И. Дневник Серафины: Романы. – М.: Худож. лит., 1987. – 588с.

Крашевський Ю.І. Повісті. – К.: Дніпро, 1979. – 427с.

Крашевський Ю.І. Прадавня легенда: Роман. – К.: Веселка, 1989. – 368с.

Крашевський Ю.І. Хата за селом: Повість. – К.: Дніпро, 1967. – 315с.

Kraszewski J.I. Wspomnienia Wolynia, Polesia i Litwy. – Warszawa: Ludowa Spotdielna Wydawniecza, 1985. – 383s.

* * *

Гуртовий Г.О. Пошук справжнього імені // Гуртовий Г.О. Вибрані краєзнавчі статті та бібліографія. – Луцьк, 1994. – С.120-122.

Єршов В. Ю.І. Крашевський в Житомирі, 1853-1860 // Волинь-Житомирщина: Іст.-філолог. зб. з регіон. проблем. – Житомир, 2000. - №5. – С.4-20.

Корецька О. Меморіалний фонд Й.І.Крашевського у збірці Волинського краєзнавчого музею // Волинський музей. Історія і сучасність: Тези та матеріали І наук.-практ. конф., присвяченої 65-річчю Волинського краєзнавчого музею та 50-річчю Колодяжн. літ.-меморіал. музею Лесі Українки. – Луцьк, 1998. – С.19-20.

Лаговський О.Б. Походження Юзефа Ігнаци Крашевського і його родовід // Актуальні проблеми історії і літератури Волині та Київщини: Зб. наук. праць. – Житомир, 1999. – Ч.І. – С.184-186.

Рисак О. Ю.І. Крашевський на Волині // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. V Волин. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1991. – С.92.

Туркевич В. Романіст драматичної долі // Історичний календар-97. – К., 1996. – С.230-231.

Шарко Й. Містечко Колки у праці Ігнація Крашевського "Спогади з Полісся, Волині й Литви" // Містечко Колки – важливий духовний осередок Волинського полісся: (До 800 річчя заснування): Зб. доп., тез та повідомл. наук. конф. – Луцьк, 1997. – С.70-73.

Максимук І. Великий романіст // Наше життя. – 1997. – 26 лип.

Надійко П. І літератор, і художник // Волинь. – 1992. – 4 серп.

Романюк Н. "У стражданні, породженому пристрастю, роздвоюється кожна людина": Слідами циганки Ази // Україна мол. – 1995. – 29 верес.

Сидько В. Циганка Аза жила у Городку під Луцьком // Вісник. – 2001. – 26 квіт.

У ці дні колись: Юзеф Крашевський вписав циганку Азу у своїй Волинській повісті "Хата за селом" // Волинь. – 2001. – 28 лип.

* * *

Крашевський Юзеф Ігнаци // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1994. – Т.3. – С.1167.

Крашевський Юзеф Ігнацій // Українська літературна енциклопедія. – К., 1995. – Т.3. – С.52.

Крашевський Юзеф Ігнаци // Літературна карта Волині: Бібліогр. покаж. – Луцьк, 1988. – С.9-10.

1 СЕРПНЯ

89 років від дня смерті Лесі Українки (1971-1913) –
видатної української поетеси, драматурга, громадської діячки

Див. 25 лютого.

12 СЕРПНЯ

125 років від дня народження О.С.Грушевського (1877-1943) – українського історика, етнографа, літературознавця, дослідника історії Волині

12 серпня 1877 р. у м. Ставрополі на Кавказі народився Олександр Сергійович Грушевський – український історик, етнограф, літературознавець, брат М.С. Грушевського. Низку своїх досліджень присвятив історії Волині та Луцька.

Література:

Грушевський Олександр // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1993. – Т.2. – С.455-456.

Матяш І. Грушевський Олександр Сергійович // Довідник з історії України: (А-Я). – К., 2001. – С.186.

15 СЕРПНЯ

25 років від дня створення Волинської обласної бібліотеки для юнацтва (1977)

15 серпня 1977 року рішенням виконкому Волинської обласної ради народних депутатів у м.Луцьку створено обласну бібліотеку для юнацтва. З початку заснування її директором є Мах Марія Михайлівна – заслужений працівник культури України. Зараз у структурі бібліотеки – 10 відділів, у штаті – 47 працівників. Бібліотечний фонд нараховує 169 тис. примірників книг та періодичних видань. Щорічно книгозбірня обслуговує 19,5 тис. читачів. У 1998 р. бібліотека виграла грант фонду “Відродження” за програмою “Бібліотека у системі Інтернету”.

Література:

Андреєва О. Храм збереженого часу // Мол. ленінець. – 1985. – 22 черв.

Грибовицький В. Ювілей як свідчення молодості // Луцький замок. – 1999. – 14 січ.

Гуменюк Н. А поруч з фоліантами зустрінетесь з талантами // Віче. – 1998. – 2 квіт.

Гуменюк Н. Бібліотека в Інтернеті // Віче. – 1999. – 30 верес.

Гуменюк Н. Грант фонду “Відродження” // Віче. – 1999. – 8 квіт.

Гуменюк Н. Літопис УПА: З Ванкувера – до Луцька // Віче. – 1997. – 15 трав.

Гуменюк Н. Марія Мах – заслужений працівник культури // Віче. – 1998. – 8 жовт.

Гуменюк Н. Під лежачий камінь і вода не біжить // Віче. – 1997.–18 верес.

Гуменюк Н. 60-річчю створення області // Віче. – 1999. – 2 груд.

Гуменюк Н. Шукайте коханих у ... бібліотеці // Віче. – 1996. – 29 серп.

Дмитрієва Н. Світ, який можна носити в руці // Луцький замок. – 2001. – 28 черв.

Зайцев С. [Відкриття обласної бібліотеки для юнацтва в Луцьку] // Друг читача. – 1979. – 29 берез.

Визнання: у поета Петра Маха – дружина із почесним званням // Волинь. – 1998. – 3 жовт.

Директору обласної бібліотеки для юнацтва М.М.Мах присвоєно почесне звання “Заслужений працівник культури України”.

Костів Л. Публічні бібліотеки, або Про фінансистів та стоїків // Книжковий огляд. – 2001. - №7. – С.4-8.

Муравчук Л. Театр – у бібліотеці // Рад. Волинь. – 1989. – 18 квіт.

Муравчук Л. Читач, співрозмовник, слухач // Мол. ленінець. – 1988. – 2 черв.

Савчук Т. Ідемо до людей // Рад. Волинь. – 1983. – 4 січ.

17 СЕРПНЯ

335 років від дня народження Й. Кондзелевича (1667-бл.1740) - українського іконописця

17 серпня 1667 р. у м. Жовкві на Галичині народився Йов Кондзелевич – український іконописець. У 1686 р. став ченцем, з 1687 р. – ієромонахом Білостоцького Хрестовоздвиженського монастиря. Творчий шлях майстра пов'язаний з Волинню. Тут він створив ікони "Богородиця Замилування", "Зішестя Св. Духа" (Білосток), "Святий Георгій" (Окорськ), "Юрій Змієборець" (Бобли), "Спас" (Городище), "Пророки" (Локачі), "Розп'яття" (Черчиці), іконостас та вівтар для ікони Богоматері (Загорів). У 1697-1705 рр. з групою майстрів працював над іконостасом у Скиті Манявському на Прикарпатті.

Акти Луцької гродської книги 1710 р. та 1713 р. згадують його як ігумена Луцького Хрестовоздвиженського монастиря. Викладав у братській школі, займався громадською діяльністю.

Література:

Берекета Б. Рафаель з Волині // Скрипторій історичної прози. – Львів, 1997. – Т.IV. – С.435-437.

Берекета Б. Свічка віри у Манявському скиті // Берекета Б. Вічні розмови: Нариси, репортажі, інтерв'ю. – Луцьк, 1998. – С.76-81.

Бірюліна О. До біографії іконописця Кондзелевича: Зв'язки з Луцьком // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації: Тези та матеріали // Всеукр. наук. конф. – Луцьк, 1996. – С.28-30.

Велика історія України: У 2-х т. – К.: Глобус, 1993. – Т.II. – 398с.
Про Йова Кондзелевича. – с.212-213.

Гаврилюк С. До питання про дослідження творчої спадщини Йова Кондзелевича // Волинь і Волинське зарубіжжя: Тези доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф. – Луцьк, 1994. – С.223-226.

Гаврилюк С.В. Йов Кондзелевич і Волинь // Велика Волинь: минуле й сучасне: (Матеріали міжнар. наук. краєзн. конф.). – Хмельницький, 1994. – С.226-228.

Дублянський А. Іов Кондзелевич – український Рафаель // Волинська ікона: Питання історії вивчення, дослідження та реставрації: Тези та матеріали наук. конф. – Луцьк, 1994. – С.74-82.

Косаняк Л. Ікони на тему "Юрій Змієборець" у творчому розумінні малярів Стефана Поповича Медицького та Йова Кондзелевича // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: Питання дослідження, збереження та реставрації: Матеріали VI міжнар. конф. по волин. іконопису. – Луцьк, 1999. – С.64-68.

Матеріали досліджень життя та творчості Йова Кондзелевича // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації: Доп. та матеріали IV наук. конф. – Луцьк, 1997. – С.6-40.

Обухович Л.Я. Аспекти творчості Йова Кондзелевича // Остріг на порозі 900-річчя (1900-1992 рр.). – Сокаль, 1992. – Ч.II. – С.4.

Овсійчук В. Українське малярство X – XVIII століть: Проблеми кольору. – Львів: Ін-т народознавства НАН України, 1996. – 478с.
Творчість Й. Кондзелевича – с.387-398.

"Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. Т.1. – Луцьк: Вежа, 1996. – 443с.
Про Й. Кондзелевича – с.398-403.

Семенюк І.М. Творчий внесок Йова Кондзелевича – білостоцького ігумена в духовну культуру України // Велика Волинь: минуле і сучасне: (Матеріали міжнар. наук. краєзн. конф.). – Хмельницький, 1994. – С.228-230.

Гуртовий Г. Йов Кондзелевич... і в Городищах // Слава праці. – 1997. – 8 листоп.

Мельничук Ю. Маємо ще один шедевр Кондзелевича? // Луцький замок. – 1998. – 17 груд.

Романюк П. Світовий рівень музею // Культура і життя. – 1999. – 23 жовт.

Степовик Д. Ікони козацької доби: 17. Руткович і Кондзелевич //Укр. культура. – 1997. - №1. – С.24-26.

Філатенко А. Безсмертний пензель Йова Кондзелевича // Волинь. – 1996. – 24 серп.

Штинько В. Йова Кондзелевича надихала Волинь: Вперше відбувся тем. вечір, присв. творчості визнач. укр. іконописця // Волинь. – 1997. – 30 жовт.

* * *

Кондзелевич Йов // УРЕ. – 2-е вид. – К., 1980. – Т.5. – С.353.

Кондзелевич Йов // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1994. –Т.3. – С.1103.

18 СЕРПНЯ

50 років від часу відкриття Ківерцівського технікуму підготовки культурно-освітніх працівників, нині Волинське державне училище культури і мистецтв (1952)

18 серпня 1952 р. вперше було здійснено набір учнів у Ківерцівському технікумі підготовки культурно-освітніх працівників. У 1964 р. переведений до Луцька та реорганізований в культурно-освітнє училище, яке у кінці 80-х років дістало назву – Луцьке училище культури. В 1997 р. об'єднане з музичним училищем у Волинське державне училище культури і мистецтв. Новоутворений заклад забезпечує вищий рівень підготовки фахівців. У 2000 р. училище успішно пройшло атестацію та державну акредитацію.

Література:

Філатенко А.В. Училище культури // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С.44-45.

Балик Н. Училищу – 40 років // Волинь. – 1992. – 21 трав.

Воробей М. Зустрічі з музикою // Волинь. – 2001. –21 квіт.

Гуменюк Н. "Ми не чекали інструкцій зверху" // Нар. трибуна. – 1992. – 23 трав.

Гуменюк Н. Училище культури: два крила для успіху // Віче. – 1999. – 29 квіт.

Філатенко А. Нове училище покликало в аудиторії // Волинь. – 1997. – 2 верес.

Філатенко А. Що чекає випускників училища культури і мистецтв? // Волинь. – 2001. – 19 черв.

20 СЕРПНЯ

500 років першої писемної згадки про с. Річиця, тепер Ратнівського району (1502)

20 серпня 1502 р. с. Річиця, тепер Ратнівського району, вперше згадується в писемних джерелах з нагоди розділу земель між князями Сангушками. У 1544 р. село стало власністю королеви Бони, а по її смерті приєднане до польської королівської власності. Після третього поділу Польщі входило до Гродненської губернії, а з 1840 р. – до складу Волинської губернії. У XX ст. тут було збудовано церкву Архістратига Михаїла та винокурний завод. На околиці села знаходиться урочище "Татарська гора", в якому були знайдені археологічні пам'ятки кам'яного і раннього залізного віків.

Література:

Річиця // Денисюк В.Т.. Денисюк І.О. Ратнівщина: Іст.-краєзн. нарис. – Луцьк, 1998. – С.221-224.

Річиця // Історія міст і сіл УРСР: Волинська область. – К., 1970. – С.601.

Теодорович Н.И. Речица // Теодорович Н.И. Волынь в описании городов. местечек и сел. – Почаев, 1903. – Т.5. – С.362-369.

Цинкаловський О. Річиця // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: (Краєзн. словник – від найдавніш. часів до 1917 р.). – Вінніпег, 1986. – Т.2. – С.308.

Мороз Д. Села – іменинники // Ратнівщина – 1998. – 23 черв.

26 СЕРПНЯ

240 років від дня народження Д.Макклера (1762-1853) – ірландського ландшафтного архітектора і ботаніка

26 серпня 1762 р. у помісті Файрфілді (Ірландія) народився Діонісій Макклер – ірландський ландшафтний архітектор і ботанік. У 1790 р. на запрошення княгині Ізабелли Чарторийської прибув у Польщу. Створив ансамблі у Дубно, Мізочі, Кривині, Кутах, Берестечку, Заборолі, Боремлі, Шпанові та Кременецький ботанічний сад. Йому належить відкриття рослини Azalia pontica, яку віднайшов на Поліссі. З 1805 р. проживав у с.Ольшани Луцького повіту.

Література:

Павлюк В. Палацово-паркові ансамблі магнатерії – центри культури Волині // Осягнення історії: Збірник наук. праць. – Острог – Нью-Йорк, 1999. – С.402-418.

Пасажимський О.М., Польовий І. Діонісій Макклер – ландшафтний архітектор на терені Волині // Велика Волинь: минуле й сучасне: (Матеріали міжнар. наук. краєзн. конф.) – Хмельницький, 1994. – С.230-233.

Малахов Д. Парки Діонісія Макклера // Старожитності. – 1993. – №5-6. – С.2-3.

Мельник В.І. Діонісій Міклер // Укр. бот. журн. – 1993. - №1. – С.177-178.

Мельник В.І. Життя та діяльність Діонісія Міклера (1762-1853) в Україні // Укр. бот. журн. – 1997. – №6. – С.593-596.

Родичкіна О., Родичкін І. Майстер садово-паркового мистецтва // Архітектура України. – 1992. - №3. – С.33-39.

12 ВЕРЕСНЯ
80 років від дня народження Я.О. Гудемчука (1922) – українського письменника, перекладача, громадського діяча

12 вересня 1922 р. у м. Луцьку народився Яків Олексійович Гудемчук – український письменник, перекладач, громадський діяч у Польщі. У 1941 р. закінчив Луцький учительський інститут , офіцерську школу в Житомирі. У складі Війська Польського брав участь у боротьбі проти німецько-фашистських загарбників. Після війни оселився в м. Кошалін (Польща), де був головою Українського суспільно-культурного товариства. Друкувався у тижневику “Наше слово” й додатку “Наша культура”, “Українському календарі” та ін. Автор поетичних збірок “Балтійські чайки” (1975) та “Примор’я” (1980), віршів, присвячених життю в Україні, лемків у Польщі. Перекладав твори Й. Гете, М. Конопіцької, Ц. Норвіда, К. Симонова та ін.

Література:

Гудемчук Я. До земляка в Україні: Вірш // Літопис Волині. – Вінніпег, 1990. – Ч.5. – С.94.

Гудемчук Я. У Білому Борі: Вірш // Прапор. – 1990. - №8. – С.4.

15 ВЕРЕСНЯ

150 років від дня народження Г.О. Мачтета (1852-1901) – російського письменника, діяча революційного народницького руху

15 вересня 1852 р. у м. Луцьку народився Григорій Олександрович Мачтет – російський письменник, діяч революційного народницького руху. У 1870-1872 рр. вчителював на Волині. Автор романів та оповідань. У багатьох його творах використані українські перекази та легенди ("Заклятый казак", "Белая панна").

Література:

Мачтет Г.А. Избранное. – М.: Гослитиздат, 1958. – 615с.

* * *

Баженов Л.В. Мачтет Григорій Олександрович // Баженов Л.В. Поділля в працях дослідників і краєзнавців XIX-XX ст. – Кам'янець-Подільський. 1993. – С.285.

Панкова Є.В. Письменник Григорій Мачтет – уродженець Волині // Велика Волинь: минуле й сучасне: Матеріали міжнар. наук. краєзн. конф. – Хмельницький, 1994. – С.508-510.

Філатенко А.В. Григорій Мачтет // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С.50.

Козак М. Рядки з біографії Мачтета // Рад. Волинь. – 1991. – 3 верес.

Лепша І., Чубук М. "В неволі скатований люто" // Наука і суспільство. – 1987. - №4. – С.18-19.

Якименко Н. В чем виноват Мачтет? // Наша республика. – 1993. - №14. – С9.

* * *

Мачтет Григорій // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1994. – Т.4. – С.1497.

Мачтет Григорій Олександрович // Українська літературна енциклопедія. – К., 1995. – Т.3. – С.323-324.

Мачтет Григорій Олександрович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. – Луцьк, 1988. – С.12-13.

23 ВЕРЕСНЯ
60 років від дня Кортеліської трагедії (1942)

28 червня 1941 р. с. Кортеліси, тепер Ратнівського району, було окуповане гітлерівськими загарбниками. В ніч з 25 на 26 травня 1942 р. місцеві партизани розгромили тут поліцейську дільницю. У відповідь на це фашисти здійснили план каральної операції по знищенню села під назвою "Трикутник". Ранком 23 вересня 1942 р. карателі оточили с. Кортеліси. За п'ять днів – з 23 по 27 вересня – тут було вбито 2875 жителів, а село спалене. Увічненням пам'яті жертв Кортеліської трагедії став меморіальний комплекс, побудований у селі в 1980 р.

Література:

Денисюк В.Т., Денисюк І.О. Кортеліси // Денисюк В.Т., Денисюк І.О. Ратнівщина: Іст.-краєзн.нарис. – Луцьк, 1998. – С.210-216.

Кортеліси // Вінок безсмертя: Книга-меморіал. – К., 1987. – С.222-230.

Мах П. Дорога в Кортеліси // Дзвони пам'яті. – К., 1987. – С.21-26.

Наконечний В.А. Музей села Кортеліси // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С.51-52.

Незгасна пам'ять: Фоторозповідь про пам'ятник жертвам фашизму в селі Кортеліси Волинської області. – К.: Мистецтво, 1980. – 49с.

Першина Т.С. Фашистский геноцид на Украине, 1941-1944. – К.: Наук. думка, 1985. – 170с.
Про с.Кортеліси – с.60.

Пирожник И.И., Анашков В.С., Кот С.И. Возрожденные Кортелисы // Пирожник И.И., Аношко В.С., Кот С.И. Дорогами дружбы. – Минск, 1985. – С.170-171.

Ярощук М.М. Кортеліси в роки Другої світової війни // Волинь в другій світовій війні та перші повоєнні роки: Матеріали наук. іст.-краєзн. конф., присвяч.50-й річниці Перемоги над фашизмом. – Луцьк, 1995. – С.13.

Богданьок В. Дзвони пам'яті: Репортаж // Волинь. – 1992. – 26 верес.

Богуш М. Не треба сліз // Людина і світ. – 1990. - №6. – С.18-20.

Капітула І. Трагічна історія Кортеліс // Волинь. – 2000. – 31 серп.

Ковальчук О. Маловідомі факти Кортеліської трагедії // Ратнівщина. – 1995. – 5 квіт.

Лис В. Правда про Кортеліси має бути повною // Волинь. –1997.–27 верес.

Михалевич М. "Болі пам'яті" Кортеліської трагедії // Нар.трибуна. – 1991. – 30 лист.

Мороз Д. Воскреслі з попелу // Ратнівщина. – 2000. – 2 верес.

Романюк Н. Біль живе, любов і надія перемагають // Україна мол. – 1994. – 30 верес.

Філатенко А. Безсмертя Кортеліс // Рад.Волинь. – 1982. – 22 верес.

Ярощук М. "А мене матір божа вберегла" // Ратнівщина. – 1993.–25 верес.

* * *

Богачук О. Стогін землі: Поема. – Львів: Каменяр, 1983. – 70с.: іл.

Положій В. Попіл на рани: Роман // Положій В. Човен у тумані: Роман, повісті, оповідання. – К., 1986. – С.3-134.

Яворівський В. Вічні Кортеліси: Повість. – К.: Молодь, 1981. – 152с.

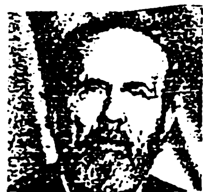
4 ЖОВТНЯ

72 роки від дня смерті Олени Пчілки (1849-1930) – української письменниці, етнографа, фольклориста, громадської діячки

Див. 29 червня.

7 ЖОВТНЯ

75 років від дня народження О.П. Вольського (1927) – українського художника

7 жовтня 1927 р. у с. Свидники, тепер Ковельського району, народився Олександр Павлович Вольський – український художник, член Волинської організації Національної Спілки художників України. З 1953 р. бере участь в художніх виставках. Взяв участь у 9 республіканських, регіональних та міжнародних виставках. Мав персональні виставки у Луцьку та Львові. Його твори зберігаються у державних та приватних збірках України та за її межами. Живе у м. Нововолинську.

Література:

Вольський О. Каталог виставки в м.Луцьку, березень-квітень 1998 року. – Луцьк, 1998. – 4с.

Бобак О. Крила його таланту // Нар.рада. – 1996. – 25 жовт.

Гуменюк Н. Олександр Вольський про миттєве і вічне // Віче. – 1998. – 16 квіт.

Корецька К. Олександр Вольський: про час і про себе // Нар.трибуна. – 1995. – 21 лип.

Кузьмін В. Малярство – його життя // Віче. – 1995. – 21 лип.

Малюнки Олександра Вольського // Нар.трибуна. – 1995. – 11 серп.

Степанюк Ф. Прожите і пережите: враження від виставки картин художника Олександра Вольського // Волинь. – 1995. – 3 серп.

Чернюк М. Поліські барви художника // Волинь. – 1998. – 31 берез.

8 ЖОВТНЯ
50 років від дня народження К.Д. Корецької (1952) – української поетеси

8 жовтня 1952 р. у с. Марковичі Горохівського району народилася Клавдія Данилівна Корецька – українська поетеса. Закінчила Львівський лісотехнічний інститут. Повернувшись на Волинь, працювала у Луцькому тресті зеленого господарства, а згодом – у Луцькому історико-культурному заповіднику, редактором відділу культури і національного відродження газети“Народна трибуна”. Пише поезії на різноманітну тематику, має власні збірки віршів. Нині на творчій роботі.

Література:

Корецька К. Відкрите небо: Поезії. – Луцьк: Терен, 1999. – 103с.

Корецька К. Збирачі купальського вогню: Поезії. – Луцьк: Надстир'я, 1993. – 89с.

Корецька К.А. Час «пік»: Вірші / Худож. О.В. Дергачов. – Львів: Каменяр, 1990. – 39с. – (Перша поет.касета вид-ва «Каменяр»).

Корецька К. Дитяче фото Лесі Українки // Незгасна зоря України: Поетич. антологія. – Луцьк, 2001. – С.30.

Корецька К. Коріння; Розстріл у Луцькій в'язниці; Похорон цигана: [Вірші] // Світязь: Літ. зб. Волин. орг. Спілки письменників України. – К., 1992. – Кн.1. – С.29.

Корецька К. «Моє тіло забрало море»: [Поезії] // Терен: Зб. текстів. – Луцьк, 1998. – Кн.2. – С.10-11.

Корецька К. Монолог поета: Вірші // Світязь: Альманах Волин. орг. Спілки письменників України. – Луцьк, 1998. – Ч.5. – С.16-20.

Корецька К. Україні (Воскресаєш повільно) // Україно, нене моя. Сповідь: Поезії, писанки… - К.: 1993. – С.109.

* * *

Баран Є. Блиск золотий екзотичних плодів папайї // Проблеми славістики: Наук. часопис. – Луцьк, 2000. – Вип.3-4. – С.65-66.

Амеженко О. Книжковий огляд // Луцьк мол. – 2000. – 27 січ.

Відділення Спілки письменників можна «організувати в «Народній трибуні» // Нар. трибуна. – 1995. – 25 лип.

Книгопанорама // Кур'єр Кривбасу. – 2000. - №7. – С.152.

Криштальський А. Чи настільки скептичний скепсис Клави Корецької? // Мол. Волинь. – 1994. – Липень-вересень. – С.3.

Ольшевський І. "Над нами душі козацькі чайками скиглять..." // Мол. Волинь. – 1991. – 22 берез.

Струцюк Й. Тернова галузка болю // Мол. ленінець. – 1988. – 20 серп.

Цюриць С. Сльоза, притулена до землі // Віче. – 1995. – 7 лип.

* * *

Клава Корецька // Письменники Лесиного краю: Літературознав. довід. – Луцьк, 1994. – С.16-17.

10 ЖОВТНЯ

110 років від дня народження Й.Н.Бєлих (1892-1969) - Героя Радянського Союзу

10 жовтня 1892 р. у с. Комарів, нині Турійського району, народився Йосип Назарович Бєлих. В роки Великої Вітчизняної війни був заступником командира 2-ої гвардійської Кримської кавалерійської дивізії. Брав участь у визволенні багатьох міст України та Європи, в тому числі і Луцька. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 27 червня 1945 р. за вміле керівництво частинами дивізії в бою та рішучість при виконанні бойових завдань гвардії полковник Й.Н.Бєлих удостоєний звання Героя Радянського Союзу. У 1959 р. звільнився у запас, проживав у м. Краснодарі. Помер 18 липня 1969 р.

Література:

Вербинский М.В. Слава кавалериста // Год 1944. Зарницы победного салюта. – Львов, 1979. – С.71-74.

Их подвиг бессмертен: Очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Волынской, Закарпатской, Ивано-Франковской, Львовской, Ровенской, Тернопольской и Черновицкой областей. – Львов: Каменяр, 1983. – 126с.: ил.
Про Й.Н.Бєлих - с.13-17.

Наконечний В.А. Й.Н.Бєлих // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С.56.

Лісовий І. Йосип Бєлих // Ленін.правда. – 1985. – 19 берез.

Фралов П. Про вашого земляка // Лен. правда. – 1987. – 27 жовт.

* * *

Белых И.Н. // Герои Советского Союза: Крат. биогр. словарь. – М., 1987. – Т.1. – С.147.

Бєлих Йосип Назарович // Їх славні імена: Бібліогр. покажч. – Луцьк, 1985. – С.93.

12 ЖОВТНЯ

110 років від дня народження М.П. Кравчука (1892-1942) – українського вченого-математика

12 жовтня 1892 р. у с. Човниця, тепер Ківерцівського району, народився Михайло Пилипович Кравчук – український вчений-математик, академік АН України (з 1929). У 1910 р. закінчив Луцьку гімназію, у 1914 р. – Київський університет. З 1921 р. – професор Київського політехнічного інституту, з 1922 р. – університету. У 1929-1934 рр. очолював Комісію математичної статистики АН України, у 1934-1938 рр. – відділ математичної статистики Інституту математики АН України. Автор багатьох наукових праць. Брав участь у роботі ряду міжнародних математичних з'їздів (Торонто, Болонья, Париж), був членом математичних товариств Франції, Німеччини, Італії та Наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка у Львові. У лютому 1938 р. незаконно репресований. Помер 9 березня 1942 р. у Колимському таборі для політв'язнів. Реабілітований у 1956 р.

Література:

[Академік М.Кравчук] // «Роде наш красний...»: Волинь у долях краян і людських документах. – Луцьк, 1996. – Т.II. – С.131-151.

Артесюк Г.К., Ветера Л.П. Світ не знав лише, що він українець Педагогічний пошук: Наук.-метод. вісник. – Луцьк, 2001. – Вип.3(31). – С.53-54.

Вірченко Н.О. Корифей української математики // Аксіоми для нащадків. – Львів, 1992. – С.89-109.

Горбайчук В.Й., Зарицька З.В., Філозоф Л.І. М.П.Кравчук і його співробітництво з науковим товариством імені Шевченка у Львові // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. V Волин. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1991. – С.120-123.

Горбайчук В.Й., Миронюк Т.Н. М.П. Кравчук – громадянин, вчений, педагог // Минуле і сучасне Волині: Освіта. Наука. Культура: Тези доп. та повідомл. IV Волин. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1990. – Ч.II. – С.121-124.

Лагановський Л.П. Михайло Кравчук // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С.58.

Левчанівська І. Академік з Човниці // Левчанівська І. Далеке і близьке. – Луцьк, 2000. – С.143-144.

Сита Г. Слідча справа Михайла Кравчука // Україна: Наука і культура. – К., 1994. – Вип.28. – С.116-127.

Штинько В.С. Його любов – Україна і математика: Професор Н.Вірченко про академію М.Кравчука // "Волинь у нашій долі". – Луцьк, 1999. – С.134-137.

Вірченко Н. Феномен Михайла Кравчука // Независимость. –1997.–14 мая.

Гарбарчук К. Невідомий і великий Кравчук // Вісник. – 1997. – 25 верес.

Григор'єв О. Математик Михайло Кравчук // Сіл. вісті. – 2000. – 16 черв.

Кравчук Г. День народження вченого став днем села // Віл. шляхом. – 2001. – 20 жовт.

Лукашук-Свиновей Л. Незгасна зоря Кравчука // Луцький замок. – 1997. – 3 лип.

Сорока М. Як загинув академік Кравчук // Уряд. кур'єр. – 2000. – 4 берез.

Штинько В. Дон Кіхот із Човниці: Яким буде єдиний у світі музей академіка Михайла Кравчука // Волинь. – 2001. – 18 черв.

Штинько В. Світ пізнає Україну через Михайла Кравчука // Волинь. – 2000. – 30 трав.

Штинько В. Чому академік Михайло Кравчук не відповів на лист американського вченого // Волинь. – 2001. – 28 лип.

Штинько В. «Шукаю спонсора і не знаходжу...»: Київ. професор Н.Вірченко мріє про видання творів волинянина М.Кравчука // Волинь. – 2000. – 20 січ.

* * *

Кравчук Михайло // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1994. – Т.3. – С.1159.

Панькова С. Кравчук Михайло Пилипович // Довідник з історії України: (А-Я). – К., 2001. – С.363.

Сорока М.О. Михайло Кравчук: Біогр. роман. – К.: Молодь, 1985. – 192с.

14 ЖОВТНЯ

60 років від часу створення на Волині УПА (1942)

30 травня 1947 р. Українська Головна Визвольна Рада визнала 14 жовтня 1942 р. днем створення Української Повстанської Армії, яка в умовах боротьби з гітлерівськими загарбниками була сформлвана на Волині. Перші відділи УПА організував Сергій Качинський. Територіально вона ділилася на чотири групи, одна з яких – УПА-Північ – охоплювала Західну Волинь і Полісся, її командиром був полковник Клим Савур (Дмитро Клячківський). Тактичними формами боротьби УПА були рейди, напади на німецькі гарнізони, склади, обози, сутички з радянськими партизанами, військами НКВС, польськими боївками, підрозділами Армії Крайової. За роки існування УПА в її лавах побувало до 400 тис. осіб.

Література:

Альманах Товариства Вояків УПА ім. ген.-хор. Романа Шухевича – Тараса Чупринки в ЗСА, 1950-2000. / Під ред. М.Кальби. – Дейройт; Київ.; Нью-Йорк, 2000. – 987с.

Бондарук Л. Національно-визвольна боротьба Волині у пісенному фольклорі ОУН-УПА // Минуле і сучасне Волині: Олександр Цинкаловський і край: Матеріали IX наук. іст.-краєзн.конф. – Луцьк, 1998. – С.199.

Боротьба Української повстанської армії // Новітня історія України. – К., 2000. – С.321-325.

Бульба-Боровець Т. Армія без держави: слава і трагедія укр. повстан. руху: Спогади. – К.; Торонто; Нью-Йорк, 1996. – 270с.

Вегеш М.М., Сміян К.П. Нариси історії національно-визвольного руху в Галичині та Волині напередодні і в роки другої світової війни (1939-1944). – Ужгород. – 1998. – 104с.

Гуртовий Г. Козацькому роду – нема й не буде переводу // Гуртовий Г. Волинь – край козацький: Іст.-краєзн. нариси. – Луцьк, 2000. – С.257-280.

Дацюк О.О. "Волинські дзвони": УПА у спогадах учасників і свідків // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. – Луцьк, 1996. – Т.II. – С.110-113.

Заведнюк В.Ф. Вони вмирали, їм сурми не грали...: Документи, спогади, коментарі. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 532с.

Історія українського війська, 1917-1995. – Львів: Світ, 1996. – 840с.

Косик В.М. Розкол ОУН (1939-1940): Зб. док. – 2-е вид., випр. і доп. – Львів: Ін-т українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України; Львівський національний ун-т ім.І.Франка, 1999. – 136с.

Кощей Б. Джерела і література про діяльність ОУН-УПА (1942-1950 р.р.) в Камінь-Каширському р-ні Волинської області // Минуле і сучасне Волині: Олександр Цинкаловський і край: Матеріали IX наук. іст.-краєзн. міжнар. конф. – Луцьк, 1998. – С.16-17.

Літопис Української Повстанської Армії: Т.1. Волинь і Полісся. Німецька окупація. Кн.1. Початки УПА: документи й матеріали. – Торонто: Літопис УПА, 1989. – 255с.

Літопис Української Повстанської Армії: Т.2. Волинь і Полісся. Німецька окупація. Кн.II. Бойові дії УПА. – Торонто: Літопис УПА, 1990. – 259с.

Сергійчук В. ОУН-УПА в роки війни: Нові док. і матеріали. – К.: Дніпро, 1996. – 496с.

Слово українських повстанців: Матеріали про інформ. пропаганд. діяльність УПА в повоєн період. – Луцьк: Надстир'я, 1996. – 106с.

Стародубець Г. УПА як державотворчий фактор національно-визвольних змагань 40-50-х р.р. XX ст. // Консерватизм і державотворення в Центрально-Східній Європі. – Луцьк-Люблін, 1997. – С.51-52.

Філяр В. Розвиток українського самостійницького руху на Волині у 1939-1944 р.р. Виникнення УПА // Україна-Польща: Важкі питання. – Варшава, 1998. – С.86-112.

Шумук Д. В УПА на Волині – між двома ворожими силами // Шумук Д. Пережите і передумане. – К., 1998. – С.105-167.

Якимович Б. Українська Повстанська Армія // Якимович Б. Збройні сили України: Нарис історії. – Львів, 1996. – С.175-198.

Ярош Б.О. До проблеми чисельності УПА // Науковий вісник ВДУ. – Луцьк, 1996. – Вип.3. Серія: історія. Вип.1. – С.38-40.

Антонюк Я. Боротьба УПА з німецькими окупантами // Нар. слово. – 1999. – 17, 24, 31 лип.; 7 серп.

Беземський Г. "Вовчак" проти обергрупенфюрера СА Віктора Люце // Волинь. – 1993. – 13 черв.

Беземський Г. Школа "лісових чортів" // Волинь. – 1999. – 23 січ.

Боярчук П. Останній постріл повстання Лисенка // Волинь. – 1999. – 3 квіт.

Вербич В. Сувора правда зігріта вірою // Луцький замок. – 1998. – 31 груд.

Вижовець І. Підпільні шпиталі УПА // Волинь. – 2000. – 3 лют.

Данилюк В. Воля краща від кайданів // Віче. – 1999. – 7 жовт.

Комаровський М. Не за таке життя ми воювали... // Вісник. – 1999. – 6 січ.

Косик В. УПА воювала проти двох режимів // Волинь. – 1999. – 21 груд.

Лагановський Л. Час збирати каміння // Уряд. кур'єр. – 2000. – 18 квіт.

Лис В. На Покрову в річницю УПА повстанців вшановували у Луцьку, на місці, де була Волинська січ, і в Нововолинську // Волинь. – 2001. – 16 жовт.

Нагорний О. ОУН-УПА черпало свої сили в селах // Волинь. – 2000. – 26 верес.

"Поліська Січ" вела бої на два фронти // Волинь. – 2000. – 18 трав.

57 років тому утворена УПА // Волинь. – 1999. – 14 жовт.

Якимович Б. УПА родилась на Волині // Волинь. – 1999. – 12 жовт.

* * *

Бондаренко К., Киричук Ю. Українська Повстанська Армія (Українська повстанча армія; УПА) // Довідник з історії України: (А-Я). – К., 2001. – С.937-942.

"Поліська Січ" // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1996. – Т.6. – С.2182.

Содоль П. Українська Повстанча Армія, 1943-49: Довідник II. – Нью-Йорк: Пролог, 1995. – 295с.

Першина Т. "Поліська Січ" // Малий словник історії України. – К., 1997. – С.314-315.

4 ЛИСТОПАДА

60 років від дня трагедії у с.Клубочин, тепер Ківерцівського району (1942)

29 червня 1941 р. с.Клубочин, тепер Ківерцівського району, було окуповане фашистами. Навесні 1942 р. тут формувалася партизанська група під командуванням О.Філюка. Дізнавшись про діяльність місцевих партизан, фашисти провели в с.Клубочин каральну операцію. У ніч з 3 на 4 листопада 1942 р. загін окупантів оточив село. 137 мешканців було зігнано на площу і розстріляно. На місці розстрілу жителів с.Клубочин у 1970 р. встановлено обеліск і плиту з іменами загиблих.

Література:

Білоус О. Комсомольська клятва // Дзвони пам'яті. – К., 1987. – С.59-60.

Клубочин // Вінок безсмертя. – К., 1987. – С.242-247.

Наконечний В.А. Мужність і трагедія Клубочина // Волинський календар, 1992. – Луцьк, 1991. – С.61-62.

Радіон С. Розстріляний Клубочин – ще одні українські Лідіце // Літопис Волині. – Вінніпег, 1977-1978. – Ч.12. – С.82-84.

Воляк В. Трагедію бачив своїми очима // Нар. трибуна. – 1992. – 5 лют.

Клубочинці не забувають // Вільним шляхом. – 1994. – 5 листоп.

Пам'ять: мітинг у Клубочині // Волинь. – 2001. – 8 листоп.

Петренко П. Завжди з нами // Ленін. шляхом. – 1988. – 4 лист.

Юшковець П. Розстріляне, але не скорене: Сьогодні минає 45 років Клубочинської трагедії // Ленін. шляхом. – 1987. – 4 листоп.

4 ЛИСТОПАДА

25 років від дня відкриття Рожищенського народного краєзнавчого музею (1977)

4 листопада 1977р. в смт. Рожище відкрито районний краєзнавчий музей, який у 1979 р. удостоєний почесного звання "Народний музей". Його експозиція розміщена у новозбудованому двоповерховому приміщенні, нараховує понад тисячу експонатів і розповідає про рослинний і тваринний світ краю та його давню і сучасну історію. Нині музей є центром освітньо-виховної роботи з учнівською молоддю району. Тут проводяться тематичні уроки з історії, біології та географії, організовуються виставки та масові науково-освітні заходи.

Література:

Буланый И.Т., Явтушенко И.Г. Музей на общественных началах. – М.: Профиздат, 1985. – 206с.
Про Рожищенський краєзнавчий музей – с.122-124.

Байда Г. Дім, де сходяться століття // Мол. ленінець. – 1977. – 11 листоп.

Демидюк І. З минулого в майбутнє // Рад. Волинь. – 1977. – 11 листоп.

Козачук Р. Подвиг, в роки вкарбований // Мол. ленінець. –1981.–7 листоп.

Трофімчук Р. Пам'ять не старіє // Світло Жовтня. – 1984. – 2 лют.

Урбас К. І ми маємо музей // Наш край. – 2001. – 19 трав.

Урбас Г. Народу нашого історія жива // Наш край. – 1996. – 16 серп.

Урбас К. Наша історія, наша культура: У нас в гостях директор Рожищенського історико-краєзнавчого музею Н.С.Подолян // Наш край. – 1994. – 3 груд.

* * *

Виховує історія: З досвіду роботи Рожищенського народного краєзнавчого музею: [Плакат]. – Луцьк, 1982.

11 ЛИСТОПАДА
90 років від дня народження А.З.Дублянського (1912-1997) – історика, журналіста, митрополита УАПЦ

11 листопада 1912 р. біля станції Олика, тепер Ківерцівського району, народився Анатолій Захарович Дублянський – історик, журналіст, митрополит УАПЦ. З 1918 р. жив у Луцьку, де в 1930 р. закінчив російську гімназію. В 1931-1938 рр. навчався в університетах Вільно та Варшави, здобувши диплом магістра філософії з ділянки історії. Писав краєзнавчі статті про Волинь, які друкувалися в часописах "Українська Нива", "Волинське слово", "Церква і нарід" та ін. В 1938-1942 рр. – співробітник Волинського музею у Луцьку, в 1939-1941 рр. брав участь у наукових експедиціях в Берестечко, Перемиль, Олику. В 1942 р. – редактор газети "Український голос" в Луцьку, де друкував історико-краєзнавчі статті.

З 1944 р. знаходився в еміграції в Австрії, пізніше у Німеччині. В 1951 р. у Мюнхені був висвячений на священника. У 1952-1988 рр. – засновник і редактор церковно-релігійного журналу "Рідна Церква" (Новий Ульм, Німеччина). Друкувався в українській пресі Західної Європи, став дійсним і активним членом Інституту дослідів Волині у Канаді. Його праці про Волинь публікувалися в "Літописах Волині". В 1983 р. на соборі УАПЦ в Лондоні одержав сан архієпископа Празького і Західноєвропейського, а в 1994 р. на соборі в Генку (Бельгія) – митрополита.

З початком 90-х рр. переслав до Луцька значну частину своєї бібліотеки та власного архіву, а у 1997 р. за його ініціативи до Волинського краєзнавчого музею передані віднайдені у Парижі реліквії УАПЦ – облачення і особисті речі митрополита Полікарпа (Сікорського). Помер 28 жовтня 1997 р.

Література:

Дублянський А. Іов Кондзелевич – український Рафаель // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації: Тези та матеріали наук. конф., прмсвяч. 90-річчю П.М.Жолтовського. – Луцьк, 1994. – С.74-82.

Дублянський А. Луцьк: Іст. нарис з предмовою автора й ілюстр. – Луцьк, 1996. – 32с.

Дублянський А. Пізнаймо Волинь; Князь Володимир Василькович; Іов Кондзелевич – український Рафаель; Значення ікон у православній церкві; Уривки з книги А.Дублянського "Тернистим шляхом життя митрополита Ніконора Абрамовича" // "Роде наш красний": Волинь у долях краян і людських документах. – Луцьк, 1999. – Т.3. – С.693-700.

Дублянський А. Українські святі. – Мюнхен, 1962. – 99с.

Дублянський А. Будівничий української церкви // Нар. трибуна. – 1994. – 20 квіт.

Дублянський А. Нестор літописець // Берестейський край. – 1996. - №8. – С.2.

Дублянський А. У незалежній державі – незалежна церква // Нар. трибуна. – 1992. – 14 жовт.

Дублянський А. Українські святі, життя яких пов'язане з Волинню // Нар. трибуна. – 1991. – 14 груд.; 1992. – 1 січ.; 1 лют.

Дублянський А. Християнські святі українського народу // Нар. творчість та етнографія. – 2000. - №2-3. – С.27-36.

* * *

Потрійний ювілей Архієпископа Анатолія // Літопис Волині. – Вінніпег, 1992. – Ч.17-18. – С.25-27.

Прот. Анатолій Дублянський // Літопис Волині. – Вінніпег, 1971-1972. – Ч.10-11. – С.150-151.

Протопресвітер Анатолій Дублянський // Літопис Волині. – Вінніпег, 1977-1978. – Ч.12. – С.146-148.

Пушкар Н. Істина через півстоліття: Листування Анатолія Дублянського та Ольги Косач-Кривинюк // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Луцьк, 1996. – С.28-29.

"Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах.Т.1. – Луцьк: Вежа, 1996. – 444с.
Про митрополіта Анатолія Дублянського – с.411-438.

Силюк А.М. Митрополит Анатолій Дублянський: життя покладене на вівтар служіння українській церкві й культурі // "Роде наш красний..." Волинь у долях краян і людських документах. – Луцьк, 1999. – Т.3. – С.693-700.

Упокоївся в Бозі Митрополит Анатолій Дублянський // Літопис Волині. – Вінніпег, 1999. – Ч.19-20. – С.278-280.

Гуменюк Н. Життя, віддане Богові і Україні // Віче. – 1998. – 1 січ.

Жуковський А. Митрополит Анатолій Дублянський // Укр. Слово. – 1997. – 6 листоп.

Марчук Г. Шляхи життя Анатолія Дублянського // Віче.–1997.–13 листоп.

Пипко М. Дзвонар людських душ // Луцький замок. – 1998. – 29 жовт.

Рожко В. З Богом і Україною в серці // Волинь. – 1995. – 22 серп.

* * *

Анатолій (Анатолій Захарович Дублянський) // Довідник з історії України: (А-Я). – К., 2001. – С.23.

13 ЛИСТОПАДА

240 років від дня народження С.Стубелевича (1762-1814) – вченого в галузі фізики і математики

13 листопада 1762 р. в околицях м.Володимира-Волинського народився Стефан Стубелевич – вчений в галузі фізики і математики. Закінчив Володимирський базиліанський колегіум, пізніше – Віленський університет. Працював викладачем, з 1807 р. – професором університету, виїжджав до Австрії, Німеччини для підвищення освіти. Написав ряд наукових книг.

Література:

Гуртовий Г.О. Людина енциклопедичних знань // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. V Волин. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1991. – С.55-56.

Гуртовий Г.О. Професор і електрофорез // Мол. ленінець. –1986.–30 жовт.

26 ЛИСТОПАДА

300 років від дня смерті Д.Б.Братковського (30-40-і рр. XVII ст. - 1702) – українського поета і громадського діяча

26 листопада 1702 р. у м. Луцьку страчений Данило Богданович Братковський – український поет і громадський діяч. Його батько – дрібний шляхтич з с.Свищова Луцького повіту – був старостою луцького братства. Данило здобув освіту в Італії. Діяч луцького братства. Писав польською мовою з українізмами. У книзі віршів “Світ, розглянутий по частинах”

(Краків, 1697) – видатній пам'ятці епіграматичної поезії – критикував суспільний лад Речі Посполитої, проголосив свою прихильність до бідних та покривджених. Мав контакти з Семеном Палієм – ватажком селянсько-козацького повстання 1702-1704 рр. Під час повернення з наради із Фастова до Луцька був схоплений. Після важких катувань привселюдно страчений на ринку в присутності зігнаних лучан.

Література:

Братковський Д.Б. Із книги "Світ, розглянутий по частинах" // Анталогія української поезії. – К., 1984. – Т.1. – С.237-243.

Братковський Д. Із книги "Світ, розглянутий по частинах" // Давня українська література: Хрестоматія. – К., 1996. – С.323-325.

Братковський Д. [Вірші] // Мол. Волинь. – 1992. – 25 груд.

* * *

План заходів з підготовки по вшануванню 300-річчя від дня смерті Данила Братковського. – Луцьк, 2001. – 4с.

Антонович В.Б. Моя сповідь: Вибр. іст. та публіцист. твори. – К.: Либідь, 1995. – 814с.

Про Д.Братковського – с.237-246.

Берекета Б. Серце, сім разів розп'яте // Берекета Б. Вічні розмови: Нариси, репортажі, інтерв'ю. – Луцьк, 1998. – С.91-94.

Бірюліна О.А. Волинський період життя Данила Братковського: Нові дослідження // Шоста Всеукраїнська конференція з історичного краєзнавства. – Луцьк, 1993. – С.432-433.

Бірюліна О. Герб та генеалогія Данила Братковського // Третя наукова геральдична конференція: Збірник тез, повідомл. та доп. – Львів, 1993. – С.5-7.

Бірюліна О. Джерела до вивчення життя і творчості Д.Братковського // Волинь у житті та творчості письменників: Зб. наук. праць. – Луцьк, 1999. – С.17-21.

Величко А., Гаврилюк Ю., Вол Б. Данило Братковський в історії Волині // Волинь і Волинське зарубіжжя: Тези доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф. – Луцьк, 1994. – С.219-223.

Гуртовий Г. Козацький подвиг Данила Братковського // Гуртовий Г. Волинь – край козацький: Іст. краєзн. нариси. – Луцьк, 2000. – С.211-215.

Киричук М. Повстання Семена Палія. Данило Братковський // Киричук М. Волинь земля українська: До 60-х років XVI ст. – Луцьк, 2000. – Т.1. – С.362-365.

Слабошпицький М. Страта поета в Луцьку // Слабошпицький М. З голосу нашої Кліо: Події і люди укр. історії. – К., 1993. – С.198-199.

Гуменюк Н. Він небо совісті вивершував над світом // Нар. трибуна. – 1992. – 25 листоп.

Гуменюк Н. Данилу Братковському, "За сім разів розтятому" // Віче. – 1997. – 4 груд.

Гуменюк Н. Наш край додав їм творчої снаги: Данило Братковський // Волинь літературна. – 2000. - №1. – С.16-17.

За вироком військового суду: Львівські місяці Данила Братковського // Армія України. – 1994. – 2 серп.

Зотиков О. А що було до "Енеїди", того не згадує ніхто // Україна мол. – 1998. – 14 лют.

Історія: десь у Старому місті запеклася кров Данила Братковського // Волинь. – 2001. – 20 лют.

Кулиняк Д. Блюститель благочестя // Сіл. вісті. – 2000. – 9 листоп.

Кулиняк Д. Данило Братковський: Іст. поема // Київ. старовина. – 1992. - №6. – С.36-46.

Липинський В. Данило Братковський // Волинь. – 1995. - №2. – С.69-77.

Лис В. Будитель і захисник: 290 р. тому, 26 листопада 1702 р., в Луцьку був страчений Д.Братковський // Волинь. – 1992. – 26 листоп.

Наумов С. Данило Братковський: шлях у безсмертя // Луцький замок. – 2000. – 6 січ.

Рисак О. [Д. Братковський] // Волинь. – 1995. - №2. – С.68-69.

У ці дні колись: [15 листопада 1702 р. був закатований Данило Братковський] // Волинь. – 2001. – 15 листоп.

Шинкар С. Ми не забули про Братковського // Досвіт. зоря. – 1997. – 20 листоп.

* * *

Братковський Данило // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1993. – Т.1. – С.173.

Братковський Данило Богданович // Українська літературна енциклопедія. – К., 1988. – Т.1. – С.230.

Братковський Данило // УРЕ. – 2-е вид. – К., 1978. – Т.2. – С.23.

Братковський Данило Богданович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. – Луцьк, 1988. – С.6-7.

26 ЛИСТОПАДА

90 років від дня народження Г.М.Канишевського (1912-1991) – українського актора і режисера, народного артиста України

26 листопада 1912 р. у м. Києві народився Григорій Митрофанович Канишевський – український актор і режисер, народний артист України (з 1964). Сценічну діяльність почав у 1932 р. у Київському робітничо-колгоспному театрі ім. Т. Г. Шевченка. З 1945 р. працював у Волинському українському музично-драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка. Виконував ролі Назара ("Назар Стодоля" Т.Шевченка), Карася ("Запорожець за Дунаєм" С.Гулака-Артемовського), Голохвостого ("За двома зайцями" М.Старицького) та ін. Поставив вистави "Платон Кречет" М.Корнійчука (1944), "Назар Стодоля" Т.Шевченка (1960).

Література:

Канишевський Г., Юницький А. Дружба єднає серця // Рад. Волинь. – 1966. – 19 листоп.

* * *

Волинський обласний український драматичний театр імені Т.Г. Шевченка, 1940-1965. – Луцьк, 1965. – 39с.

Про Г.М.Канишевського – с.9, 11, 16, 22, 25.

Гайдибура В. Під колесами військової машини // Укр.театр. – 1998. - №3. – С.25-28.

Галич Н. Поки жива пам'ять: Народному артисту України Григорію Канишевському виповнилося б 85 // Луцький замок. – 1997. – 27 листоп.

Приходько Л. Майстер сцени // Волинь. – 1997. – 25 листоп.

Тут жив талант яскравий, самобутній // Віче. – 1995. – 31 берез.

Філатенко А. Збережена пам'ять про митця // Волинь. – 1995. – 30 берез.

* * *

Канишевський Григорій Митрофанович // Митці України: Енцикл. довід. – К., 1992. – С.286.

7 ГРУДНЯ

50 років від дня народження Н.С.Кумановської (1952) – української художниці

7 грудня 1952 р. у м.Володимирі-Волинському народилася Наталія Сергіївна Кумановська – українська художниця. З 1954 р. мешкає у Луцьку. Після закінчення Луцької дитячої художньої школи навчалася на факультеті художнього розпису Львівського училища ім. І.Труша (провідні викладачі: Р.Яцків, Р.Безпалків, С.Костирко). Після закінчення навчання, у 1977 р. повернулася до Луцька. З 1978 р. працює викладачем Луцької дитячої художньої школи. Проводить активну творчу діяльність, бере участь в обласних виставках Спілки художників. На огляд широкого загалу представила три персональні виставки – у Волинській обласній науковій бібліотеці ім. Олени Пчілки (1989) та "Крайній хаті" (1996, 2001) у Луцьку.

Література:

Вовк І. Наталка Кумановська – художниця, яка не зупиняється на досягнутому // Луцьк молодий. – 2000. – 31 серп.

Вовк І. Художниця з душею філософа // Волинь-2000. – 21 жовт.

Гуменюк Н. Жіночий світ в палких обіймах світла // Віче. – 2000. – 14 верес.

Калиновська Н. Світ фантазій Наталки Кумановської // Волинь. – 2000. – 23 верес.

Навроцька З. Жінки, що люблять "ріки блакитні" // Волинь. -1996.–7 трав.

Навроцька З. Наталка Кумановська у "Крайній хаті" // Віче.–1996.–3 трав.

Степанюк Ф. Жіночі примхи акварелі // Нар. справа. – 1996. – 16 трав.

19 ГРУДНЯ

80 років від дня народження Н.Г.Горлицької (1922) – української вишивальниці, заслуженого майстра народної творчості України

19 грудня 1922 р. у с.Кульно Білгорайського повіту (нині Республіка Польща) у сім'ї православного священника Г.О.Коробчука народилася Надія Гаврилівна Горлицька – українська вишивальниця, майстер народної творчості. У 1939 р. закінчила гімназію у м. Замості. Наприкінці 1945 р. сім'я Коробчуків з м. Хелма, де проживала в останні роки, переїхала до Луцька. З собою привезли Чудотворну ікону Холмської Божої Матері, яку у вересні 2000 р. Надія Горлицька передала до Волинського краєзнавчого музею.

З 1967 р. Н.Г.Горлицька займається мистецтвом вишивки. Бере участь у всесоюзних фестивалях самодіяльного мистецтва у Москві, де удостоюється дипломів лауреата і медалі. У 1985 р. їй присвоєно звання "Майстер народної творчості", а у 1990 р. – "Заслужений майстер народної творчості України". З 1991 р. вона член Національної спілки майстрів народного мистецтва. За участь у всесоюзних, республіканських та обласних виставках народного мистецтва нагороджена почесними грамотами і дипломами. Роботи майстрині демонструвалися на багатьох персональних виставках у Колодяжному, Львові та Києві. Її вишивки експонуються в музеях України, а також є у приватних і громадських збірках Бразилії, США, Канади, Австралії, Чехії та Польщі. Майстриня викладала курс вишивки для студентів Волинського державного університету та дітей-інвалідів.

Література:

Горлицька Н. Відродилась поліська вишивка // Волинь. – 1997. – 21 серп.

Надія Горлицька: "Віддавна живу вишивкою" // Нар. трибуна. – 1992. – 23 груд.

Каталог персональної виставки творів вишивальниці Н.Г. Горлицької. – Луцьк, 1988. – 14с.

Каталог виставки ткацтва і вишивки Волині. – Луцьк, 1988. – 12с.
Роботи Н.Г.Горлицької – с.10, 11.

* * *

Горний М. Надія Горлицька // Горний М. Українці Холмщини і Підляшшя: Видатні особи XX ст. – Львів, 1997. – С.532-535.

Берекета Б. Долі строкатий орнамент // Голос України. – 1997. – 11 лип.

Вербич В. Барви генетичного коду України // Нар. трибуна. – 1992.–8 квіт.

Гуменюк Н. Берегиня // Нар. трибуна. – 1991. – 25 трав.

Гуменюк Н. Родинне свято в "Рідній хаті" // Віче. – 1997. – 9 січ.

Гура Л. Народне – вічно модне // Соц. культура. – 1989. - №4. – С.16-17.

Дашко А. Відродження // Мол. ленінець. – 1990. – 28 лип.

Кушнірук Н. Я залишаю після себе слід // Вісник. – 2000. – 27 квіт.

Надію Гаврилівну Горлицьку... // Нар. трибуна. – 1994. – 20 груд.

Онуфрійчук М. Лауреат премії – народна майстриня // Волинь. – 1995. – 20 лип.

Усік О. Пісня на полотні // Альма-матер. – 1998. - №9. – С.3.

Філатенко А. Білий цвіт на білому // Рад. Волинь. – 1990. – 1 трав.

Філатенко А. Життя мов барви вишиванок // Волинь. – 1992. – 19 груд.

23 ГРУДНЯ

140 років від дня народження О.О.Фотинського (1862-1931) українського історика-краєзнавця, одного із засновників Товариства дослідників Волині

23 грудня 1862 р. у с.Батькове Кременецького повіту Волинської губернії народився Орест Оксентійович Фотинський – український історик-краєзнавець, один із засновників Товариства дослідників Волині. Його праці присвячені, здебільшого, проблемам історії Волині, побутовій історії.

Література:

Дахненко Л. 100 років Волинському Єпархіальному Давньосховищу (1983-1919) // Тези наукової конференції до 100-річчя Волинського Єпархіального Давньосховища. – Житомир, 1993. – С.3-6.

Іванців В. Товариство дослідників Волині та його вклад в розвиток природничих наук. – Луцьк, 1994. – 94с.

Про О.А.Фотинського – див. Іменний покажчик.

Кострица М.Ю., Матюхова Л.П. "Труды общества исследователей Волыни (1902-1920 р.р.)", "Праці Житоморського науково-краєзнавчого Товаритсва дослідників Волині" (1994р.) та "Літопис Волині" (Вінніпег, Канада, 1953-1992 рр.) як краєзнавче джерело // Матеріали Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції до 130-річчя Житомирської обласної наукової універсальної бібліотеки. – Житомир, 1996. – С.213-231.

Лащук Ю. Початки музейництва на Житомирщині // Літопис Волині. – Вінніпег, 1999. – Ч.19-20. – С.177-185.

Луць В. З листування Ореста Фотинського // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації: Матеріали VI міжнар. наук. конф. по волин. іконопису. – Луцьк, 1999. – С.8-12.

Луць В. Матеріали до музейних збірок волинського іконопису // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Матеріали V наук. конф. – Луцьк, 1998. – С.22-32.

Михайлюк О.Г. Волинське Товариство дослідників Волині // Минуле і сучасне Волині: Краєзнавство: історія, здобутки, перспективи: Тези доп. та повідомл. II регіон. "Велика Волинь" і VI обл. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1992. – С.15-16.

Шевчук М., Титов В. Відоме і невідоме "Товариство дослідників Волині" // Наука і культура. Україна: Щорічник. – К., 1990. – Вип.24. – С.70-77.

Гаврилюк С. Волинські старожитності і Київське товариство охорони пам'яток старовини і мистецтва // Віче. – 1998. – 18 черв.

Кострица М. Товариство дослідників Волині: до сотої річниці його заснування (1900-2000рр.) // Берегиня. – 2000. - №2. – С.3-11.

ГРУДЕНЬ

115 років від часу відкриття Волинського давньосховища при Свято-Володимирському братстві у м.Володимирі-Волинському (1887)

У грудні 1887 р. при Свято-Володимирському братстві у м. Володимирі-Волинському відкрито давньосховище. Згідно Статуту в давньосховищі зберігалися (постійно чи тимчасово) предмети старожитностей: церковне начиння, рукописні книги та стародруки, фотографії та описи стародавніх храмів Волині, археологічні знахідки та ін. Довгий час Головою ради братства і завідувачем давньосховища був О.Дверницький, який у 1889 р. видав книгу "Памятники древнего православия в г.Владимире-Волынском". Предмети з давньосховища експонувалися на виставках у Луцьку (1890) та Києві (1899).

У давньосховищі працювало багато дослідників. Член Смоленського церковно-археологічного комітету Г.К.Богуславський видав книгу "Волынские рукописные евангелия и апостолы" на основі опрацювання матералів у братському музеї. Член товариства Нестора-літописця (м.Київ) І.Каманін працював над «Номоканоном» XIV ст. У 1898 р. давньосховище відвідав член Волинського церковно-археологічного товариства О.Ратинський.

Головним завданням братства стало відновлення храму Мстислава (Успенський храм), пам'ятника архітектури XII ст. Знайдені на місці розкопок археологічні, історичні предмети зайняли чільне місце у давньосховищі (хрест-енколпіон, цегла, прикраси та ін.).

Давньосховище з часом стало справжнім осередком науково-просвітницької, пошукової та дослідницької роботи на Волині. Із створенням в 1893 р. єпархіального давньосховища частина його предметів була передана в Житомир. Доля більшості пам'яток сьогодні невідома.

Література:

Бойко М. Володимир – столичний град Волині. – Блумінгтон, 1988. – 276с.

Про Святоволодимирське церковне братство і його пам'ятки – с.205-217.

Василевська С. Добірка матеріалів архіву Свято-Володимирського братства 1898-1899 рр. З фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Матеріали V наук. конф. – Луцьк. 1998. – С.18-21.

Василевська С. Історія православного Свято-Володимирського братства за матеріалами фондів Волинського краєзнавчого музею // Минуле і сучасне Волині: Олександр Цинкаловський і край: Матеріали IX наук. іст.-краєзн. міжнар. конф. – Луцьк, 1998. – С.93-95.

Василевська С. Роль Свято-Володимирського братства в м.Володимирі-Волинському в збереженні культурних пам'яток краю (за матеріалами архіву Свято-Володимирського братства у Волинському краєзнавчому музеї) // Волинський музей. Історія і сучасність: Тези та матеріали І наук.-практ. конф., присвяч. 65-річчю Волин. краєзн. музею та 45-річчю Колодяжнен. літ.-меморіал. музею Лесі Українки. – Луцьк, 1998. – с.15-16.

Гаврилюк С. Джерела до вивчення історії перших музеїв Волинської губернії // Волинський музей. Історія і сучасність: Наук. зб. – Луцьк, 1999. – Вип.II. – С.39-41.

Кострица М. Давньосховища Волині // Тези наукової конференції до 100-річчя Волинського Єпархіального Давньосховища. – Житомир, 1993. – С.7-8.

Кудь В. Розвиток музейної справи на Волині // Волинський музей. Історія і сучасність: Тези та матеріали І наук.-практ. конф., присвяч. 65-річчю Волин. краєзн. музею та 45-річчю Колодяжнен. літ.-меморіал. музею Лесі Українки. – Луцьк, 1998. – С.12-13.

Луць В. Матеріали до музейних збірок волинського іконопису Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Матеріали V наук. конф. – Луцьк, 1998. – С.22-32.

Теодорович Н.И. Город Владимир Волынской губернии въ связи съ исторіей Волынской Іерархіи: Ист. очеркь. – Почаевъ, 1893. –269с.
Про братське давньосховище у м.Володимирі-Волинському – с.193-206.

1010 РОКІВ
від часу створення Волинської єпархії (992)

У Никонівському літописі згадується, що 6500 (992) року київський митрополит Леонт поставив у м.Володимирі-Волинському єпіскопом Стефана І. Володимир-Волинська єпархія була однією з найдавніших на Русі. До її складу входили міста: Володимир-Волинський, Гродно, Брест, Мельник, Кобрин, Холм, Лопатинь, Любомль, Острог, Шумськ та ін. Кафедра єпископа знаходилася у храмі Успіння Богородиці, перебудованому в XII ст. і відомому під назвою Мстиславів храм. При кафедрі існувала школа, де навчалися діти знаті та міщан.

Власовський І. Нарис історії Української Православної церкви. В 4 т., 5 кн.: - Репринт. вид. – К., 1998. – Кн.1-5.

Влодек П. Православ'я на Волині. – Луцьк: Надстир'я, 1996. – 34с.

Волинь: віра, духовність, культура. – Львів, 1993. – 24с.

Девятисотлетие православия на Волыни, 992-1892: ч.І, ІІ. – Житомир, 1892.

Девятисотлетие учреждения православной епископской кафедры на Волыни. – Житомир, 1892. – 15с.

Жилюк С.І. Російська православна церква на Волині (1793-1917). – Житомир: Журфонд, 1996. – 173с.

Історія релігії в Україні: Навч. посібник. – К.: Т-во "Знання"; КОО, 1999. – 735с.

Історія церкви та релігійної думки в Україні. У 3 кн. / Крижанівський О.П., Плохій С.М., Ульяновський В.І. – К.: Либідь, 1994. – Кн.1-3.

Кучинко М.М. Християнізація Волинської землі в світлі археологічних джерел // Науковий вісник ВДУ: Історичні науки. – Луцьк, 2000. – Вип.3. – С.45-50.

Кушнір М.П. До історії православної церкви на Волині // Матеріали IV науково-краєзнавчої конференції "Остріг на порозі 900-річчя" – Остріг, 1993. – С.88-91.

Рожко В. Волинь – оберіг Українського Православ'я // Літопис Волині. – Вінніпег, 1999. – Ч.19-20. – С.32-39.

Рожко В. Із історії Луцько-Володимирської єпархії УАПЦ на Волині // Літопис Волині. – Вінніпег, 1992. – Ч.17-18. – С.21-24.

Рожко В. На порозі 1000-ліття; Ювілей українського православ'я на Волині // Рожко В. І потекла сторіками... Могили не можуть мовчати. – Австралія, 1994. – С.100-104; 189-190.

Теодорович Н.И. Город Владимир Волынской губернии в связи с историей Волынской Іерархии: Ист. очеркъ. – Почаев, 1893. – 269с.

1000-ліття Православія на Волині. – Дубно, 1992. – 146с.

Харишин М. Становище Луцької та західно-українських православних

Єпархій в кінці XVII-XVIII століття // Волинь і Волинське зарубіжжя: Тези доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф. – Луцьк, 1994. – С.52-55.

Антонюк Я. Волинській єпархії – 1000 років // Дзвони Волині. – 1993. – 22 жовт.

Гаврилюк В. Вінок волинського правосла'я // Нар. трибуна. – 1992. – 13 черв.

Карп'юк Л. З історії створення Волинської єпархії // Нар. трибуна. – 1992. – 23 трав.

Рожко В. Православні єпархії Волині // Луцький замок. – 2000. – 7 верес.. 5 жовт.

800 РОКІВ

від початку написання Галицько-Волинського літопису (1202)

У 1202 р. розпочато написання Галицько-Волинського літопису – видатної пам'ятки XIII ст. Зберігся в Іпатіївському списку. Охоплює події 1201-1292 рр. За змістом складається з двох частин. Перша частина – Галицька, писана у Галичі, охоплює події 1201-1261 рр. під час правління князя Данила Романовича Галицького. Друга частина – Волинська, писалася на княжих дворах м.Володимира і розповідає про історію волинської землі за князювання Василька Романовича та його сина Володимира. Значне місце у літописі займає історія культури Галицько-Волинського князівства. Основний зміст літопису – ідея єдності Русі, спільна оборона від зовнішніх ворогів.

Література:

Галицько-Волинський літопис. – Львів: Червона калина, 1994. – 252с.

Літопис руський / Пер. з давньорус. Л.Є.Махновця; Відп. ред. О.В.Мишанич. – К.: Дніпро, 1989. – XVI+591с.
Галицько-Волинський літопис – с.368-452.

* * *

Галицько-Волинський літопис // Великий неспокій: Друга пол. XII-XIII ст. – К., 1992. – С.385-405.
Галицько-Волинський літопис // Історія української культури. – К., 1993. – VI зшиток. – С.243-245.

Макарчук С. Галицько-Волинський літопис // Макарчук С. Писемні джерела з історії України: Курс лекцій. – Львів, 1999. – С.51-52.

Генсьорський А.І. Галицько-Волинський літопис: (Лексич., фразеолог. та стиліст. особливості). – К: Вид-во АНУРСР, 1961. – 283с.

Грушевський М. Галицький літопис // Грушевський М. Історія української літератури. – К., 1993. – Т.3. – С.132-165.

Котляр М.Ф. Галицько-Волинський літопис // Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь. – К., 1998. – С.317-325.

Півницький М.Д. Галицько-Волинський літопис – краєзнавче джерело // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. II регіон. "Велика Волинь" і VI обл. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1992. – с.159-160.

Слабошпицький М. Галицько-Волинський літопис // Слабошпицький М. З голосу нашої Кліо: Події і люди укр. історії. – К., 1993. – С.77-79.

Софонович Ф. Хроніка з літописців стародавніх. – К.: Наук. думка, 1992. – 336с.

Федорак Н. Композиція Галицько-Волинського літопису // Українська філологія: школи, постаті, проблеми : Зб. наук. праць міжнар. конф. – Львів, 1999. –Ч.І. – С.511-516.

Котляр М. Галицько-Волинський ізвод у колі давньоруських літописців // Київ. старовина. – 1999. - №1. – с.13-21.

Котляр М. Найдавніша повість про Данила Галицького // Київ. старовина. – 1992. - №1. – С.74-78.

Федорак Н. Хронотоп Галицько-Волинського літопису // Слово і час. – 2000. - №11. – С.21-25.

* * *

Літописи: [Галицько-Волинський літопис] // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1994. – Т.4. – С.1370.

Галицько-Волинський літопис // Короткий довідник з історії України. – К., 1994. – С.50.

Котляр М., Кульчицький С. Галицько-Волинський літопис // Котляр М., Кульчицький С. Довідник з історії України. – К., 1996. – С.91.

Котляр М. Галицько-Волинський літопис // Малий словник історії України. – К., 1997. – С.106.

325 РОКІВ
від часу завершення будівництва Михайлівської церкви у с.Кисилин, тепер Локачинського району (1677)

У 1677 р. в с.Кисилин, тепер Локачинського району, завершено будівництво Михайлівської церкви. Храм кам'яний, прямокутний у плані. Незвичними і оригінальними є глибокі ніші з боків притвору і нефу, перекриті циліндричними склепіннями, уступи яких нагадують ступінчасті форми заломів дерев'яних церков. В просторово-композиційній структурі пам'ятки поєднуються принципи базилікальної та центральнокупольної систем. У XX ст. інтер'єр розписаний художником Антоновичем. У східній частині подвір'я розташовані кам'яні брама та дзвіниця, побудовані одночасно з церквою.

Наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 2 червня 1999 р. №128 церква, дзвіниця та мур з брамою включені до Державного реєстру національного культурного надбання (пам'ятки містобудування і архітектури).

Література:

Державний реєстр національного культурного надбання (пам'ятки містобудування і архітектури України) // Пам'ятки України: історія і культура. – 1999. - №2-3. – С.52.

Михайловская церковь (с.Кисилин) // Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР. – К., 1985. – Т.2. – С.87-88.

Памятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог-справочник. – К.: Наук. думка, 1987. – 736с.

Про Михайлівську церкву – с.72.

Сегейда Х. Церкви Локачинського району: Церква Свято-Михайлівська (с.Кисилин) // Сел. життя. – 1998. – 31 жовт., 12 груд.; 1999. – 23 січ., 27 лют.

Сокол В. Кисилинська Михайлівська церква // Колгосп. правда. – 1992. – 8, 15, 22, 29 лип.; 5, 12, 19, 26 серп.; 2 верес.

Шинкар С. Кисилин: Штрихи з минувщини... // Досвіт. зоря. – 1997. – 6 лют.

250 РОКІВ

від часу спорудження костелу Якима і Ганни у м. Володимирі-Волинському (1752)

У 1752 р. в м. Володимирі-Волинському споруджено костел Якима і Ганни на місці раніше існуючого дерев'яного у стилі пізнього бароко. За формою є тринефною базилікою з двома баштами на головному фасаді. Перекритий хрестовидними, зімкнутими і напівциркульними з розпалубками склепіннями. Головний фасад завершено трикутним фронтоном, декорованим композицією з трьох ніш, утворених арками, котрі спираються на стовпчики з профільованими імпостами. Фасади розчленовані пілястрами. Під костелом знаходяться підвали, перекриті циліндричними склепіннями.

Наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 2 червня 1999 р. №128 костел включено до Державного реєстру національного культурного надбання (пам'ятки містобудування і архітектури).

Література:

Бойко М. Володимир – столичний град Волині. – Блумінгтон, 1988. – 276с.

Про церкву святих Якима й Анни – с.136-137.

Иоакима и Анны костел // Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР. – К., 1985. – Т.2. – С.57.

225 РОКІВ

від часу спорудження Воздвиженської церкви у с.Коршів, тепер Луцького району (1777)

У 1777 р. в с.Коршів, тепер Луцького району, споруджено Воздвиженську церкву – поширений у XVI-XVIII ст. на Правобережній Україні тип храму. Церква цегляна, оштукатурена, прямокутна в плані, з напівкруглою пониженою апсидою. Перекриття нефу плоске, в апсиді – хрестове і зімкнуте склепіння. На стінах і склепіннях є залишки темперного розпису XVIII ст. Наприкінці XIX – на початку XX ст. до головного північного фасаду прибудовано цегляну триярусну дзвіницю. Центр чотирьохсхилого даху, що вкриває неф, увінчаний дерев'яною декоративною главою. Композиція і декор дзвіниці подібний до поширеного у той час псевдоросійського стилю.

Наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 2 червня 1999 р. №128 церква включена до Державного реєстру національного культурного надбання (пам'ятки містобудування і архітектури).

Література:

Державний реєстр національного культурного надбання (пам'ятники містобудування і архітектури України) // Пам'ятки України: історія і культура. – 1999. - №2-3. – С.52.

Воздвиженская церковь // Памятники градостроительства и архитектуры. – К, 1985. – Т.2. – С.90.

Памятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог-справочник. – К: Наук. думка, 1987. – 736с.

Про Воздвиженську церкву – с.73.

Крещук С. Тайна церковної ікони // Волинь. – 1995. – 10 серп.

225 РОКІВ

від часу спорудження церкви Св.Параскеви у с.Осівці, тепер Камінь-Каширського району (1777)

У 1777 р. в с.Осівці, тепер Камінь-Каширського району, споруджено церкву Св.Параскеви. Храм дерев'яний, на кам'яному фундаменті, тризрубний. Прямокутні в плані зруби – рівновисокі, перекриті спільним високим двосхилим дахом, увінчаним в центрі голівкою. Центральний об'єм дещо виділений в плані, перекритий стелею, підшитою замість первісного шатрового перекриття. Характерний для волинської народної архітектури зовнішній вигляд пам'ятки було змінено прибудовою у 1833 р. до західного фасаду триярусної (восьмерик на двох четвериках), шатрової дзвіниці. Приміщення з'єднані в інтер'єрі отворами.

Наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 2 червня 1999 р. №128 церква включена до Державного реєстру національного культурного надбання (пам'ятки містобудування і архітектури).

Література:

Державний реєстр національного культурного надбання (пам'ятники містобудування і архітектури України) // Пам'ятки України: історія і культура. – 1999. - №2-3. – С.50.

Пам'ятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог-справочник. – К.: Наук. думка, 1987. – 736с.

Про церкву Св.Параскеви – с.70.

Параскевы церковь // Памятники градо-строительства и архитектуры Украинской ССР. – К., 1985. – Т.2. – С.74.

Дем'янчук Л. Осівцівська церква // Полісся. – 1999. – 27, 30 листоп.; 4, 7, 11 груд.

225 РОКІВ

від часу спорудження Хрестовоздвиженської церкви у с.Туропин, тепер Турійського району (1777)

У 1777 р. в с.Туропин, тепер Турійського району, споруджено Хрестовоздвиженську церкву – зразок особливої групи волинських дерев'яних храмів, хрестоподібних у плані, з монументальною грушовидною главою у центральній частині, форма якої зумовлена впливом склепінчастих форм кам'яного будівництва. Первісний вигляд зазнав значних змін внаслідок реконструкції XIX ст.: до західної частини було прибудовано поперечний прямокутний об'єм, над яким звели двоярусну шатрову дзвіницю, в результаті чого композиція і силует пам'ятки набули рис, характерних для московської культової архітектури того часу.

Наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 2 червня 1999 р. №128 церква включена до Державного реєстру національного культурного надбання (пам'ятки містобудування і архітектури).

Література:

Державний реєстр національного культурного надбання (пам'ятники містобудування і архітектури України) // Пам'ятки України: історія і культура. – 1999. - №2-3. – С.55.

Пам'ятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог-справочник. – К.: Наук. думка, 1987. – 736с.

Про Хрестовоздвиженську церкву – с.77.

Хрестовоздвиженская церковь // Памятники градо-строительства и архитектуры Украинской ССР. – К., 1985. – Т.2. – С.113.

Рудич В. І поплив дзвін над Туропином… // Нар. слово. – 1992. – 15 січ.

Ярмолюк З. Село Туропин і село Турія над річкою Турією… // Нар. слово. – 1996. – 19 черв.

225 РОКІВ

від часу спорудження комплексу церкви Йоана Богослова у с.Штунь, тепер Любомльського району (1777)

У 1777 р. в с.Штунь, тепер Любомльського району, споруджено церкву Йоана Богослова та дзвіницю. Ансамбль є пам'яткою волинської архітектурної школи, що посідає важливе місце серед культових споруд Правобережної України XVIII ст. У 1867 р. зазнав капітального ремонту. Церква цегляна, оштукатурена. Її об'ємно-просторова структура суттєво відмінна від основних типів культових споруд України. В композиції пам'ятки досягнуто органічне злиття базиліки з центральнокупольною системою, яке утворило новий різновид інтер'єру. Інтер'єр розділений пристінними пілонами на три частини, вписані у прямокутний план. Притвор і східна апсида з напівциркульними склепіннями мають бокові членування, перекриті значно нижче основних об'ємів, у зв'язку з чим зовнішні форми пам'ятки набули базилікальної форми. Зовнішній вигляд і декор інтер'єру пам'ятки має стилістичні риси пізнього бароко. Інтер'єр частково розписаний олійними фарбами наприкінці XIX ст., збереглися темперні розписи в медальйонах кінця XVIII ст.

Дзвіниця розташована на південний схід від церкви. Прямокутна в плані, двоярусна. Покрита двосхилим дахом, увінчаним голівкою на високій шиї (XIX ст.). Декор дзвіниці виконаний у стилі раннього класицизму, що гармонійно поєднується з архітектурою пам'ятки.

Наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 2 червня 1999 р. №128 церква і дзвіниця включені до Державного реєстру національного культурного надбання (пам'ятки містобудування і архітектури).

Література:

Державний реєстр національного культурного надбання (пам'ятники містобудування і архітектури України) // Пам'ятки України: історія і культура. – 1999. - №2-3. – С.53.

Иоанно-Богословская церковь и колокольня // Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР. – К., 1985. – Т.2. – С.97-98.

Пам'ятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог-справочник. – К.: Наук. думка, 1987. – 736с.
Про комплекс церкви Йоана Богослова – с.74

190 РОКІВ
Вітчизняної війни 1812 року

Під час Вітчизняної війни 1812 р. на Волині наполеонівським військам протистояла 3-я Західна армія генерала О.Тормасова. Бої точилися у районі Ковеля, Чарукова, Несвіча, Голоб та інших місць. 26 жовтня між Устилугом і Володимиром-Волинським відбувся вирішальний бій, після чого наполеонівські війська відступили за р.Буг. Про ті події нагадує Обухівська могила – місце загибелі партизанського ватажка Обухова біля Любитова та 8 курганів біля шляху до с.Башова поряд з с.Рудка-Козинська.

Література:

Абалихин Б.С., Дунаевский В.А. 1812 год на перекрестках мнений советских историков, 1917-1987. – М.: Наука, 1990. – 246с.

Герои 1812 года: Сборник. – М.: Мол.гвардия, 1987. – 606с.

Гроза двенадцатого года. – М.: Мол. гвардия, 1991. – 604с.

Жилин П.А. Отечественная война 1812 года. – М.: Наука, 1988. – 494с.

Історія Волині: З найдавніших часів до наших днів. – Львів: Вид-во при Львів. держ.ун-ті "Вища шк.", 1988. – 238с.
Про події Вітчизняної війни 1812 р. – с.20-21.

Михайлюк О.Г., Кічий І.В. Історія Луцька. – Львів: Світ, 1991. – 192с.
Про події Вітчизняної війни 1812 р. – с.36.

Огнєва О.Д. 1812 рік на Волині // Волинський календар. 1992. – Луцьк, 1991. – С.28-29.

Орлик О.В. "Гроза двенадцатого года..." – М.: Наука, 1987. – 189с.

России двинулись сыны: Записки об Отечественной войне 1812 года ее участников и очевидцев. – М.: Современник, 1988. – 638с.

Ростунов И.И. Отечественная война 1812 года. – М.: Знание, 1987. – 62с.

Тарле Е.В. Нашествие Наполеона на Россию. 1812 год. – М.: Воениздат, 1992. – 303с.

1812 год...: Военные дневники. – М.: Сов.Россия, 1990. – 454с.

1812 год: Воспоминания воинов русской армии. – М.: Мысль, 1991.– 477с.

Троицкий Н.А. 1812. Великий год России. – М.: Мысль, 1988. – 348с.

Кучеренко О. Волинь у житті і творчості російського письменника Ф.М.Глинки // Історія в школі. – 1999. - №4. – С.41-43.
Про події Вітчизняної війни 1812 року на Волині.

Огнєва О. 1812 рік на Волині // Полісся. – 1993. – 17 лип.

Остапюк О. Це було на Волині: Про події Вітчизняної війни 1812 року // Наше життя. – 1992. – 6 трав.

* * *

Вітчизняна війна 1812 // УРЕ. – 2-е вид. – К., 1978. – Т.2. – С.328-329.

Покажчик імен